

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים

דין-וחשבון שנת תשס"ב 2001/2002

מוגש מטעם מועצת האקדמיה לאספה הכללית
של האקדמיה לפי סעיף 11 לחוק
האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים
תשכ"א/1961

15 2961

נשיא האקדמיה

עריכה: ד"ר לאה צבעוני

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים
כיכר אלברט איינשטיין, טלביה, ירושלים 91040
טלפון 02-5676222, פקסימיליה 02-5676242
דואר אלקטרוני: [tizivoni@academy.ac.il](mailto:tzivoni@academy.ac.il)
אינטרנט: www.academy.ac.il

עיצוב, סדר והפקה: אמיתי עיצוב והפקה 02-6512233

התוכן

מבוא

5	ייסודה של האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים
7	חברי האקדמיה
13	נושאי משרות בעבר ובהווה
15	על חברים שנפטרו
16	רשימת מקבלי הפרסים וציוני הכבוד תשס"ב

דו"ח פעילות

1. הפעילות המדעית

18	1.1 פעילות מועצת האקדמיה והאספה הכללית
19	1.2 מדיניות מדע
20	1.3 הפורום לתשתיות לאומיות למחקר ולפיתוח (תל"ם)
21	1.4 הקרן הלאומית למדע
22	1.5 קרן ביכורה
22	1.6 חקר גנום האדם
23	1.7 קרינת סינכרוטרון
23	1.8 פיזיקה של אנרגיות גבוהות
24	1.9 חקר הסובב
24	1.10 קרן בת-שבע דה רוטשילד לקידום המדע בישראל
24	1.11 האוספים הלאומיים במדעי הטבע
25	1.12 מלגות, מענקים ופרסים

2. הרצאות ואירועים בבית האקדמיה

3. קשרי חוץ

30	3.1 קשרי מדע עם ארצות ועם אקדמיות למדעים
35	3.2 קשרים עם מוסדות בין-לאומיים

4. הוצאת הספרים והפעילות במדעי הרוח

40	4.1 הוצאת הספרים
43	4.2 הפעילות במדעי הרוח

5. תקציב האקדמיה

6. נספחים

51	6.1 חוק האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים
53	6.2 תקנון האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים
57	6.3 חברים שנפטרו
61	6.4 ועדות האקדמיה
63	6.5 נציגות בגופים ובמוסדות
64	6.6 רשימת פרסומי האקדמיה

ייסודה של האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים

בראשית שנות החמישים החלו לדון במשרד החינוך והתרבות על אפשרות הקמתן של שתי אקדמיות: האחת למדעי הרוח והאחרת למדעי הטבע. בשנת 1955 הוקמה ועדה בראשותו של שר החינוך, פרופ' בן-ציון דינור, ובהשתתפותם של אחדים מבכירי המדענים, והיא דנה בהצעות להקמת האקדמיות. הוועדה המליצה לפני הממשלה לפתוח בצעדים לקראת הקמתה של 'פרה-אקדמיה'. הממשלה קיבלה את ההצעה, אולם ההתנגדות שהתעוררה בכנסת הביאה לגניזתה. באותה השנה פנתה משפחת ון ליר לממשלת ישראל והציעה להקים בירושלים 'מרכז לקידום התרבות' שישמש מקום מפגש לאנשי מדע, לאנשי רוח, להוגי דעות ולאנשי אמנות. ההצעה נידונה בממשלה בדצמבר 1955 ואושרה. בהחלטה נאמר ש'המרכז לקידום התרבות יאכסן את האקדמיה ללשון העברית ואת האקדמיות (העתידות לקום) למדעי רוח וטבע ולאמנויות ומטרתן תהיה 'ריכוז הישגי המחקר האקדמי הגבוה'. בעקבות ההחלטה הקצתה הממשלה את חלקת הקרקע שעליה עומדים היום האקדמיה למדעים ומוסד ון ליר. ואולם, עקב ההסתייגויות שנתעוררו באותה התקופה מהקמת האקדמיה שינתה הממשלה את החלטתה, ובנוסח המתוקן של ההחלטה מ-8 במרס 1956 הושמט הסעיף הקובע כי המרכז יאכסן את האקדמיות הלאומיות.

על אף נסיגתה של הממשלה מהחלטתה הראשונה נמשכו המאמצים להקים את האקדמיה. בראש היוזמים עמד פרופ' אהרן קציר. הוא הציג לפני דוד בן-גוריון את תכניתו להקים שתי אקדמיות, שתפקידן יהיה, בין השאר, לרכז את הדגולים שבין אנשי הרוח, המלומדים, המדענים והאמנים בישראל; להשתתף בתכנון המדעי-הלאומי של פיתוח הארץ; לייצג את ישראל בפורום של המדע הבין-לאומי; לקיים מגע מתמיד עם הגופים המקבילים בחוץ-לארץ; לקיים פעולות אחרות בעלות אופי אקדמי או חינוכי. דוד בן-גוריון נתן את ברכתו להצעה.

לאחר פגישת הכנה של פרופ' אהרן קציר עם רקטור האוניברסיטה העברית ונשיא הטכניון, שנדונו בה הצעותיו של קציר, זימן דוד בן-גוריון ב-28 בנובמבר 1957 דיון בפורום רחב כדי ללבן את הבעיות הכרוכות בייסוד האקדמיה. בדיון השתתפו גם שר החינוך והתרבות דאז, זלמן ארן, שר החינוך לשעבר, פרופ' בן-ציון דינור, ופרופסורים מן המוסדות להשכלה גבוהה. הדיון נסב על אופייה של האקדמיה ועל תפקידיה, וגם הובאו נימוקים בעד ונגד הקמתה. בסיכום הדיון הוחלט על הקמת ועדה מכינה לקראת הקמת האקדמיה, אף כי נשארו בעינם חילוקי הדעות וההיסוסים בקרב משתתפי הדיון בקשר להקמתו של מוסד מעין אקדמיה.

ביוני 1958 נתמנתה ועדה שמתפקידה היה להציע רשימת מועמדים לוועדה המכינה. ועדה זו חרגה מן התפקיד שהוטל עליה והכינה גם טיוטה של הצעת החלטה בדבר הקמת 'בית ועד' או 'אקדמיה'. באוקטובר 1958 הגיש שר החינוך והתרבות את ההצעה לפני הממשלה, והיא אושרה ב-9 בנובמבר 1958. לפי ההצעה ייפתה הממשלה את כוחם של ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות למנות ועד מכין להקמת 'בית ועד' (אקדמיה) למדעי הרוח והטבע, שישבו בו אנשי המדע הדגולים במדינה. ב-17 בדצמבר 1958 פנה דוד בן-גוריון אל אנשי המדע והרוח שהוועדה המליצה עליהם והזמינם לשמש חברים בוועדה המכינה להקמת האקדמיה.

אלה חברי הוועדה המכינה:

שאל אדלר, אריה דבורצקי, ברנרד צונדק, יואל רקח, אפרים א' אורבך, בן-ציון דינור, נפתלי ה' טור-סיני, ליאון מאיר, יעקב פולוצקי, נתן רוטנשטרייך, גרשם שלום, פרנץ אולנדורף, נתן רוזן, מרכוס רינר, יצחק ברנבלום, אהרן קציר

חברי כבוד:

חנוך אלבק, מרטין בובר, יצחק פ' בער, שמואל ה' ברגמן, משה צ' סגל, יחזקאל קויפמן

מתפקידה של הוועדה המכינה היה לעבד תקנון ל'בית הוועד'. ואמנם בישיבתה הראשונה של הוועדה, ב-6 בינואר 1959, נקבעה ועדה להצעת תקנון. הצעת התקנון עובדה במהלך שישה חודשים וב-12 ביולי 1959 אישרה אותה מליאת הוועדה המכינה. תקנון זה היה 'תקנון האקדמיה הלאומית למדעים', והוא אושר בממשלה ב-13 בספטמבר 1959. כך נוסדה האקדמיה למעשה ונתאפשר לה להתחיל בפעילותה. ב-27 בדצמבר 1959 נתכנסה הוועדה המכינה בראשותו של מרטין בובר והכריזה על הקמת האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים. חבריה הראשונים היו חברי הוועדה המכינה.

ב-23 בפברואר 1960 התקיימה ישיבתה הראשונה של האספה הכללית של האקדמיה בהשתתפות ראש הממשלה דאז, דוד בן-גוריון, יושב-הראש, ובאספה זו נבחרו פרופ' מרטין בובר לנשיא האקדמיה ופרופ' אהרן קציר לסגן הנשיא.

נשאר עוד לעגן את מעמדה של האקדמיה הלאומית למדעים בחוק המדינה. ועדת השרים לענייני חקיקה הכינה בשיתוף עם חברי האקדמיה, הפרופסורים אהרן קציר וגרשם שלום, הצעת חוק לאקדמיה. ב-14 ביוני 1961 אישרה הכנסת את 'חוק האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים תשכ"א/1961'.

במרס 1962 נתפרסם ברשומות 'תקנון האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים', לאחר שהאספה הכללית של האקדמיה אישרה אותו.

אלה מטרות האקדמיה ותפקידיה*:

1. לרכז בתוכה כחברים מטובי אישי המדע תושבי ישראל;
2. לטפח ולקדם פעילות מדעית;
3. לייעץ לממשלה בפעולות הנוגעות למחקר ולתכנון מדעי בעלי חשיבות לאומית;
4. לקיים מגע עם גופים מקבילים בחוץ-לארץ;
5. לפעול בייצוג המדע הישראלי במוסדות ובכינוסים בין-לאומיים, מתוך תיאום עם מוסדות המדינה;
6. לפרסם כתבים שיש בהם כדי לקדם את המדע;
7. לעסוק בכל פעילות אחרת שיש בה כדי לשמש את המטרות האמורות.

* על-פי חוק האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים תשכ"א/1961.

החטיבה למדעי הטבע

שנת בחירה	פרופסור	שמואל
1964/ד'תשכ"ד	פרופסור למתמטיקה, האוניברסיטה העברית בירושלים	אגמון, שמואל
1990/ש"ת	פרופסור לפיזיקה, אוניברסיטת תל-אביב	אהרונוב, יקיר
1997/ז'תשנ"ז	פרופסור למתמטיקה, אוניברסיטת תל-אביב	אלון, נוגה
1990/ש"ת	פרופסור לאימונולוגיה כימית, מכון ויצמן למדע, רחובות	ארנון, רות
1993/ג'תשנ"ג	פרופסור לביוכימיה חקלאית, האוניברסיטה העברית בירושלים	בירק, יהודית
2000/ס'תשי"ס	פרופסור לגאופיזיקה, אוניברסיטת תל-אביב	בן-אברהם, צבי
1997/ז'תשנ"ז	פרופסור לפיזיקה, האוניברסיטה העברית בירושלים	בקנשטיין, יעקב
1999/ט'תשנ"ט	פרופסור לגנטיקה מולקולרית, מכון ויצמן למדע, רחובות	גרונר, יורם
1998/ח'תשנ"ח	פרופסור לנוירוביולוגיה, מכון ויצמן למדע, רחובות	גרינולד, עמירם
1959/ד'תשי"ד	פרופסור-מכון למתמטיקה, מכון ויצמן למדע, רחובות	דבורצקי, אריה
1982/ב'תשמ"ב	פרופסור-מכון לכימיה פיזיקלית, מכון ויצמן למדע, רחובות	דוסטובסקי, ישראל
1978/ח'תשל"ח	פרופסור לפיזיקה, מכון ויצמן למדע, רחובות	הררי, חיים
2000/ס'תשי"ס	פרופסור לביוכימיה, הטכניון מכון טכנולוגי לישראל, חיפה	הרשקו, אברהם
1988/ח'תשמ"ח	פרופסור לביופיזיקה, מכון ויצמן למדע, רחובות	וילצ'יק, מאיר

1981/א	תשמ"א	פרופסור-מחקר להנדסת חשמל, הטכניון מכון טכנולוגי לישראל, חיפה	זיו, יעקב
1993/ג	תשנ"ג	פרופסור-מחקר להנדסת חשמל, הטכניון מכון טכנולוגי לישראל, חיפה	זכאי, משה
2001/א	תשס"א	פרופסור לרפואה המרכז הרפואה ע"ש שיבא	זליגסון, אורי
1975/ו	תשל"ו	פרופסור לביולוגיה, מכון ויצמן למדע, רחובות	זקס, ליאו
1998/ח	תשנ"ח	פרופסור לביוטכנולוגיה חקלאית, האוניברסיטה העברית בירושלים	חת, אילן
2000/ס	תש"ס	פרופסור לביולוגיה מבנית, מכון ויצמן למדע, רחובות	יונת, עדה
1973/ג	תשל"ג	פרופסור לכימיה, אוניברסיטת תל-אביב	יורטנר, יהושע
1963/ג	תשכ"ג	פרופסור לאווירונאוטיקה, הטכניון מכון טכנולוגי לישראל, חיפה	כוגן, אברהם
1991/ב	תשנ"ב	פרופסור לכימיה, האוניברסיטה העברית בירושלים	לוי, רפאל דוד
1999/ט	תשנ"ט	פרופסור לכימיה ביולוגית, האוניברסיטה העברית בירושלים	לויצקי, אלכסנדר
1985/ה	תשמ"ה	פרופסור למתמטיקה, האוניברסיטה העברית בירושלים	לינדנשטראוס, יורם
1970/ל	תשל"ל	פרופסור לפיזיקה, מכון ויצמן למדע, רחובות	ליפקין, צבי
1994/ה	תשנ"ה	פרופסור לכימיה, האוניברסיטה העברית בירושלים	משולם, רפאל
1966/ו	תשכ"ו	פרופסור לפיזיקה, אוניברסיטת תל-אביב	נאמן, יובל
1971/א	תשל"א	פרופסור-מכון לאימונולוגיה, מכון ויצמן למדע, רחובות	סלע, מיכאל

1974/ד'תשל"ד	פרופסור למתמטיקה, האוניברסיטה העברית בירושלים	פורסטנברג, הלל
1978/ח'תשל"ח	פרופסור למתמטיקה, אוניברסיטת תל-אביב	פיאטצקי-שפירו, אילה
1977/ז'תשל"ז	פרופסור לביולוגיה של התא, מכון ויצמן למדע, רחובות	פלדמן, מיכאל
2001/א'תשס"א	פרופסור למתמטיקה שימושית, מכון ויצמן למדע, רחובות	פנואלי, אמיר
1991/ב'תשנ"ב	פרופסור לפיזיקה שימושית	פרומן, דב
1960/ך'תשי"ך	פרופסור-מכון לביופיזיקה, מכון ויצמן למדע, רחובות	קציר, אפרים
1982/ב'תשמ"ב	פרופסור למתמטיקה, האוניברסיטה העברית בירושלים	רבין, מיכאל
1980/ס'תשי"ס	פרופסור לרפואה פנימית, בית-הספר לרפואה של האוניברסיטה העברית והדסה	שטיין, יחזקאל
1987/ז'תשמ"ז	פרופסור לכימיה פיזיקלית, מכון ויצמן למדע, רחובות	שטיינברג, יצחק צבי
1994/ה'תשנ"ה	פרופסור לפיזיקה תאורתית ושימושית, מכון ויצמן למדע, רחובות	שטריקמן, שמואל
1996/ו'תשנ"ו	פרופסור-מחקר להנדסת חומרים, הטכניון מכון טכנולוגי לישראל, חיפה	שכטמן, דן
1988/ח'תשמ"ח	פרופסור למתמטיקה, האוניברסיטה העברית בירושלים	שלח, שהרן
1998/ח'תשנ"ח	פרופסור למתמטיקה שימושית, מכון ויצמן למדע, רחובות	שמיר, עדי
1992/ב'תשנ"ב	פרופסור לביולוגיה מולקולרית, מכון ויצמן למדע, רחובות	שרון, נתן
1984/ד'תשמ"ד	פרופסור-מחקר להנדסה כימית, הטכניון מכון טכנולוגי לישראל, חיפה	תדמור, זאב
1963/ג'תשכ"ג	פרופסור לפיזיקה גרעינית, מכון ויצמן למדע, רחובות	תלמי, יגאל

החטיבה למדעי הרוח

שנת בחירה		
תשמ"ט/1989	פרופסור למתמטיקה, האוניברסיטה העברית בירושלים	אומן, ישראל
תשנ"ו/1996	פרופסור להיסטוריה, אוניברסיטת תל-אביב	איזק, בנימין
תשכ"ה/1965	פרופסור לסוציולוגיה, האוניברסיטה העברית בירושלים	אייזנשטדט, שמואל נח
תשנ"ב/1992	פרופסור למשפטים, האוניברסיטה העברית בירושלים	אנגלרד, יצחק
תש"ס/2000	פרופסור לחקר השואה, האוניברסיטה העברית בירושלים	באואר, יהודה
תשמ"א/1981	פרופסור לתולדות עם ישראל, האוניברסיטה העברית בירושלים	ביינארט, חיים
תשכ"ח/1968	פרופסור לשון וספרות ערבית, האוניברסיטה העברית בירושלים	בלאו, יהושע
תשכ"ו/1966	פרופסור ללשון העברית, האוניברסיטה העברית בירושלים	בן-חיים, זאב
תשל"ו/1975	פרופסור למשפטים, האוניברסיטה העברית בירושלים	ברק, אהרון
תשנ"ו/1996	פרופסור לבלשנות ושפות שמיות, האוניברסיטה העברית בירושלים	גולדנברג, גדעון
תשנ"ט/1999	פרופסור לתולדות עם ישראל, האוניברסיטה העברית בירושלים	גרוסמן, אברהם
תשנ"ג/1993	פרופסור לספרות אנגלית, האוניברסיטה העברית בירושלים	דלסקי, הלל
תשמ"ח/1988	פרופסור לכלכלה, אוניברסיטת תל-אביב	הלפמן, אלחנן

1998/ח/תשנ"ח	פרופסור לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה, האוניברסיטה העברית בירושלים	הנדלמן, דון
1996/ו/תשנ"ו	פרופסור למקרא, האוניברסיטה העברית בירושלים	הרן, מנחם
1991/ב/תשנ"ב	פרופסור ללשון העברית, האוניברסיטה העברית בירושלים	ייבין, ישראל
1991/ב/תשנ"ב	פרופסור לכלכלה, האוניברסיטה העברית בירושלים	יערי, מנחם
1986/ו/תשמ"ו	פרופסור לספרות אנגלית, האוניברסיטה העברית בירושלים	נבו, רות
1992/ב/תשנ"ב	פרופסור לפסיכולוגיה, אוניברסיטת חיפה	נבון, דוד
1994/ה/תשנ"ה	פרופסור לאפיגרפיה ופאליאוגרפיה שמית-מערבית עתיקה, האוניברסיטה העברית בירושלים	נוה, יוסף
1984/ד/תשמ"ד	פרופסור לספרות עברית, האוניברסיטה העברית בירושלים	פליישר, עזרא
1995/ה/תשנ"ה	פרופסור למשפטים, אוניברסיטת תל-אביב	פרידמן, דניאל
1999/ט/תשנ"ט	פרופסור ללימודי האסלאם, האוניברסיטה העברית בירושלים	פרידמן, יוחנן
2001/א/תשס"א	פרופסור לתלמוד, אוניברסיטת תל-אביב	פרידמן, מרדכי עקיבא
2001/א/תשס"א	פרופסור לארכאולוגיה, האוניברסיטה העברית בירושלים	צפריר, יורם
1998/ח/תשנ"ח	פרופסור להיסטוריה, האוניברסיטה העברית בירושלים	קדר, בנימין זאב

תשנ"ג/1993	פרופסור ללימודי אסיה ואפריקה, האוניברסיטה העברית בירושלים	קולברג, איתן
תשנ"ה/1994	פרופסור להיסטוריה של רוסיה ומזרח-אירופה ותרבותם, אוניברסיטת תל-אביב	קונפינו, מיכאל
תשל"ו/1975	פרופסור ללשון וספרות ערבית, האוניברסיטה העברית בירושלים	קיסטר, מאיר יעקב
תשנ"ה/1995	פרופסור לכלכלה, אוניברסיטת תל-אביב	רובינשטיין, אריאל
תשמ"ח/1988	פרופסור ללימודים הודיים, האוניברסיטה העברית בירושלים	שולמן, דוד
תש"ס/2000	פרופסור לספרות עברית, האוניברסיטה העברית בירושלים	שקד, גרשון
תשמ"ו/1986	פרופסור ללימודים אירניים ולמדעי הדתות, האוניברסיטה העברית בירושלים	שקד, שאול
תש"ס/2000	פרופסור לבלשנות, האוניברסיטה העברית בירושלים	ששה-הלוי, אריאל
תשמ"ה/1985	פרופסור לאשורולוגיה ולהיסטוריה של המזרח הקדמון, האוניברסיטה העברית בירושלים	תדמור, חיים

נשאי משרות בעבר ובהווה

נשיאי האקדמיה

2002-1995	פרופ' יעקב זיו
1995-1986	פרופ' יהושע יורטנר
1986-1980	פרופ' אפרים א' אורבך ז"ל
1980-1974	פרופ' אריה דבורצקי
1974-1968	פרופ' גרשם שלום ז"ל
1968-1962	פרופ' אהרן קציר ז"ל
1962-1960	פרופ' מרטין בובר ז"ל

סגני נשיא

2002-1995	פרופ' חיים תדמור
1995-1994	פרופ' מנחם יערי
1993-1986	פרופ' נתן רוטנשטרייך ז"ל
1986-1980	פרופ' יהושע יורטנר
1980-1974	פרופ' אפרים א' אורבך ז"ל
1974-1968	פרופ' אריה דבורצקי
1968-1962	פרופ' גרשם שלום ז"ל
1962-1960	פרופ' אהרן קציר ז"ל

יושבי-ראש החטיבה למדעי החוח

2002-2001	פרופ' בנימין ז' קדר
2001-1995	פרופ' שאול שקד
1995-1989	פרופ' יהושע בלאו
1989-1986	פרופ' אהרן ברק
1986-1983	פרופ' נתן רוטנשטרייך ז"ל
1983-1980	פרופ' דן פטינקין ז"ל
1980-1974	פרופ' נתן רוטנשטרייך ז"ל
1974-1969	פרופ' יהושע פראוור ז"ל
1969-1963	פרופ' אפרים א' אורבך ז"ל
1962-1960	פרופ' גרשם שלום ז"ל

יושבי-ראש החטיבה למדעי הטבע

2002-2001	פרופ' דן שכטמן
2001-1995	פרופ' רות ארנון
1995-1992	פרופ' יעקב זיו
1992-1989	פרופ' יצחק שטיינברג
1989-1986	פרופ' ישראל דוסטרובסקי
1986-1980	פרופ' שמשון אברהם עמיצור ז"ל
1980-1974	פרופ' יגאל תלמי
1974-1968	פרופ' ארנסט דוד ברגמן ז"ל
1968-1963	פרופ' אריה דבורצקי
1963-1960	פרופ' יואל רקח ז"ל

מנהל האקדמיה

ד"ר מאיר צדוק
מנהל כללי

יוסף לנין
סמנכ"ל לכספים ולמנהל

ד"ר לאה צבעוני
מזכיר אקדמי ורכזת החטיבה למדעי הרוח

בוב לפידות
ראש האגף לקשרים בין-לאומיים

ד"ר יוסי סגל
רכז החטיבה למדעי הטבע

אביטל בר
דוברת ומנהלת קשרי ציבור

נעמי גל
ממונה על תקשוב ומידע

צופיה לסמן
ההוצאה לאור

יועץ לנשיא האקדמיה
פרופ' אלכס קינן

מועצת האקדמיה תשס"ב

פרופ' יעקב זיו
נשיא

פרופ' חיים תדמור
סגן הנשיא

פרופ' דן שכטמן
יו"ר החטיבה למדעי הטבע

פרופ' בנימין ז' קדר
יו"ר החטיבה למדעי הרוח

פרופ' יהושע יורטנר
הנשיא לשעבר

ד"ר מאיר צדוק
מנהל האקדמיה

פרופ' פליקס ברגמן

פרופ' פליקס ברגמן נולד בפרנקפורט-על-אודר בשנת 1908. הוא גדל בברלין ולמד כימיה ורפואה באוניברסיטת ברלין. בנעוריו היה פעיל בתנועת הנוער הציונית כחול-לבן, ובאוניברסיטה היה פעיל בארגון הסטודנטים הציוניים KIV. כשעלה היטלר לשלטון הצטוו היהודים להשלים את לימודיהם עד אוגוסט 1933 בטרם יסולקו מהאוניברסיטה. ברגמן הספיק להגיש את עבודת הדוקטורט שלו בכימיה, בנוסף לדוקטורט ברפואה שכבר היה לו, אך עזב את גרמניה בדרכו לישראל בלי התעודות. הוא הצטרף למכון דניאל זיו ברחובות, לימים מכון ויצמן, מיד לאחר הקמתו בשנת 1934 ועסק שם, בין השאר, בחקר התכונות המסרטנות של מולקולות אורגניות פוליציקליות.

ברגמן הצטרף לארגון ההגנה סמוך לעלייתו ארצה. במאורעות 1936, כאשר הוחלט כי יש צורך בחומר נפץ אמין יותר מהגליגניט, פיתח את ייצור ה"טון", שהפך לחומר הנפץ העיקרי של ההגנה ולימים חומר נפץ תקני חשוב של צה"ל.

בשנת 1947 נסע להשתלמות במכון הפוליטכני של ברוקלין בניו יורק, וכאשר פרצה מלחמת הקוממיות החל לפתח רקטה עם כמה מדענים מקומיים באחוזה בצפון מדינת ניו יורק. אחר כך הביא את הקבוצה לארץ ושיכן אותה במחנה כורדני, אחד מבסיסי חיל המדע, כדי להמשיך ולפתח את הבזוקה הישראלית בשביל צה"ל.

בהשתלמות באוניברסיטת קולומביה השתלב במחקר על אצטיל-כולינאסטראז, וכך שב לעסוק בתחום הרפואה. אחרי ששב לישראל תרם לפיענוח פעילותו הביוכימית והניורולוגית של אותו אנזים. בשנת 1950 הקים את המחלקה לפרמקולוגיה בבית הספר לרפואה של האוניברסיטה העברית והדסה. הוא הנהיג אותה עד שפרש לגמלאות בשנת 1979. גם אחר כך הוסיף לחנך דורות רבים של תלמידי רפואה, הדריך תלמידי מחקר רבים, יעץ למפעלי פרמצויטיקה בישראל וסייע ליוזמי היי-טק ישראלים בתחום הרפואה.

הלך לעולמו בוי באדר תשס"ב (18 בפברואר 2002).

בן 93 היה במותו.

יהי זכרו ברוך!

רשימת מקבלי הפרסים וציוני הכבוד תשס"ב

פרופ' שמואל נ' אייזנשטדט

Cambridge Biographical Center מטעם Century Award
חתן פרס המחקר ע"ש הומבולדט
דוקטור למדעי הרוח מטעם אוניברסיטת דוק

פרופ' רות ארנון

פרס הוקרה מטעם האוניברסיטה לרפואה של ניו ג'רסי

פרופ' יהודית בירק

יקירת המכללה האקדמית תל-חי

פרופ' אלחנן הלפמן

חתן פרס רוטשילד במדעי החברה

פרופ' מנחם הרן

חבר-חוף של האקדמיה הנורווגית למדעים

פרופ' חיים הררי

מדליית הרנאק מטעם מקס פלאנק, מינכן

פרופ' אברהם הרשקו

פרס לואיזה גרוס הורביץ מטעם אוניברסיטת קולומביה, ניו יורק
דוקטור לשם כבוד מטעם אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

פרופ' יעקב זיו

חתן פרס רוטשילד במדעי ההנדסה

פרופ' לאו זקס

חבר כבוד באגודה הבין-לאומית לציטוקינים

פרופ' עדה יונת

כלת פרס ישראל בחקר הכימיה לשנת תשס"ב
כלת פרס הארווי בתחום המדע והטכנולוגיה לשנת תשס"ב
חברת כבוד בחברה הישראלית לקריסטלוגרפיה
מדליית פ"א קוטון מטעם החברה האמריקנית לכימיה

פרופ' אלקס לויצקי

חתן פרס Hamilton-Fairely לשנת 2002

פרופ' צבי ליפקין

מדליית ויגנר מטעם Group Theory and Fundamental Physics Foundation

פרופ' יורם לינדשטראוס

דוקטור לשם כבוד מאוניברסיטת קנט סטייט, אוהיו

פרופ' רפאל משולם

דוקטור לשם כבוד מטעם אוניברסיטת אוהיו, קולומבוס

פרופ' מיכאל סלע

דוקטור לשם כבוד מטעם אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

פרופ' אריאל רובינשטיין

חתן פרס ישראל בכלכלה
סגן נשיא שני של החברה האקונומטרית

פרופ' דן שכטמן

דוקטור לשם כבוד מטעם אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

פרופ' גרשון שקד

דוקטור לשם כבוד מטעם אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

פרופ' נתן שרון

חבר כבוד של האוניברסיטה הפתוחה

פרופ' שמואל שטריקמן

יקיר הפקולטה להנדסת חשמל בטכניון

1. הפעילות המדעית

1.1 פעילות מועצת האקדמיה והאספה הכללית

מינויים חדשים

בסיוון תשס"א (יוני 2001) בחרה האספה הכללית של האקדמיה בפרופ' יעקב זיו לנשיא האקדמיה לתקופת כהונה שלישית (תשס"ב-תשס"ד). כתב המינוי הוענק לו מטעם נשיא מדינת ישראל.

האספה הכללית של האקדמיה בחרה בפרופ' חיים תדמור לסגן הנשיא לתקופת כהונה שלישית (תשס"ב-תשס"ד).

החטיבה למדעי הרוח בחרה בפרופ' בנימין ז' קדר ליו"ר החטיבה לשנים תשס"ב-תשס"ד.

החטיבה למדעי הטבע בחרה בפרופ' דן שכטמן ליו"ר החטיבה לשנים תשס"ב-תשס"ד.

האספה הכללית של האקדמיה בסיוון תשס"א בחרה בארבעה חברים חדשים: פרופ' אורי זליגסון, פרופ' אמיר פנאלי, פרופ' מרדכי עקיבא פרידמן, פרופ' יורם צפיר.

התכנסות חירום בגלל מצב מערכת ההשכלה הגבוהה

האספה הכללית של האקדמיה התכנסה ביום ב' בשבט תשס"ב (15 בינואר 2002) ודנה במצב מערכת ההשכלה הגבוהה בעקבות החלטת שרת החינוך לשנות את מבנה המועצה להשכלה גבוהה. וזה נוסח ההחלטה:

האספה הכללית של האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים מביעה דאגה עמוקה לנוכח החלטות ממשלה ויזמות חקיקה פרטיות בכנסת מן העת האחרונה וההצהרות בעיתונות של שרת החינוך לימור לבנת ב-6 בינואר וב-11 בינואר 2002. האספה הכללית מודאגת מפני האפשרות של פגיעה במעמדן הבלתי תלוי של מערכת ההשכלה הגבוהה והמחקר המדעי הבסיסי (המעוגן בחוק המועצה להשכלה גבוהה 1958) ושל הוועדה לתכנון ולתקצוב של מערכת זו (המעוגן בהחלטת הממשלה 666 משנת 1977) ומפני הנזקים החמורים העלולים לנבוע מפגיעה במעמדם של גופים אלו.

הישגי מערכת ההשכלה הגבוהה בהכשרת מנהיגות מקצועית ובמחקר המדעי והטכנולוגי במוסדותיה מרשימים על פי כל אמת-מידה בין-לאומית, ותרומותיה לכלכלה, לתעשייה לביטחון ולחברה בישראל הן תרומות יסוד. הישגים אלו נשענים על מדיניות נכונה ומוכחת של שמירה על איתנות מערכת ההשכלה הגבוהה. מדיניות זו, שבמרוצת חמש-עשרה השנים האחרונות נתמכה בסדרה של תכניות רב-שנתיות מתואמות עם משרד האוצר, היא שסייעה למערכת להגיע להישגי המרשימים.

שינויים במדיניות זו מחמת התערבות ממשלתית קצרת ראות עלולים להביא לידי הידרדרות ניכרת ברמת המחקר וההוראה במדינת ישראל, על כל הנובע מכך, כפי שאמנם קרה במדינות רבות אחרות.

מועצת האקדמיה פרסמה גילוי דעת בנושא, וזה נוסחו:

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים, הנדרשת בתוקף סמכותה על פי חוק האקדמיה תשכ"א/1961 לייצג לממשלה בפעולות הנוגעות למחקר ולתכנון מדעי בעלי חשיבות לאומית, קוראת לראש הממשלה ולממשלת ישראל להוסיף ולשמור על עקרונות חופש מערכת ההשכלה הגבוהה והמחקר הבסיסי במדינת ישראל. האקדמיה קוראת לראש הממשלה ולממשלת ישראל שלא לאפשר שינויים בדרך ניהולה של מערכת ההשכלה הגבוהה בלי בדיקה מעמיקה של הצורך בשינויים במערכת והסיכונים הנובעים מכך.

האקדמיה קוראת לשרת החינוך ולממשלת ישראל לבחון את רשימת חברי המועצה להשכלה גבוהה על פי אותם עקרונות היסוד שהיו נהוגים עד כה:

1. חוק המועצה להשכלה מגדיר "השכלה גבוהה – לרבות הוראה מדע ומחקר". לכן בלי קשר למוסד להשכלה גבוהה שהמועמד משתייך אליו - "בעל מעמד בשדה ההשכלה הגבוהה" הוא אדם בעל מוניטין בהוראה, במדע ובמחקר בתחומו. מעמד כזה נדרש מפרופסור מן המניין בהליך המינוי על פי אמנת המידה הנהוגות במסלול האוניברסיטאי הרגיל.

2. מן הראוי שלא לדון במועמדים בעלי תפקיד מינהלי בכיר במוסדם (כגון רקטור, נשיא, סגן נשיא), שכן על חבר מועצה לפעול על פי צו מצפוננו ולפי שיקולים מקצועיים בלבד בלי שיראה את עצמו מחויב לעמדת המוסד שהוא משתייך אליו.

האספה הכללית של האקדמיה קוראת לראש הממשלה להזמין את נציגי האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים לכל דיון בממשלה הנוגע לעקרונות היסוד הנ"ל ולכל דיון בנושאי מחקר ותכנון מדעי בעלי חשיבות לאומית כדי לאפשר לה למלא את תפקידה על פי חוק.

גילוי דעת בעניין ניסויים בבעלי חיים

יו"ר החטיבה למדעי הטבע שלח לראשי האוניברסיטאות ולאנשים הנוגעים בדבר במשרדי הממשלה גילוי דעת של האקדמיה בנושא ניסויים בבעלי חיים. בגילוי הדעת נאמר כי האקדמיה רואה בניסויים מבוקרים בבעלי חיים חשיבות מכרעת במחקר הביולוגי והרפואי למען המדע ולמען בריאות האדם. האקדמיה תומכת בהמשך הפיקוח הנאות והקפדני על ניסויים בבעלי חיים לפי החוק הקיים ומביעה דאגה מן הניסיון לשנותו.

היחידה לדוברות וקשרי ציבור

דוברת האקדמיה מקיימת קשר שוטף עם עיתונאים ועורכים בארץ ובעולם בתחומי המדע והחינוך להסברת הפעילות המדעית הישראלית בכלל ופעולות האקדמיה בפרט. בין השאר זכו השנה לסיקור דו"ח הוועדה לביואתיקה של האקדמיה בנושא תאי גזע עובריים, ארבעת חברי האקדמיה החדשים ואירוע חנוכה בבית נשיא המדינה.

בקיץ 2002 יעלה לאוויר אתר האינטרנט של האקדמיה שהיחידה שוקדת עתה על הקמתו. במסגרת תת-הוועדה ליחסי הגומלין אוניברסיטאות-חברה הוקם פורום הסברה אקדמית-מדעית. פגישה ראשונה התקיימה בפברואר 2002 באקדמיה.

1.2 מדיניות מדע

האקדמיה עוסקת בגיבוש מדיניות מדע בישראל ובעידוד הפעילות הלאומית בכמה שטחים של 'מדע גדול' - תכניות מחקר גדולות העומדות במרכז העשייה המדעית בעולם ומחייבות השקעה עצומה של משאבים אנושיים וכספיים ושיתוף פעולה לאומי ובין-לאומי רחב. השתלבותה של מדינת ישראל בנושאים האלה חיונית לשמירת מעמדה בקרב המדינות המובילות בחזית המחקר והטכנולוגיה בעולם.

האקדמיה עורכת בדיקות של שטחי מדע ויוזמת כנסים וימי עיון בנושאים הקשורים למחקר ולהשכלה הגבוהה בישראל.

'פורום ים המלח' בראשות נשיא האקדמיה ויו"ר ות"ת, שהתכנס בפעם הראשונה בשנת 1999 כדי לבחון דרכים לחיזוק מעמדה של אוניברסיטת המחקר, מינה ועדה לנושא עתיד האוניברסיטה המחקרית בישראל. ועדה זו מינתה שלוש ועדות משנה:

- הוועדה לבחינת דרכי המימון של מערכת ההשכלה הגבוהה;
- הוועדה לבחינת יחסי הגומלין בין האקדמיה לתעשייה;
- הוועדה לבחינת יחסי הגומלין בין האוניברסיטאות לחברה.

מסמך על ייעודן של אוניברסיטאות המחקר בישראל הוגש לחברי ועדת החינוך של הכנסת בינואר 2002 ושימש מצע לדיון בישיבת ועדת המשנה לבחינת יחסי הגומלין בין האוניברסיטאות לחברה (המסמך התפרסם באיגרת האקדמיה מס' 22 אייר תשס"ב).

ישיבת הוועדה בפברואר 2002 עסקה בגיבוש מדיניות הסברה מתואמת לאוניברסיטאות המחקר. בדיון השתתפו בנוסף על חברי הוועדה גם סגני הנשיא לקשרי חוץ באוניברסיטאות, הדוברים והממונים על הסברה, חברי מועצת האקדמיה ויו"ר ות"ת. המשתתפים העלו רעיונות שיוכלו לשמש בסיס לתכנית הסברה למען שיפור הדימוי של האוניברסיטאות בציבור ובקרב קובעי המדיניות. יום עיון על קשרי אוניברסיטת המחקר והתעשייה התקיים באקדמיה במרס 2002. כנס בנושא יחסי אוניברסיטאות, חברה וממשל, שעמד להתקיים באקדמיה באפריל 2002, נדחה לשנה הבאה.

1.3 הפורום לתשתיות לאומיות למחקר ולפיתוח (תל"ם)

הפורום הוקם ביזמת האקדמיה ביוני 1997. ייעודו לתמוך בהקמת תשתיות למחקר ולפיתוח במשאבי הגופים המרכיבים אותו ולתאם בין הגופים (עד להקמתה של מועצה לאומית למחקר ולפיתוח לפי חוק). בפורום לתשתיות לאומיות שותפים הגורמים העיקריים העוסקים במימון מחקר ופיתוח בישראל, יו"ר ות"ת, ראש מפא"ת במשרד הביטחון, המדען הראשי במשרד התעשייה והמסחר, מנכ"ל משרד המדע וסגן ראש אגף התקציבים במשרד האוצר. נשיא האקדמיה למדעים הוא יו"ר הפורום. בשנת 2002 החליט הפורום להקים ועדת בדיקה מקצועית לננו-טכנולוגיה. תפקידה לסקור את הפוטנציאל המדעי והטכנולוגי ולזהות את התשתיות הדרושות למחקר ולפיתוח בתחום זה בישראל.

פרויקט אינטרנט II

היזמה להקמת תשתית מערכת אינטרנט II ישראלית מיועדת לאפשר למדינת ישראל להתאים את תשתיות המו"פ שלה ולהוסיף להוביל בתחומי האינטרנט והתקשורת. במאי 1998 מינה יו"ר תל"ם ועדה לבחינת אינטרנט II. הוועדה המליצה להקים בישראל בהקדם האפשרי רשת אינטרנט ניסיונית רחבת פס מתקדמת לצורכי מחקר ופיתוח במימון ממשלתי וציבורי; לחבר את רשת אינטרנט II הישראלית לרשת אינטרנט II האמריקנית; להתחיל מיד בהקמת רשת המו"פ הניסיונית ולמנות ועדת היגוי שתפעל באמצעות מחב"א בשיתוף פעולה עם מפעילי תקשורת. פורום תל"ם אימץ את המלצות הוועדה. הביצוע הוטל על מחב"א והפיקוח נעשה בידי ועדת היגוי שמונתה לצורך זה. רשת האינטרנט הניסיונית שהוקמה, המופעלת בידי מרכז החישובים הבין-אוניברסיטאי בשיתוף עם מפעילי תקשורת, מיועדת לשרת את האוניברסיטאות, את המכללות ואת התעשייה עתירת הידע ותשמש להעברת מידע מחקרי וחינוכי (ולא למטרות מסחריות).

מאיץ פרוטונים במרכז למחקר גרעיני שורק (ממ"ג)

לפי הצעת ממ"ג בתוך כעשר שנים יוחלף הכור הקיים בציקלוטרוניים כדי לאפשר פריצת דרך וכניסה לטכנולוגיות חדשות. שני ציקלוטרוניים בטור יספקו פרוטונים באנרגיה של 500 מיליון וולט ובאמצעותם יושגו שטפי נייטרונים העולים על אלה שמתקבלים היום בכור. השלב הראשון מבוסס על ציקלוטרון אחד שיוכל לספק אלומת פרוטונים באנרגיה של 70 מיליון וולט וזרם 2.5 מיליאמפר. בשלב הזה תוחדר טכנולוגיית הציקלוטרוניים לארץ ויוכשר סגל מדעי וטכני חדש. פורום תל"ם אימץ את המלצות ועדת הבדיקה בהתחשב בגילם של המתקנים הקיימים וההתקדמות בעולם בנושא זה. החלפת הכור תאפשר פיתוח טכנולוגיות חדישות לניצול אנרגיה גרעינית. המאיץ יאפשר ייצור והספקה של איזוטופים לרפואה, למחקר ולתעשייה, שיקופים לא הרסניים לתעשייה על ידי נייטרונים ופיתוח ציוד ושיטות מחקר גרעיניות לחקר המצב המעובה ומערכות ביולוגיות, וכן ניסויים באלומות פרוטונים לשימוש ברפואה.

התייעצויות תיאום

פורום תל"ם קיים התייעצויות תיאום בנושאים האלה:

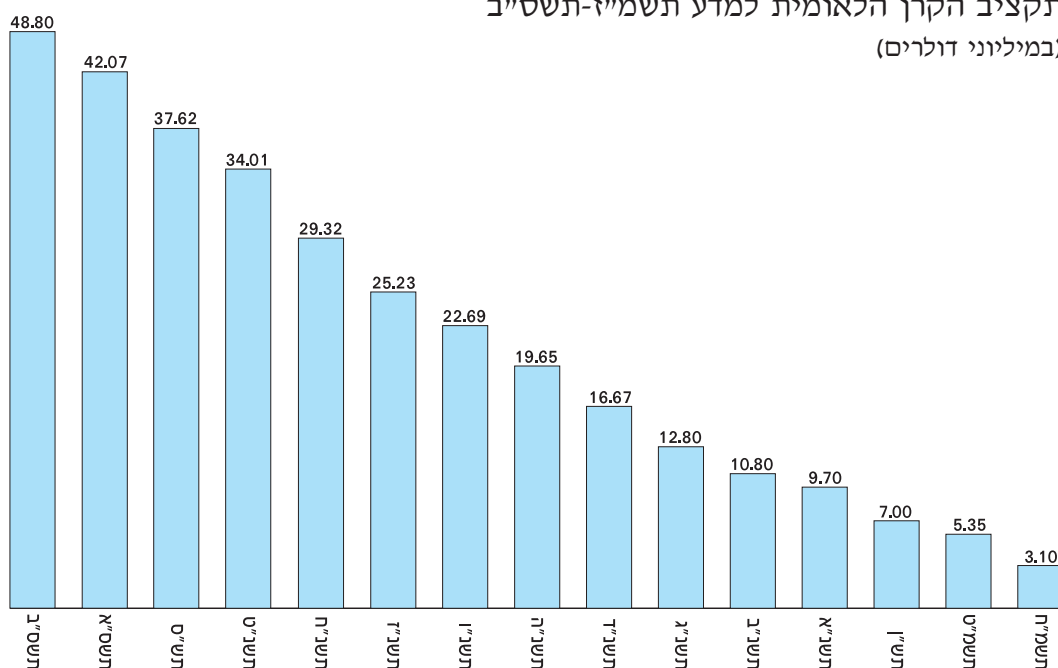
- ◆ תכניות המסגרת החמישית והשישית למו"פ של האיחוד האירופי והשתתפות ישראל בה;
- ◆ פרויקטים במסגרת תכנית מגני"ט של משרד התעשייה והמסחר;
- ◆ חברות ישראל בארגון המחקר הבין-אירופי CERN;
- ◆ פיתוח עילית מדעית וטכנולוגית באקדמיה, בתעשייה ובצה"ל;
- ◆ דו"ח חברת מוניטור בעניין ביוטכנולוגיה בישראל;
- ◆ הצורך במאגר נתונים לאומי למו"פ;
- ◆ מרכזי ידע שהקים משרד המדע.

1.4 הקרן הלאומית למדע (מייסודה של האקדמיה)

עמותת הקרן הלאומית למדע הוקמה באייר תשנ"ה (מאי 1995) ונרשמה כחוק אצל רשם העמותות. כך שונה מעמדה המשפטי של הקרן ועתה היא גוף עצמאי השואב את סמכותו מהקהילה המדעית. ראשית פעולתה של הקרן בשנת 1972, כאשר ממשלת ישראל החליטה להקצות כספים למחקר הבסיסי בישראל על בסיס תחרותי ועל סמך הצטיינות אישית והטילה על האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים לפעול למימוש התכנית. לשם כך הקימה האקדמיה את הזרוע למחקר בסיסי המתקצבת ממקורות ממשלתיים באמצעות הוועדה לתכנון ולתקצוב של המועצה להשכלה גבוהה (ות"ת). בשנת 1992 שונה שמה של הקרן עקב הרחבת פעילותה והפיכתה לגוף המרכזי בישראל למימון מחקר בסיסי לפי אמות מידה תחרותיות, והיא נקראה הקרן הלאומית למדע.

פרטים על פעולת הקרן הלאומית למדע מובאים בדו"ח השנתי של הקרן לשנת תשס"ב.

תקציב הקרן הלאומית למדע תשמ"ז-תשס"ב
(במיליוני דולרים)

1.5 קרן ביכורה

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים הקימה את קרן ביכורה (FIRST) בשנת 1996 כפרויקט ניסיוני לתמיכה בתחומי מחקר ייחודיים למען קידום המדע בארץ. בשנת תשס"א השלימה הקרן את השלב הראשון והעיקרי של פעילותה. בשלב זה הופעלו ארבעה מחזורים של מענקי מחקר בתחומים האלה: ננו-מדע, יישומים בין-תחומיים של מדעי המחשב, ו-Quantitative Trait Loci (QTL), ובסך הכול הוענקו 19 מענקי מחקר: 9 בננו-מדע, 7 ביישומים של מדעי המחשב ו-3 בתחום הסמנים הגנטיים. בפרויקטים אלו עוסקים ארבעים ושמונה חוקרים באוניברסיטאות. ההיקף הכולל של המחקרים הוא 2.7 מיליון דולר.

קרן ביכורה בחנה עוד תחומי מחקר כדי להתרשם ממידת חשיבותם ומהצורך בקידוםם בישראל. נבדק תחום האבולוציה והתקיים סמינר בנושא זה בתמיכת קרן בת-שבע דה רוטשילד. הקרן אימצה את המלצת הוועדה הבין-לאומית שהשתתפה בכנס - לשלוח בתר-דוקטורנטים להשתלמות בחו"ל למען חיזוק התחום והקמת דור חדש של מדענים בתחום זה. ות"ת ממנת את המלגות לבתר-דוקטורנטים והשיפוט הוא בידי הקרן הלאומית למדע. עד עתה נשלחו שישה בתר-דוקטורנטים ועוד שישה בנושאים של איכות הסביבה.

במאי 2000 מונתה לקרן ביכורה ועדת בדיקה בין-לאומית בראשותו של פרופ' אהרון קלוג. הוועדה נתבקשה לבחון את פעולת קרן ביכורה ולהמליץ אם וכיצד להפעילה בעתיד. בדו"ח שהגישה לנשיא האקדמיה ציינה הוועדה לשבח את היוזמה להקמת קרן ביכורה, את פעילות הקרן ואת תרומתה לקידום המדע בישראל. הוועדה המליצה על המשך הפעילות כענף נפרד במסגרת הקרן הלאומית למדע. על פי המלצות הוועדה הגישה מועצת האקדמיה הצעה להמשך פעילות ביכורה במסגרת זו. מועצת הקרן החליטה על הקמת 'תכנית ביכורה', שתפעל בנפרד מהקרן בראשות הנהלה אשר תדווח למועצת הקרן. תקציב ביכורה יהיה עד 10% מתקציב הקרן הלאומית למדע. בשנת הפעילות הראשונה, תשס"ג, יהיה התקציב מיליון דולר.

הנהלת ביכורה, אשר תורכב מיו"ר ועוד ארבעה מדענים, תקבע את תחומי הפעילות. מועצת הקרן הלאומית למדע מינתה את פרופ' פאול זינגר ליו"ר הנהלת 'תכנית ביכורה'.

1.6 חקר גנום האדם

שני מרכזים לחקר גנום האדם – המרכז הארצי לביו-אינפורמטיקה במכון ויצמן למדע והמעבדה הלאומית לגנטיקה של אוכלוסיות באוניברסיטת תל-אביב - שהאקדמיה עשתה להקמתם, מוסיפים לפעול לשירות קהילת המדענים בישראל.

עם סיום פרויקט גנום האדם והתחלת העידן הפוסט-גנומי שונה שם הוועדה המייעצת לחקר גנום האדם והיא נקראת 'הוועדה המייעצת לנושא הפוסט-גנומי של האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים'. הנושא הראשון הנדון הוא פרוטאומיקה (Proteomics), והוא יסייע לזיהוי החלבונים המקודדים על ידי הגנים באדם.

הוועדה המייעצת לנושא ביואטיקה בוחנת היבטים אתיים, משפטיים וחברתיים של נושאים מעולם הביולוגיה, ובייחוד נושאים קרובים לפרויקט גנום האדם והעידן הפוסט-גנומי ולגנטיקה. בשנת 2001 פורסם דו"ח הוועדה בנושא השימוש בתאי גזע עובריים במחקר רפואי.

הוועדה המייעצת לביו-אתיקה החלה לפעול בשנת 1996. תפקידה לייצג בנושאים מתחומי הביולוגיה והרפואה מתוך בחינת ההיבטים החברתיים, המשפטיים והאתיים. הוועדה המליצה על השימוש בתאי גזע עובריים מאדם למחקר רפואי על פי הכללים האתיים שהיא הגדירה ומתוך שמירה על כללי המוסר וכבוד האדם הנהוגים בישראל וסייגים מוסריים שהונחו ביהכרזה האוניברסלית על גנום האדם וזכויות האדם של האו"ם בשנת 1999. הוועדה פנתה לממשלה בבקשה שתאמץ את המלצותיה ותעגן את השימוש בתאי גזע מעובר אדם במחקר הרפואי ובמידת הצורך אף תחוקק חוקים לשם כך.

אפשר לעיין בדוח הוועדה באתר האקדמיה www.academy.ac.il

1.7 קרינת סינכרוטרון

הוועדה המייעצת לנושא קרינת סינכרוטרון סיימה את עבודתה בשנת 1999. הוקמה ועדה לאומית לקרינת סינכרוטרון שתפקידה לפעול לקידום הפעילות המחקרית בנושא ולבחון את הפעילות המדעית של ישראל ב-ESRF. נמשכת התמיכה בנסיעות חוקרים למתקני קרינת סינכרוטרון בעולם לצורך עריכת ניסויים.

פרטים על ESRF באתר האינטרנט <http://www.esrf.fr/>.

מתקן לקרינת סינכרוטרון במזרח התיכון (SESAME)

הוועדה הלאומית מייצגת את ישראל בדיונים באשר לאפשרות הקמת מתקן כזה במזרח התיכון. מטרת היוזמים היא לקדם את הפעילות המדעית בנושא קרינת סינכרוטרון באמצעות שיתוף פעולה מדעי בין מדעני האזור, וכך לתרום גם לגישור ולהבנה באזור. מועצה זמנית הפועלת במסגרת אונסק"ו החליטה על הקמת המתקן בירדן, ליד עמאן.

1.8 פיזיקה של אנרגיות גבוהות

תרומתה של ישראל, החברה (associate) ב-CERN, היא הכנת גלאים. במכון ויצמן למדע פועלת המעבדה להכנת detectors לגלאי ATLAS של המאיץ (LHC) Large Hadron Collider ב-CERN. מעבדה זו הוקמה בכספי התמיכה של ות"ת שמנתבת הקרן הלאומית למדע.

ב-CERN נמשכות ההכנות לקראת שדרוג המאיץ בהשתתפות הפעילה של הקבוצה הישראלית בקונסורציום של הגלאי החדש ATLAS.

1.9 חקר הסובב

מועצת האקדמיה אימצה את דו"ח הוועדה המייעצת לחקר הסובב. הדו"ח נשלח לאוניברסיטאות ולגופים ממשלתיים וממלכתיים. נשיא האקדמיה פנה בבקשה אל הרקטורים באוניברסיטאות להצטרף לתכנית להכנת גרעין של מדענים צעירים לקידום הפעילות בחקר הסובב בישראל. האקדמיה פועלת בשיתוף עם ות"ת והאוניברסיטאות למימוש התכנית ולמימון מלגות בתר-דוקטורנטים למדענים מצטיינים ולקליטתם במסלול האקדמי באוניברסיטאות המעוניינות. עד עתה זכו שישה מדענים צעירים במלגות ביכורה בתחום חקר הסובב. אלה מלגות בתר-דוקטורנט לשנה עם אפשרות הארכה לשנה.

1.10 קרן בת-שבע דה רוטשילד לקידום המדע בישראל

קרן בת-שבע דה רוטשילד לקידום המדע בישראל נוסדה בניו יורק בשנת 1958 ובירושלים בשנת 1965, והיא קרן פרטית שמורה. מטרתה לקדם את המדע בישראל למען תושבי ישראל.

הקרן מנוהלת באמצעות הנהלה בת חמישה חברים ועל פעילותה המדעית ממונה חבר יועצים של מדענים ישראלים מכמה דיסציפלינות, שנשיאו הוא נשיא האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים.

הקרן תומכת בפעילויות מדע ובייחוד בנושאים חדשים הראויים לקידום בארץ. סמינרי בת-שבע מיועדים לפיתוח הידע בשטחי המחקר הבסיסי בישראל, למפגש בין מדענים מחו"ל ומהארץ ולחילופי מידע ורעיונות בהרצאות, דיונים וסדנאות.

קרן בת-שבע דה רוטשילד נותנת מענקים לחוקרים צעירים, מעניקה מלגות בתר-דוקטורנט בנושאים כגון גנום האדם וקרינת הסינכרוטרון, ומסייעת לסטודנטים מצטיינים. הקרן בוחנת שטחי מחקר כגון אבולוציה ומערכות מיקרו-אלקטרו-מכניות, ומעניקה מלגות רופא-חוקר.

הקרן עושה לעידוד הבאת מדענים בכירים לארץ בשטח מדעי החיים. עמיתי בת-שבע לשנת 2002 הם Dr. Steven A. Kirlis מאוסטרליה ו-Dr. David E. Fisher מארצות-הברית.

1.11 האוספים הלאומיים במדעי הטבע

האקדמיה עוסקת זה שנים בסיוע לשימור האוספים הלאומיים במדעי הטבע המתעדים את הצומח והחי בארץ-ישראל. האוספים מרוכזים בעיקר באוניברסיטה העברית בירושלים ובאוניברסיטת תל-אביב.

כדי לקדם את הפעילות המחקרית בתחום זה האקדמיה מבקשת ליצור מסגרת הולמת לנושא הסיסטמטיקה וחקר מגוון המינים בקרן הלאומית למדע.

בשנת תשס"ב הועבר הטיפול בנושא האוספים לוועדה להגדרת מפעלים לאומיים של האקדמיה.

1.12 מלגות, מענקים ופרסים

פרס "טבע"

פרס "טבע" מוענק בכל שנה לחוקר בתחום מדעי החיים. תהליך הבחירה נעשה באמצעות מנהל האקדמיה.

ועדה שמינה יו"ר מועצת המנהלים של חברת "טבע" בהתייעצות עם נשיא האקדמיה בחרה בפרופ' ישראל ולודבסקי מבית החולים הדסה. הפרס הוענק לו על הישגיו בתחום הפרס: "דרכים חדשות לטיפול בסרטן ובגרות".

קרן מלגות פולקס בישראל

קרן פולקס, שמרכזה בלונדון, מעניקה מלגות המיועדות לתלמידי רפואה הלומדים גם לקראת תואר במדעי החיים ולבעלי תואר במדעי החיים הלומדים גם רפואה. בכל שנה מעניקה הקרן מלגות לישראלים הלומדים בישראל לתקופה של שנה אחת עד שלוש שנים. סכום המלגה 2,000 לירות שטרלינג לשנה.

בתשס"ב הוענקו מלגות פולקס לשישה תלמידים.

מענקי מחקר "טבע"

בכל שנה חברת "טבע" מעניקה שני מענקי מחקר לחוקרים מצטיינים שהגישו בקשות למענקים מן הקרן הלאומית למדע בשנים קודמות. שני מענקי המחקר לשנת 2002 בתחום "דרכים חדשות לטיפול בסרטן ובגרות" - בסך 65,000 ש"ח כל אחד - הוענקו מטעם חברת "טבע" באמצעות האקדמיה לשני חוקרים מצטיינים:

ד"ר עופר מנדלבוים - האוניברסיטה העברית בירושלים

ד"ר רוני זגר - מכון ויצמן למדע

מלגות רופא-חוקר

קרן בת-שבע דה-רוטשילד של האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים ייסדה מסלול מלגות למחקר רפואי המיועדת לאפשר לרופאים צעירים לעסוק במחקר רפואי ברמה גבוהה. המלגה תממן חלק מעלות המשכורת (כמחצית המשורה) של המלגאי ותועבר ישירות לבית-החולים. המטרה היא לשחרר את המלגאים מחלק ניכר מהמטלות הרפואיות כדי שיוכלו לייחד זמן למחקר. ועדה מטעם הקרן הלאומית למדע מטפלת במיון המועמדים ובבחירת הזוכים. בתשס"ב הוענקו מלגות רופא-חוקר לרופאים האלה:

ד"ר אלי גבע - המרכז הרפואי ע"ש סוראסקי

ד"ר בנימין דקל - המרכז הרפואי ע"ש שיבא

ד"ר שי כהן - מרכז רפואי כרמל

ד"ר עידית מטות - בית החולים הדסה עין כרם

2. הרצאות ואירועים בבית האקדמיה

במסגרת תפקידה המוגדר בחוק "לטפח ולקדם את הפעילות המדעית" האקדמיה עורכת בביתה הרצאות, כנסים וימי עיון. כל האירועים פתוחים לקהל הרחב.

הרצאות שנתיות

א' בניסן תשס"ב (14 במרס 2002)
ההרצאה השנתית על שם אלברט איינשטיין
Prof. Ben Roy Mottelson
What does Quantum Theory Tell Us: An Attempt
to Continue the Dialogue with Einstein

י' באייר תשס"ב (22 באפריל 2002)
ההרצאה השנתית על שם שלמה פינס
ד"ר שרה סבירי
מיסטיקה אסלאמית, מיסטיקה יהודית –
כיוונים, הרהורים, שאלות

דנאות, כינוסים וימי עיון

כ"ח באייר-ב' בסיוון תשס"א (21-24 במאי 2001)
כינוס מטעם האקדמיה הלאומית הישראלית
למדעים, משרד החוץ, האקדמיה ההונגרית
למדעים ושגרירות הונגריה בישראל
Hungary and the Holy Land and Hungarian Jews
at the Fin-de-Siècle
בהשתתפות מרצים מישראל ומהונגריה

י"ד בתמוז תשס"א (5 ביולי 2001)
יום עיון על נכסים למן שנת 1700 והחלת חוק
העתיקות עליהם
בשיתוף עם רשות העתיקות
הרצו: ד"ר רוני רייך, ד"ר עוזי דהרי, ד"ר גדעון אבני,
ד"ר מרדכי היימן, ד"ר שוקרי עראף, קטיה
ציטרין-סלברמן, ד"ר ירון פרי, יעקב שפר, ד"ר צבי גל

י"ט בחשון תשס"ב (5 בנובמבר 2001)
ערב עיון במלאות שישים שנה לפטירתו של
השופט לואיס ד' ברנדיס
הרצו: פרופ' יהושע אריאלי, פרופ' סטיבן
גולדשטיין, פרופ' אלון גל

הרצאות חברי האקדמיה

כ"ה בכסלו תשס"ב (10 בדצמבר 2001)
הרצאות החברים החדשים באספה הכללית
הפתוחה:

פרופ' יהודה באואר
העיירה היהודית בפולין בעת השואה

פרופ' אורי זליגסון
היבטים היסטוריים וגנטיים של מחלות הדם
התורשתיות ביהודים

פרופ' אמיר פנואלי
שיטות פורמליות להבטחת נכונות תכנה

פרופ' מרדכי עקיבא פרידמן
גניזת קהיר – מקור לא אכזב לחקר התרבות
היהודית בארצות האסלאם

פרופ' יורם צפירי
ממצאים מחנויות בית שאן הביזנטית ותרומתם
להבנת תולדות העיר והחיים בה

כ"ח באדר תשס"ב (12 במרס 2002)
פרופ' בנימין איזק
קסנופוביה בתקופה היוונית והרומית

הרצאות אורחים

ו' בניסן תשס"ב (19 במרס 2002)
פרופ' אלה לנדאו-טטרון
בריתות בחברה הערבית השבטית ובאסלאם

הרצאות וכינוסים לזכר חברי האקדמיה

י"ז-כ"א בתמוז תשס"א (8-12 ביולי 2001)

סדנה לזכר פרופ' יעקב פולוצקי
Ancient Egyptian, Neo-Semitic,
Methods in Linguistics

א' בחשוון תשס"א (30 באוקטובר 2001)

ערב עיון לזכרו של פרופ' דוד פלוסר
דברים לזכרו: פרופ' מנחם בן-רשון,
פרופ' משה דוד הר, פרופ' מנחם קיסטר,
ד"ר אסתר אשל, פרופ' מרסל דיבואה,
פרופ' שאול שקד

י' בכסלו תשס"ב (25 בנובמבר 2001)

ערב לזכרו של פרופ' יעקב טלמון

ט"ז באדר תשס"ב (28 בפברואר 2002)

הרצאה לזכרו של פרופ' גרשם שלום במלאות
עשרים שנה לפטירתו
פרופ' יוסף דן
גרשם שלום וחידת ספר הבהיר

ח' בניסן תשס"ב (21 במרס 2002)

ערב עיון לזכרו של פרופ' פליקס ברגמן
הרצו: פרופ' אפרים קציר, פרופ' שלום שראל,
פרופ' יהודה גוטמן, פרופ' דב ליכטנברג

י"ב בניסן תשס"ב (25 במרס 2002)

יום עיון לזכר פרופ' דוד אשרי
הרצו: פרופ' עירד מלכין, Prof. Pietro Vannicelli,
Prof. R. Tsetskhladze, פרופ' דבורה גרא,
פרופ' חנה כותן, פרופ' מרגלית פינקלברג,
ד"ר אלכסנדר אוציטל, פרופ' דניאלה דואק,
ד"ר רחל צלניק-אברמוביץ, פרופ' אפרים דוד

י"ד-י"ז בשבט תשס"ב (27-30 בינואר 2002)

סדנה ישראל-הודו בפיזיקה של מצב מוצק ותורת
החומרים

בהשתתפות פיזיקאים מישראל ומהודו

ו' בניסן תשס"ב (19 במרס 2002)

כינוס על מטרות 'ביכורה' ופעולתה, תרומתה
לקידום נושאי מחקר, מסקנות ולקחים
בהשתתפות: פרופ' יעקב זיו, פרופ' יהושע יורטנר,
פרופ' אלכס קינן, פרופ' יוסף אמרי, פרופ' נתן
ליניאל, פרופ' חרמונה שורק, פרופ' פאול זינגר,
ד"ר אורי בנין, ד"ר עודד מילוא, פרופ' איתן רופין,
ד"ר אריאל דרבסי

י"ג באייר תשס"ב (25 באפריל 2002)

יום עיון על קשרי אוניברסיטת המחקר והתעשייה
בהשתתפות: פרופ' יעקב זיו, פרופ' חנוך גוטפרינד,
פרופ' נחמיה לבציון, כרמל ורניה, משה ויגדור,
יצחק קולברג, זהר זיסאפל, ד"ר ניבה אלקין-קורן,
פרופ' צבי ארטשטיין, אלישע ינאי

סדרת מפגשים של האקדמיה הלאומית למדעים
ורשות העתיקות על חידושים במחקר הארכאולוגי
של ארץ ישראל

י"א בשבט תשס"ב (24 בינואר 2002)

מחידושי המחקר הארכאולוגי בירושלים
הרצו: ד"ר רוני רייך, ד"ר גדעון אבני, עמית ראם

כ"ג באדר תשס"ב (7 במרס 2002)

חפירות חדשות לחופי הים התיכון
הרצו: ד"ר יוסף פורת, אליעזר שטרן,
ד"ר זאב ייבין

כ"ט בניסן תשס"ב (11 באפריל 2002)

חפירות בהרי יהודה
הרצו: עמנואל אייזנברג, אלכסנדר און, בועז זיסו

**Justice Louis D. Brandeis
Memorial Lectures
1993-2000**

Laurence H. Tribe
Harvard University Law School
**Constitutionalism and Judicial
Review**

Louis Henkin
Columbia University, New York
Human Dignity and Human Rights

Guido Calabresi
United States Court of Appeals
**Do We Own Our Bodies?
How Four Approaches to Law Would
Analyze the Question**

Gerald Gunther
Stanford Law School
**The Art and Craft of Judging in the
United States: Reflections of Judge
Learned Hand's Biographer**

Leszek Kolakowski
All Souls College, Oxford
**Our Merry Apocalypse: A Sermon
for the End of the Millennium**

Owen M. Fees
Yale Law School
**Do Public Officials Have the Right to
Privacy?**

Francis Reynolds
Worcester College, Oxford
**The Diversity of the Common Law: A
Warning for Unification Projects**

Lord Ralf Dahrendorf
London
**The Global Class and the New
Inequality**

**הרצאות וערבי עיון לכבוד חברי
האקדמיה**

כ"ג באייר תשס"א (16 במאי 2001)
הרצאת אורח לכבוד פרופ' אפרים קציר במלאות
לו שמונים וחמש שנה
פרופ' אהרון קלוג
The Human Genome Project and its Implications

כ"ד באייר תשס"א (17 במאי 2001)
ערב עיון לכבוד פרופ' צבי ליפקין במלאות לו
שמונים שנה

הרצו: פרופ' יוסף ניר, פרופ' רם פרוסט,
פרופ' מרק קרלינר, פרופ' יובל נאמן

ח' בסיוון תשס"א (30 במאי 2001)
ערב עיון לכבוד פרופ' אברהם כוגן במלאות לו
שמונים שנה

פרופ' אברהם כוגן הרצה על
ייצור מימן בעזרת אנרגיית השמש
במפגש חברים השתתפו משה (מויה) אפשטיין,
סטף ורטהיימר, פרופ' יוסף זינגר,
פרופ' יהודית בירק

כ"ה בשבט תשס"ב (7 בפברואר 2002)
ערב עיון במלאות שמונים שנה לפרופ' שמואל אגמון
הרצו: פרופ' איתן אגמון, פרופ' אבנר דה-שליט,
פרופ' אריאל אגמון, פרופ' אהוד דה-שליט,
פרופ' נעם אגמון

עוד אירועים

ל' בתשרי תשס"ב (17 באוקטובר 2001)
קבלת פנים לכבוד ד"ר יוסי אמיתי עם סיום
כהונתו בתפקיד מנהל המרכז האקדמי בקהיר

י"ב בכסלו תשס"ב (27 בנובמבר 2001)
ערב עיון לרגל הופעת הספר "חסידות ומורדות"
מאת פרופ' אברהם גרוסמן
הרצו: פרופ' אריאל סימון, פרופ' מרדכי עקיבא
פרדימן, פרופ' יוסף דן, פרופ' אביגדור שנאן, פרופ'
אסתר כהן, ד"ר רות רוזר, פרופ' אברהם גרוסמן

כ"ה בכסלו תשס"ב (10 בדצמבר 2001)
טקס קבלת החברים החדשים והדלקת נר של
חנוכה בבית נשיא המדינה

Shlomo Pines
Memorial Lectures
1991-2002

Gerhard Endress

The Philosopher and His Readers: The Reception of the Rational Sciences in the Arabic-Islamic Milieu of the Middle Ages

Shaul Shaked

אמונות דואליסטיות באירן

Zeev Harvey

על התהיות בתורת התארים של רב חסדאי קרשקש

Hans Daiber

What is the Meaning of and to What End do We Study the History of Islamic Philosophy? The History of a Neglected Discipline

Muhsin Mahdi

Alfarabi and the Abbasid Political Order

Walter Burkert

"My God"? Greek Problems of Personalized Religion

Rémi Brague

Why is Physics Interesting? Some Ancient and Medieval Answers

Arthur Hyman

Eschatological Themes in Medieval Jewish Philosophy

Josef Van Ess

Sixty Years After Shlomo Pines's Beiträge and Half a Century's Research on Atomism in Islamic Theology

Ralph Lerner

On Speaking in the Language of the Sons of Man

Haggai Ben-Shammai

הקוראן ירא בשבע הגיות - עיון השוואתי במסורת מוסלמית עתיקה

Sara Sviri

מיסטיקה אסלאמית, מיסטיקה יהודית: כיוונים, הרהורים, שאלות

Albert Einstein
Memorial Lectures
1980-2002

Brian Flowers

International Cooperation in Science and in the Humanities

Victor Weisskopf

Frontiers and Limits of Science

Eugene P. Wigner

Albert Einstein as I Knew Him and about Him

Haim Harari

Elemental Forces in Nature and the Relationships between Them

Steven Weinberg

Beautiful Theories

Bernard Cohen

Einstein and Revolutions in Science in the 20th Century

John Wansbrough

Res Ipsa Loquitur: History and Mimesis

Hilary Putman

Paradox and the Circle of Science

Frederick Reines

The Neutrino: Poltergeist to Particle

Sir George Porter

The Scientist and the Public

Yakir Aharonov

Can We Make Sense of Quantum-Mechanics?

Abraham Pais

Einstein and the Jews

Carlo Rubbia

Harmless Energy from Nuclei

Albert Eschenmoser

Chemistry and the Origin of Life

Philip Leder

Cancer: A Geneticist's View of the 21st Century

W. Timothy Gowers

What Can Pure Mathematics Offer Society?

Ben Roy Mottelson

What Does Quantum Theory Tell Us: An Attempt to Continue the Dialogue with Einstein

3. קשרי חוץ

לאקדמיה הסכמים עם 34 מוסדות ב-31 מדינות בארצות המערב, במזרח אירופה, במרכז אסיה, בתת היבשת ההודית ובמזרח הרחוק, והיא חברה בחמישה ארגונים בין-לאומיים חשובים. הקשרים הבין-לאומיים של האקדמיה באים לידי ביטוי בחילופי חוקרים במסגרת הסכמים עם אקדמיות בעולם ובייצוג הקהילה המדעית הישראלית בארגוני מדע בין-לאומיים.

במסגרת ההסכמים האלה ביקרו בישראל בשנת הדו"ח 30 מדענים מ-9 אקדמיות, ובסך הכול הם שהו בארץ כ-60 שבועות. מספרים אלו משקפים ירידה תלולה בניצול ההסכמים מצד מדענים זרים בהשפעת המצב הביטחוני. לפי המדיניות שקבעה מועצת האקדמיה הושם דגש על סדנאות מדעיות דו-לאומיות במסגרת ההסכמים לשיתוף פעולה מדעי. בשנת הדו"ח התקיימו כינוסים כאלו בשיתוף עם הודו (פיזיקה), בולגריה (מדעי העצב), צרפת (הוראת המדעים), שוודיה (אינפורמטיקה וחומרים), טיוואן (כימיה פיזיקלית). כמו כן התקיים כינוס רב-לאומי בנושא תמורות היסטוריות עולמיות.

32 חוקרים ישראלים ביקרו בעשר מדינות במסגרת הסכמים אלו, ובסך הכול הם שהו כ-53 שבועות. האקדמיה מייצגת את ישראל בארגוני-גג מדעיים בין-לאומיים כגון ICSU (המועצה הבין-לאומית למדע) ו-ESF (הקרן האירופית למדע). האקדמיה עודדה את הקמתם של כעשרים האיגודים הישראליים המקצועיים החברים באיקס"ו, והיא משלמת את דמי החבר שלהם. האקדמיה תומכת בהשתתפות יושבי-ראש הוועדות המדעיות הלאומית בכינוסי האיגודים הבין-לאומיים למיניהם, ומשתתפת בייצוגן באיקס"ו של כעשר ועדות בין-תחומיות. האקדמיה מיוצגת בכמה איגודים בין-לאומיים של אקדמיות לאומיות וכן בגופים ובתכניות של הקרן האירופית למדע, בוועדה הישראלית לאונסק"ו, בקרן הדו-לאומית ארה"ב-ישראל ובוועדה הגרמנית למלגות מינרבה.

3.1 קשרי מדע עם ארצות ועם אקדמיות למדעים

אוזבקיסטן

בשנת 1999 נחתם זיכרון-דברים בעניין שיתוף פעולה מדעי בין האקדמיה האוזבקית ובין האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים.

ד"ר יצחק וייסמן (Islamic Studies) מאוניברסיטת חיפה ביקר באוזבקיסטן.

אוסטרליה

בשנת 1998 נחתם ההסכם לשיתוף פעולה מדעי עם האקדמיה האוסטרלית למדעים.

אוקראינה

בשנת 1993 נחתם ההסכם לשיתוף פעולה מדעי עם האקדמיה האוקראינית למדעים. עניינו שיתוף פעולה במחקרים, בסדנאות ובסימפוזיונים, חילופי מדענים והחלפת מידע.

ביקרו בישראל

Dr. Vasyil Heluta (Botany)

Dr. Tetjana Andrianova (Mycology)

Dr. Andriy Sybirnyy (Genetics and Biotechnology)

Dr. Konstantin Sytnik (Botany)

Prof. Sergey Pereverzev (Mathematics)

ביקרו באוקראינה

ד"ר בוריס גינזבורג, נחל שורק, גאופיזיקה

ד"ר חובב צפרי, נחל שורק, גאופיזיקה

אוסטריה

ההסכם לשיתוף פעולה בין האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים ובין האקדמיה האוסטרית למדעים נחתם בשנת 1993. עיקרו ביקורים הדדיים של מדענים בכירים, חילופי מידע, מחקרים משותפים ובידיקת האפשרות להקמת מרכזי מחקר משותפים.

ביקרו בישראל

Prof. Manfred Bietak (Egyptology)

Dr. Richard Wagner (Ecology)

Dr. Mariya Atanasova Yovcheva

(Interaction of Jewish and Slavonic Cultures)

ביקרו באוסטריה

ד"ר מרק לוי, אוניברסיטה העברית בירושלים,

הנדסת מערכות

מהקהילה הארמנית הירושלמית. היקף השימוש בו ומקומו פחתו בהדרגה לאחר רצח-העם בשנת 1915, כאשר עשרות אלפי פליטים באו לארץ הקדוש. אז נוסד בית ספר ארמני שדיברו בו בשפה הארמנית המערבית "התקנית", שפה שהייתה לשפתו של הדור הצעיר, וכך הוחלף השימוש בדיאלקט הקזאחי העתיק והמסורתי שכמעט נכחד לחלוטין. בשלב הראשון של הפרויקט נעשו סקר מפורט ודו"ח מאת ד"ר ברט ווקס, מומחה לדיאלקטים ארמניים. נערכו עשרות ראיונות עם אחרוני הקהילה הקזאחית שעדיין דוברים את הדיאלקט המסורתי, יבדי החוקרים הקלטות יקרות ערך שישמשו נדבך לחקר ההיסטוריה של הקהילה הקזאחית.

בולגריה

בשנת 1995 נחתם ההסכם לשיתוף פעולה מדעי בין האקדמיות.

באוקטובר 2001 התקיימה סדנה דו-לאומית בסופיה בנושא מדע העצב בהשתתפות שישה חוקרים מישראל.

ביקרו בישראל

Dr. Mony Almalech (Bulgarian Language)

Prof. Nadezhda Ribarska (Geometry)

Dr. Ivan Goshev (Organic Chemistry)

Dr. Valentina Doncheva (Marine Chemistry)

גרזיה

בשנת 1992 נחתם הסכם לשיתוף פעולה מדעי בין האקדמיות.

גרמניה

הסכם לשיתוף פעולה מדעי בין האקדמיה למדעים ברלין-ברנדברג ובין האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים נחתם בשנת 2000. הצדדים הסכימו לתת חסות למפעל הוצאתה לאור של מהדורה ביקורתית של כל כתבי מרטין בובר.

דרום-קוריאה

ההסכם לשיתוף פעולה בין האקדמיות, שנחתם בשנת 1990, דן בחילופי מדענים, חילופי מידע וסימנירים משותפים. בכל שנה לסירוגין מבקר מדען ישראלי בכיר בקוריאה ומדען קוריאי בכיר מבקר בישראל.

אזרביג'אן

בשנת 1994 נחתם הסכם לשיתוף פעולה מדעי בין האקדמיות.

איטליה

הסכם לשיתוף פעולה מדעי בין האקדמיות נחתם בשנת 2001. השנה החלו ביקורים של מדענים ישראלים באיטליה.

ביקרו באיטליה

ד"ר ליאונרד המר, אוניברסיטת בר-אילן, מדע

המדינה

ד"ר יוג'ן אונגר, מכון וולקני, תזונה

ד"ר ברכה יניב, אוניברסיטת תל-אביב, אמנות

יהודית

ד"ר אינסה מורוז, האוניברסיטה העברית,

גאוכימיה

אסטוניה

בשנת 1995 נחתם הסכם לשיתוף פעולה מדעי בין האקדמיות.

אפריקה

בשנת 1994 נחתם מזכר הבנה לשיתוף פעולה מדעי בין האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים ובין האקדמיה האפריקנית למדעים. המזכר קורא לשתי האקדמיות לשתף פעולה בתחומי מחקר בעלי עניין לישראל ולאפריקה.

ארמניה

בשנת 1992 נחתם הסכם לשיתוף פעולה מדעי בין האקדמיות. ההסכם דן בעידוד מחקרים משותפים ובחילופי מידע בין קהילות המחקר הישראלית והארמנית.

מפעל משותף של האקדמיות בנושא תיעוד הניב הירושלמי של השפה הארמנית נעשה בירושלים בקיץ 2001.

לא מכבר החלו האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים והאקדמיה הארמנית למדעים לעסוק בפרויקט שימור ההקלטות של הדיאלקט הקזאחי - דיאלקט ארמני ייחודי שהיה מדובר בירושלים מאות בשנים ועדיין מדברים בו מעט האנשים שנשארו

הודו

בשנת 1993 נחתם ההסכם לשיתוף פעולה מדעי בין האקדמיות בתחום המדעים המדויקים. לפי ההסכם יבקר בכל שנה לסירוגין מדען ישראלי בכיר בהודו ומדען הודי בכיר בישראל.

בינואר 2002 התקיימה סדנה דו-לאומית בירושלים בנושא פיזיקה של מצב מעובה בהשתתפות 18 חוקרים מהודו.

ביקרו בהודו

פרופ' ויטלי מילמן, אוניברסיטת תל-אביב,

היסטוריה

פרופ' יוסף זקבך, האוניברסיטה העברית, מדעי החיים

הולנד

ההסכם לשיתוף פעולה מדעי בין האקדמיות דן בחילופי מדענים, פרסומים וסמינרים משותפים וחילופי מידע.

הונגריה

בשנת 1990 הופעל ההסכם לשיתוף פעולה מדעי בין האקדמיות. ההסכם דן בחילופי מדענים, סמינרים ופרסומים משותפים וחילופי מידע. הוסכם שבוגרים מצטיינים של Central European University יוכלו להשתלם באוניברסיטאות בארץ לתקופה של עד שנה.

ביקר בהונגריה

פרופ' יוסף רבני, האוניברסיטה העברית, כימיה

טג'יקיסטן

ההסכם לשיתוף פעולה עם טג'יקיסטן נחתם בשנת 1994.

טורקיה

הסכם לשיתוף פעולה מדעי עם האקדמיה הטורקית למדעים נחתם באנקרה באפריל 2002. נשיא האקדמיה והמנכ"ל ביקרו באקדמיה הטורקית לרגל חתימת ההסכם.

טייוואן

באוגוסט 1994 נחתם ההסכם לשיתוף פעולה בין האקדמיות. במאי 2002 התקיים כינוס דו-לאומי בנושא דינמיקה כימיקלית. השתתפו: פרופ' רפאל לוי (האוניברסיטה העברית), פרופ' יהושע יורטנר (אוניברסיטת תל-אביב), פרופ' חוה ליפשיץ

(האוניברסיטה העברית), פרופ' עוזי אבן (אוניברסיטת תל-אביב), פרופ' משה שפירא (מכון ויצמן), פרופ' זמיק רוזנווקס (אוניברסיטת בר-גוריון).

ירדן / הרשות הפלסטינית

בשנת 1994 נוסד בווינגטון איגוד האקדמיות ומועצות המדע של אזור המזרח התיכון בהשתתפות ירדן, הרשות הפלסטינית, מצרים וישראל בחסות האקדמיות הלאומיות של ארצות-הברית. האיגוד החליט לקיים פגישות סדירות באזור וכן מחקרים, סדנאות ופעולות משותפות. הנושא הראשון שנבחר היה השימוש במדע וטכנולוגיה להגדלת כמויות המים בארצות האזור ושיפור איכותם. המועצה מינתה צוות מחקר, ובשלהי שנת 1998 הוגש דו"ח מקיף. בשנת 1999 הושק ברמאללה הספר Water for the Future: The West Bank and Gaza Strip, Israel and Jordan. במעמד זה נוסדה האקדמיה למדע וטכנולוגיה הפלסטינית.

ראשי האקדמיות החליטו על תכנית רחבה לשיתוף פעולה מדעי בארבעה נושאים: המשך המחקר במים, טלה-רפואה, רב-גוניות ביולוגית וחסרים של מיקרו-נוטריאנטים בקרב האוכלוסיות המקומיות. נבחרו צוותי היגוי לתחומים אלו, ובשנים 1999-2000 הם התכנסו כמה פעמים. באוגוסט 2000 התקיימה ברמאללה סדנה על תת-תזונה. שאר התכניות לא יצאו לפועל בגלל האינתיפדה.

בינואר 2002 נערכה פגישה של ראשי האקדמיות בווינגטון בעקבות פנייתן של האקדמיות הלאומיות של ארצות-הברית. מטרת הפגישה הייתה לחזק את הקשרים בין האקדמיות ולעשות למען יציבות באזור. בפגישה בווינגטון השתתפו 13 נציגים של האקדמיות האמריקניות, נציג מצרי אחד, ארבעה נציגים מירדן, שלושה מהרשות הפלסטינית וחמישה ישראלים (פרופ' שמעון שמיר, פרופ' ששון סומך, פרופ' אליעזר רבינוביץ, פרופ' אלכס קינן וד"ר מאיר צדוק). הוחלט להמשיך לקיים את האיגוד ולפעול לקיום הסדנאות המתוכננות. הוחלט גם לפעול בשני תחומים חדשים: יצירת מקומות עבודה ופיתוח בר-קיימא באזורי מדבר. איגוד האקדמיות האמריקניות ייתן חסות לתכניות במסגרת

המצב באזור בשנה וחצי האחרונות הביא לידי ירידה בפעילותו של המרכז.

סין

בשנת 1991 נחתם הסכם עם האקדמיה הסינית למדעים. הסכם לשיתוף פעולה בין האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים ובין האקדמיה הסינית למדעי החברה נחתם בשנת 2000. לפי ההסכמים יוקמו מפעלי מחקר משותפים, ייערכו סדנאות וסימפוזיונים ויהיו חילופי מדענים.

סלובניה

ההסכם לשיתוף פעולה בין האקדמיות נחתם בשנת 1996.

סלובקיה

ההסכם לשיתוף פעולה בין האקדמיות נחתם בשנת 1995.

ביקרו בישראל

Dr. Narcis Tribulova (Cardiology)

Prof. Jan Slezak (Cardiology)

ביקרו בסלובקיה

ד"ר שלה גורנישטיין, האוניברסיטה העברית, תזונה פרופסור סימון טרכטנברג, האוניברסיטה העברית, קרדיולוגיה

ד"ר בוריס גינזבורג, נחל שורק, גאופיזיקה

ד"ר חובב צפריר, נחל שורק, גאופיזיקה

פולין

נמשכה הפעילות לפי ההסכם לשיתוף פעולה מדעי בין האקדמיות.

ביקרו בישראל

Dr. Jolanta Mlynarczyk (Hellenistic and Roman Studies)

Prof. Pawel Zieba (Material Science)

Dr. Tomasz Kowalewski (Fluid Mechanics)

Prof. Włodzimierz Klonowski (Biophysics)

ביקרו בפולין

ד"ר אלזה פרחי, אוניברסיטת תל-אביב, מתמטיקה פרופ' מרדכי שמש, מכון וולקני, אנדוקרינולוגיה

.Frontiers of Science and Frontiers of Engineering הוחלט גם לצרף מדענים צעירים מצטיינים מהאזור, שניים מכל מדינה. נשיאי שלוש האקדמיות האמריקניות קיבלו עליהם לעודד השתתפות של מדענים גולים ממדינות האזור בפעילות בין-לאומית.

לטביה

בשנת 1999 חתמו נשיאי שתי האקדמיות על הסכם לשיתוף פעולה מדעי. ההסכם דן בעידוד מחקרים משותפים וחילופי מידע בין האקדמיות וקהילות המחקר הישראלית והלטבית.

ביקרו בלטביה

ד"ר שלה גורנישטיין, האוניברסיטה העברית, תזונה פרופ' סימון טרכטנברג, האוניברסיטה העברית, קרדיולוגיה

מצרים

המרכז האקדמי הישראלי בקהיר הוקם בשנת תשמ"ב (1982) על ידי האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים ביזמת המוסדות להשכלה גבוהה והחברה המזרחית הישראלית בעקבות הסכם התרבות בין ישראל למצרים ממרס 1979. האקדמיה מפעילה את המרכז במימון ות"ת. הרשויות המנחות את פעולת המרכז הן הנהלה ומועצה. פרופ' דוד קושניר מנהל את המרכז מראשית תשס"ב. פרופ' רחל גלון מרכזת את הקשרים בתחום מדעי הטבע.

משימתו העיקרית של המרכז האקדמי בקהיר היא להדק את הקשרים בין האוניברסיטאות ובין החוקרים במצרים ובישראל, לסייע לחוקרים משתי הארצות להשיג חומר מספריות ומארכיונים בנושאי מחקרם ולטפח מחקרים משותפים. המרכז מפעיל ספרייה לשירותם של חוקרים וסטודנטים ועורך הרצאות אקדמיות בנושאים מגוונים. רוב המשתמשים בשירותי המרכז מהצד המצרי הם חוקרים וסטודנטים בתחום הלשון והספרות העברית ומדעי היהדות בכלל, ומהצד הישראלי חוקרים וסטודנטים בתחום ההיסטוריה והתרבות המצרית והערבית. כמה חוקרים משני הצדדים קיבלו מלגות ביקור בארץ או במצרים לשם קידום מחקרם.

Dr. Narcis Tribulova (Cardiology)

ביקרו ברוסיה

פרופי יבגני ניקיטין, הטכניון, כימיה
ד"ר שלה גורנשטיין, האוניברסיטה העברית,
תזונה פרופי סימן טרכטנברג, האוניברסיטה
העברית, קרדילוגיה

צ'כיה

ביוני 1993 נחתם הסכם לשיתוף פעולה עם
האקדמיה הצ'כית למדעים. ההסכם חודש בשנת
1999.

ביקרו בישראל

Dr. Marian Fabian (Mathematics)

Dr. Martin Markl (Mathematics)

Prof. Tomislav Barth (Organic Chemistry)

ביקרו בצ'כיה

פרופי אדוארד סונין, האוניברסיטה העברית,
פיזיקה

ד"ר שלה גורינשטיין, האוניברסיטה העברית,
תזונה

פרופי סימון טרכטנברג, האוניברסיטה העברית,
קרדילוגיה

פרופי גירלד כהן, אוניברסיטת תל-אביב, ביולוגיה
מולקולרית

שוודיה

בשנת 1974 נחתם ההסכם לשיתוף פעולה בין
האקדמיות. אחת לכמה שנים נערך סימפוזיון
דו-לאומי.

במרס 2002 התקיימה בשטוקהולם סדנה
דו-לאומית בנושא טכנולוגיה של הדור החדש של
רשתות תקשורת בהשתתפות שישה חוקרים
מישראל.

במאי 2002 התקיימה סדנה דו-לאומית בנושא
חומרים.

תאילנד

בשנת 1992 נחתם מזכר הבנה לשיתוף פעולה מדעי
בין האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים ובין
המכון הלאומי למחקר של תאילנד.

צרפת

ההסכם לשיתוף פעולה בין האקדמיה הלאומית
הישראלית למדעים ובין האקדמיה הצרפתית
למדעים של האינסטיטוט דה פראנס נחתם בשנת
1989. לפי ההסכם כל אקדמיה תארח מדען בכיר
מן הארץ האחרת אחת לשנתיים, לסירוגין.

רומניה

בשנת 1991 נחתם הסכם לשיתוף פעולה מדעי בין
האקדמיות.

ביקר בישראל

Dr. Silviu Sanie (Archaeology)

רוסיה

בנובמבר 1995 נחתם ההסכם לשיתוף פעולה מדעי
בין האקדמיות
ביקרו בישראל

Dr. Elizabeth Vostokova (Ecological Mapping)

Dr. Anatoly Prishchepa (Geomorphology)

Dr. Yuriy Andreyevich Litvin (Mineralogy)

Dr. Vera Sursaeva (Solid State Physics)

Dr. Boris Straumal (Solid State Physics)

Dr. Tatiana Sukhanova (Macromolecules)

Dr. M.P. Andreev (Lichenology and Bryology)

3.2 קשרים עם מוסדות בין-לאומיים

איקס"ו – המועצה הבין-לאומית למדע

איקס"ו (International Council for Science), שנוסדה בשנת 1931, היא ארגון הגג של איגודי המדע הבין-לאומיים. האקדמיה מייצגת את ישראל באיקס"ו ובעשרים ושלושה איגודים מדעיים החברים בה, ומשתתפת בשמונה ועדות בין-תחומיות של איקס"ו.

האקדמיה מופקדת על מינוי יושבי ראש לכל אחת מעשרים ושלוש הוועדות הלאומיות הישראליות המתאימות לאיגודים המדעיים הבין-לאומיים המסונפים לאיקס"ו ועל מינוי נציגים לתכניות המדע המיוחדות של ארגון זה. מדענים ישראלים מכהנים באיקס"ו בתפקידים בכירים בכמה איגודים.

הוועדות הלאומיות המקבילות לאיגודים הבין-לאומיים

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים, המייצגת את ישראל באיקס"ו, היא הגוף האחראי למינוי נציגים ישראלים לגופים בין-לאומיים. נשיא האקדמיה ממנה ועדות לאומיות בהתאמה לאיגודים הבין-לאומיים המסונפים לאיקס"ו כאשר יש בכך עניין מבחינת קידום המדע הישראלי. יושב-ראש הוועדה הלאומית הוא נציג האקדמיה ומדינת ישראל באיגוד הבין-לאומי המסונף לאיקס"ו. הוועדות הלאומיות מדווחות לאגודות הבין-לאומיות על הנעשה בישראל ומעדכנות את המדענים בישראל בכל הנוגע לתכניות בין-לאומיות בתחומי מחקרם.

האקדמיה למדעים משלמת את דמי החברות השנתיים של האגודות המדעיות בישראל באגודות ובארגונים הבין-לאומיים של איקס"ו. האקדמיה משתתפת גם במימון ההוצאות הכרוכות בהשתתפות נציגים מטעמה בכינוסי האיגודים הלאומיים.

האיגודים המדעיים המסונפים לאיקס"ו ויושבי-ראש הוועדות הלאומיות הקשורות אליהם

האיגוד הבין-לאומי לאסטרונומיה (IAU)
פרופ' איליה לייבוביץ' - הוועדה הלאומית לאסטרונומיה

האיגוד הבין-לאומי לגאודזיה ולגאופיזיקה (IUGG)
פרופ' אורי שמיר - הוועדה הלאומית לגאודזיה ולגאופיזיקה

האיגוד הבין-לאומי לכימיה טהורה ושימושית (IUPAC)
פרופ' דן מאירשטיין - הוועדה הלאומית לכימיה

האיגוד הבין-לאומי למדעי הרדיו (URSI)
ד"ר יוסף שפירא - הוועדה הלאומית למדעי הרדיו

האיגוד הבין-לאומי לפיזיקה טהורה ושימושית (IUPAP)
פרופ' יצחק צרויה - הוועדה הלאומית לפיזיקה

האיגוד הבין-לאומי לחקר המוח (IBRO)
פרופ' עמירם גרינולד - הוועדה הלאומית לחקר העצב

האיגוד הבין-לאומי למדעים ביולוגיים (IUBS)
פרופ' לאו זקס - הוועדה הלאומית למדעי הביולוגיה

האיגוד הבין-לאומי לגאוגרפיה (IGU)
פרופ' יהודה גרדוס - הוועדה הלאומית לגאוגרפיה

האיגוד הבין-לאומי לקריסטלוגרפיה (IUCr)
פרופ' יואל זוסמן - האגודה הישראלית לקריסטלוגרפיה

האיגוד הבין-לאומי למכניקה תאורטית ושימושית (IUTAM)
פרופ' צבי חשין - האיגוד הישראלי למכניקה עיונית ושימושית

האיגוד הבין-לאומי להיסטוריה ולפילוסופיה של המדע (IUHPS)
פרופ' מנחם פיש - הוועדה הלאומית להיסטוריה ופילוסופיה של המדע

האיגוד הבין-לאומי למתמטיקה (IMU)
פרופ' יורם לינדנשטראוס - הוועדה הלאומית למתמטיקה

האיגוד הבין-לאומי למדעים פיזיולוגיים (IUPS)
פרופ' דן ליכטנברג - הוועדה הלאומית לפיזיולוגיה

האיגוד הבין-לאומי לביוכימיה ולביולוגיה מולקולרית (IUBMB)
פרופ' חיים סידר - הוועדה הלאומית לביוכימיה ולביולוגיה מולקולרית

האיגוד הבין-לאומי לביופיזיקה טהורה ושימושית (IUPAB)
פרופ' אלישע האס - הוועדה הלאומית לביופיזיקה

האיגוד הבין-לאומי לפרמקולוגיה (IUPhar)
פרופ' רפאל משולם - האגודה הישראלית לפרמקולוגיה

האיגוד הבין-לאומי למדעי הגאולוגיה (IUGS)
ד"ר יעקב ארקין - החברה הגאולוגית

האיגוד הבין-לאומי לאימונולוגיה (IUIS)
ד"ר מיכל בניש - האגודה הישראלית לאימונולוגיה

האיגוד הבין-לאומי למיקרוביולוגיה (IUMS)
פרופ' אליאורה רון - הוועדה הלאומית למיקרוביולוגיה

האיגוד הבין-לאומי למדעי הפסיכולוגיה (IUPsyS)

האיגוד הבין-לאומי למדעי התזונה (IUNS)
פרופ' יהודית בירק

ועדות בין-תחומיות ויושבי-ראש הוועדות הלאומיות הקשורות אליהן

הוועדה לחקר החלל (COSPAR)
פרופ' דוד אביר - הוועדה הלאומית לחקר החלל

הוועדה לנתונים מדעיים וטכנולוגיים (CODATA)
פרופ' דוד אביר - הוועדה הלאומית לנתונים מדעיים וטכנולוגיים

הוועדה המדעית לבעיות הסביבה (SCOPE)
פרופ' דבי דובינסקי - הוועדה הלאומית לבעיות הסובב

הוועדה המדעית לפיזיקה של הארץ והשמש (SCOSTEP)
פרופ' יובל נאמן - הוועדה הלאומית המדעית לחקר האינטראקציה הפיזיקלית של השמש עם הארץ
פרופ' סמי קופרמן - נציג ישראל בוועדה המדעית לפיזיקה של הארץ ושל השמש

הוועדה המדעית לחקר האוקיאנוגרפיה (SCOR)
פרופ' לב פישלזון, פרופ' ג'ון הול ופרופ' אברהם הכט - הוועדה המדעית לחקר הימים

הוועדה הבין-לאומית לחקר הרבעון (INQUA)
פרופ' יהודה אנגיל - הוועדה הלאומית לחקר הרבעון

הוועדה לתכנית הבין-לאומית לגאוספרה-ביוספרה (IGBP)
פרופ' זאב לויך - הוועדה הלאומית לחקר הגאוספרה והביוספרה

הפדרציה הבין-לאומית של עורכים מדעיים (IFSE)
ד"ר מרים בלבן

מדענים ישראלים נושאי תפקידים בכירים באיקס"ו

פרופ' ישראל פכט - נשיא האיגוד הבין-לאומי לביופיזיקה טהורה ושימושית (IUPAB)
פרופ' דן אביר - נציג ישראל בוועדה המדעית לחקר החלל (COSPAR)
פרופ' אבי דגני - נציג ישראל בוועדה לנתונים מדעיים וטכנולוגיים (CODATA)
פרופ' י"י שבח - יו"ר הוועדה לכימיה של קרקע ומים של האיגוד הבין-לאומי לכימיה טהורה ושימושית (IUPAC)
פרופ' רחל גלון - יו"ר התכנית לאנטומולוגיה של האיגוד הבין-לאומי למדעי הביולוגיה (IUBS)
פרופ' אורי שמיר - סגן נשיא האגודה הבין-לאומית למדעי ההידרולוגיה ונשיא האגודה הבין-לאומית למדעים ההידרולוגיים של האיגוד הבין-לאומי לגאודזיה ולגאופיזיקה (IUGG)
פרופ' רות ארנון - חברת הנהלה של האיגוד הבין-לאומי של חברות אימונולוגיות (IUIS)
פרופ' פרנק הרבשטיין - יו"ר הוועדה למולקולרים קטנים של האיגוד הבין-לאומי לקריסטלוגרפיה (IUCr)
ד"ר יוסף שפירא - סגן נשיא האיגוד הבין-לאומי למדעי הרדיו (URSI)
פרופ' מרים בלבן - נשיאת הפדרציה הבין-לאומית של עורכים מדעיים (IFSE)
פרופ' מגוירן מסדן - חבר הנהלת האיגוד הבין-לאומי למדעי הביולוגיה (IUBS)
פרופ' יעקב קטן - יו"ר הוועדה להגנת הצומח של האיגוד הבין-לאומי למדעי הביולוגיה (IUBS)

פרופ' אלי זלדוב, פרופ' מוטי הייבלום, פרופ' אורה אנטין, פרופ' אברהם קציר, פרופ' יוסף אברון - חברי הוועדות המרכזיות של האיגוד הישראלי לפיזיקה טהורה ושימושית (IUPAP)

הקרן האירופית למדע

(European Science Foundation)

הקרן האירופית למדע היא גוף-על של האקדמיות למדעים ומועצות המחקר האירופיות. משתייכים אליה 49 גופים לא ממשלתיים מ-23 מדינות אירופיות. לאקדמיה הלאומית הישראלית למדעים מעמד של משקיף בתנאים מועדפים. היא רשאית להשתתף בכל פעולות הקרן ואף מוזמנת לשגר נציג לאספות הכלליות המתקיימות בשטרסבורג בכל שנה. בשנת תשס"ב ייצג את האקדמיה פרופ' דן שכטמן. האקדמיה משתתפת בישיבות הוועדות של הקרן. נציג האקדמיה בוועדה המתמדת למדעי הרוח הוא פרופ' בנימין אייק; נציג האקדמיה בוועדה המתמדת למדעי החברה הוא פרופ' שמואל נ' אייזנשטדט; נציג האקדמיה בוועדות האירופיות למחקר רפואי הוא פרופ' ערן דולב; פרופ' יוסף קלפטר הוא נציג האקדמיה בוועדה המתמדת למדעי הטבע והנדסה (PESC); פרופ' חיים גרטי הוא נציג האקדמיה בוועדה המתמדת למדעי החיים והסביבה (LESC)

האקדמיה מיוצגת בתכניות המדעיות וברשתות המחקר של הקרן האירופית למדע כדלקמן:
 European Social Survey
 Optimality in Bird Migration
 Spectral Theory and Partial Differential Equations (SPECT)
 Functional Genomics
 Nanotribology (NATRIBO)

איגוד האקדמיות הבין-לאומי (UAI)

תפקידו של האיגוד לקדם שיתוף פעולה בין-לאומי בתחומי מחקר במדעי הרוח והחברה. חברות בו יותר מ-30 מדינות. האקדמיה משתתפת בכמה מפעלים של האיגוד ובהם המפעלים לתולדות עם ישראל ותרבותו ולתולדות ארץ-ישראל, מפת האימפריה הרומית, קטלוג האמנות היהודית, כתבי אבן רושד ועוד. נציג האקדמיה באיגוד, פרופ' שאול שקד, נשיא האיגוד, השתתף בישיבת הוועד המנהל של האיגוד בפריז בפברואר 2002 ובמועצה הכללית של האיגוד בבריסל במאי 2002.

"כל האקדמיות האירופיות" (ALLEA)

ארגון זה, שנוסד לפני כעשר שנים, משמש גוף מקשר ומתאם בין האקדמיות. האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים פועלת בו במעמד של חברה מייסדת. בוב לפידות ייצג את האקדמיה במועצה הכללית ברומא במרס 2002. פרופ' יהודית בירק מייצגת את האקדמיה בוועדה הקבועה לנושא מדע ואתיקה.

InterAcademy Council

המועצה הבין-אקדמית (IAC) הוקמה בעיר דאווס (שווייץ) בדצמבר 2000 במסגרת הפורום העולמי לכלכלה. מטרתה לשמש מועצה למדע ולפי הצורך והביקוש לספק ייעוץ מדעי מקצועי לממשלות ולארגונים כגון אונסק"ו והבנק העולמי. פרופ' יעקב זיו וד"ר מאיר צדוק ייצגו את האקדמיה בישיבת המועצה באמסטרדם בינואר 2002.

InterAcademy Panel on International Issues

הוועדה הבין-אקדמית לנושאים בין-לאומיים (The InterAcademy Panel on International Issues IAP) נוסדה בעקבות הוועידה העולמית בנושא אוכלוסיית העולם שהתקיימה בניו-דלהי בשנת 1993. היא משמשת רשת לא-פורמלית של אקדמיות הפועלות יחד בייעוץ והספקת מידע לממשלות ולארגוני מדע בין-לאומיים וכן עושות לשיפור דעת הציבור בענייני מדע.

InterAcademy Medical Panel

הוועדה הבין-אקדמית לרפואה הוקמה בפריז בשנת 2002. בכינוס היסוד, שעסק בתחום האימונולוגיה, ייצג את ישראל פרופ' איתן רובינשטיין.

Asian Association of Science Academies

ישראל נמנית עם מייסדי אגודת האקדמיות למדעים באסיה המשמשת גוף מקשר ומתאם בין האקדמיות ביבשת זו. פרופ' רות ארנון נבחרה לסגן נשיא הארגון. הוועידה השנתית באוקטובר 2002 עתידה להתקיים בירושלים. פרופ' דן שכטמן ייצג את האקדמיה בישיבת הנהלת הארגון באולנבטר, מונגוליה, במאי 2002.

ועידות אמאלדי

האקדמיה פעילה ב-Amaldi Conference. נציגה הוא פרופ' אמנון פזי. בוועידות אמאלדי משתתפות אקדמיות אירופיות, האקדמיה האמריקנית והאקדמיה הרוסית. עיסוקן העיקרי הוא בעיות בטיחות הקשורות להאטת מירוץ החימוש ולפירוק הנשק הגרעיני. פרופ' פזי ייצג את האקדמיה בוועידה בסיאנה באפריל 2002.

פוגואש (Pugwash)

האקדמיה אחראית לניהולה ולהפעלתה של ועדת פוגואש הישראלית. הארגון עוסק בבעיות של פירוק הנשק. ההשתתפות היא על בסיס אישי. פרופ' אמנון פזי הוא יו"ר הוועדה הישראלית.

הרשת הבין-לאומית לזכויות האדם של האקדמיות למדעים

(International Human Rights Network of Academies and Scholarly Societies)

פרופ' יהושע יורטנר, נציג האקדמיה, משתתף בוועידה הדר-שנתית של רשת זו, אשר הוקמה בחסות האקדמיה האמריקנית למדעים.

עוד ארגונים בין-לאומיים שהאקדמיה למדעים פעילה בהם:

- ◆ מועצת הארגונים הבין-לאומיים למדעי הרפואה (CIOMS). נציג ישראל הוא חבר האקדמיה פרופ' רפאל משולם והוא חבר הנהלת הארגון. במושב בזינבה בפברואר 2002 ייצג את האקדמיה פרופ' אלן רובינב.
- ◆ המרכז הבין-לאומי לסיסמולוגיה (ISC);
- ◆ הקרן הבין-לאומית למדע (IFS);
- ◆ הארגון הבין-לאומי לטלסקופ סולרי אירופי רחב (LEST).
- ◆ האקדמיה חברה בוועד הלאומי הישראלי לאונסק"ו (הארגון לחינוך, מדע ותרבות של האומות המאוחדות) ומשתתפת בישיבות הוועד ובפעולותיו. נציג האקדמיה משתתף בישיבות הוועד הפועל של הוועד הלאומי.

4. הוצאת הספרים והפעילות במדעי הרוח

4.1 הוצאת הספרים

חוק האקדמיה מונה עם מטרות האקדמיה ותפקידיה 'לפרסם כתבים שיש בהם כדי לקדם את המדע'. לשם כך נקבע הסעיף בתקנון האקדמיה האומרי: 'המועצה תמנה ועדת פרסומים שתטפל בהוצאת כתבים מטעם האקדמיה'. ההוצאה לאור פועלת אפוא על פי החלטות ועדת הפרסומים והנחיותיה. פרסומי האקדמיה כוללים פרות של תכניות מחקר ומפעלים שהיא יזמה ואשר נועדו לשמש תשתית לפעילות מדעית, כל אחד בתחומו, וכן חיבורים שנמצאו מתאימים למדיניות הפרסום של האקדמיה. רוב הפרסומים העבריים הם מתחומי מדעי הרוח ויש להם זיקה אל מדעי היהדות, ואילו הפרסומים באנגלית ובשפות אחרות מקיפים את כל המדעים: מדעי הרוח והחברה, כלליים ויהודיים, מדעי הטבע, ומדיניות מדע.

הפרסומים שבתחומי מדעי הרוח הם ברובם מהדורות מדעיות של מקורות ושל כתבי־יד בתחומים כגון תולדות עם ישראל, תולדות המחשבה והדת היהודית, הגות ימי־הביניים, לשונות היהודים, ונודעת להן חשיבות בחקר התרבות למן העת העתיקה ועד לתקופה המודרנית. כמו כן מגוון רחב של תחומי מחקר בא לידי ביטוי במונוגרפיות ובקבצים שעובדו מימי העיון שנערכו בחסות האקדמיה. בסדרה 'דברי האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים' מתפרסמות הרצאות שנישאו באירועים שהאקדמיה ערכה בביתה.

בתחום מדעי הטבע פועלת ועדת הפאונה והפלורה של ארץ־ישראל, ומטרתה לפרסם מונוגרפיות על קבוצות בעלי חיים וצמחים של ארץ־ישראל וסביבותיה. כמו כן הוועדה משמשת מערכת לשם הבאתם לדפוס של

החיבורים בסדרות *Fauna Palaestina* ו־*Flora Palaestina*.

בסדרת ההרצאות ע"ש אלברט איינשטיין מוזמנים לשאת דברים מדענים ידועי שם בתחומים מגוונים ומקצתן רואות אור. הסדרה 'סוגיות במדיניות מדע' משקפת את חוק האקדמיה המונה עם מטרות האקדמיה ותפקידיה את טיפוח הפעילות המדעית וקידומה ואת הייעוץ לממשלה בפעולות הנוגעות למחקר ולתכנון מדעי בעלי חשיבות לאומית. בסדרה זו מתפרסמים דברים שנאמרו בימי עיון שערכה האקדמיה בנושא זה. בעברית מתפרסמים בעיקר דברים שעניינם מדיניות מדע בישראל, ובאנגלית דברים שעניינם הכוונת המדע בעולם.

ההוצאה לאור של האקדמיה אחראית להכנת הבולטין של המרכז האקדמי הישראלי בקהיר, ובו מאמרים באנגלית ובערבית.

רוב פרסומי האקדמיה מיועדים לשמש תשתית למחקר ופונים בעיקר אל מומחים. עם זה ההוצאה לאור של האקדמיה מנסה להגיע לקהל מדענים גדול ככל האפשר ועושה להרחבת היקף ההפצה של פרסומיה. באוקטובר 2001 הציגה ההוצאה לאור בפעם השלישית את ספריה ביריד הספרים בפרנקפורט. המפגשים שנערכו בין נציגי הוצאת האקדמיה ובין נציגי כמה מו"לים בפרנקפורט הניבו פרות:

(א) **במדעי הטבע**: נחתם הסכם עם הוצאת Backhuys (הולנד) להפצת כל ספרי הפלורה והפאונה של האקדמיה בעולם (חוץ מישראל). ההסכם כבר נכנס לתוקף.

(ב) **במדעי הרוח**: (1) יימשך שיתוף הפעולה עם הוצאת Brepols (בלגיה) בהפקת שמונת הכרכים הגדולים בסדרה 'אוצר המצחפים' ובהפצתם. כמו כן עובדה טיוטת הסכם עם מו"ל זה להפצת הסדרה 'אסופות כתבים עבריים מימי־הביניים' בחו"ל. (2) הוחל במו"מ עם המו"ל והמפיץ Harrassowitz (גרמניה) לקראת הסכם הפצה של שלושה פרסומים של האקדמיה שעניינם מקורות בהיסטוריה ובתרבות של יהדות

אירופה: *Le Glossaire de Leipzig* (כרכים 3-1), *Jewish Privileges in the Polish Commonwealth* (כרכים 2-1), ו-*Die Landjudenschaften in Deutschland* (כרכים 3-1). (3) הוחל במו"מ עם Casalini Libri (איטליה), בנוגע להפצת פרסומי האקדמיה שעניינם תולדות היהודים באיטליה ובספרד. במלאות שנה להסכם הפצת הספר *Die Landjudenschaften in Deutschland* (כרכים 3-1) שנחתם עם Wallstein Verlag בגרמניה נמכרו 50 העותקים שהוזמנו, והוזמנה כמות כפולה להפצה. עם סיום הפקת הספר *Jewish Privileges in the Polish Commonwealth* (כרכים 3-1) נחתם הסכם עם המו"ל הפולני Noriton להפצת הספר בפולין.

ההוצאה השתתפה בשבוע הספר העברי, ביריד הספרים הבין-לאומי בירושלים ובקונגרס הבין-לאומי למדעי היהדות בירושלים. בסתיו ערכה ההוצאה מבצע מכירות שלקראתו הופצו קטלוגים, עלונים ומחירוונים בארץ ובחו"ל. בעקבות ההפצה גדלו המכירות בחו"ל בכ-30% לעומת שנים שבהן לא נערכת הפצה.

בטיפול של ההוצאה לאור היום 18 כתבי-יד: 10 ספרים ו-5 חוברות במדעי הרוח, 3 ספרים במדעי הטבע מהם 2 בסדרות הפאונה והפלורה; כך אחד נמצא בדפוס, 8 כתבי-יד נמצאים בשלבי סידור והגהה, 6 בשלבי עריכה והתקנה לדפוס, 3 כתבי-יד התקבלו לא מכבר.

בהבאה לדפוס של הפרסומים הוצאת הספרים של האקדמיה משתפת פעולה עם אקדמיות ועם הוצאות ספרים אוניברסיטאיות בעולם ועם הוצאות ספרים אקדמיות בארץ, ובהן האקדמיה ללשון העברית, מוסד ביאליק, Akademie der Wissenschaften zu Göttingen, Syracuse University Press, C.N.R.S. Paris, Brepols Belgique.

במרצת השנה ועד היום יצאו לאור 12 פרסומים, ואלה הם:

מדעי הרוח

ספרים

סוגיות במחקר התלמוד

יום עיון לציון חמש שנים לפטירתו של אפרים א' אורבך תשס"א. 168 עמ'. 15 x 24 ס"מ. כריכת בד.

מלאכי בית-אריה ועדנה אנגל

אסופות כתבים עבריים מימי הביניים

כרך שני: כתב ספרדי תשס"ב. מא + xxvi + 418 עמ'. 24 x 34 ס"מ. כריכת בד.

חסיב שחאדה

התרגום הערבי לנוסח התורה של השומרונים

מהדורה ביקורתית בצירוף מבוא. כרך ב: ויקרא—במדבר—דברים תשס"ב. כב + xxi + 550 עמ'. 18 x 27 ס"מ. כריכת בד.

משה קוסובסקי

אוצר לשון תלמוד ירושלמי – קונקורדאנציה לתלמוד ירושלמי

כרך ח: שגג–תיתורה

תשס"ב. 750 עמ'. 19 x 26.5 ס"מ. כריכת בד.

Daniel Cohen

Die Landjudenschaften in Deutschland als Organe jüdischer Selbstverwaltung von der frühen Neuzeit bis ins neunzehnte Jahrhundert

Published jointly with the Akademie der Wissenschaften zu Göttingen.

Volume Three: Pfalz-Saarland, Oberrheinlande, Schwaben, Niedersachsen, Westfalen-Lippe, Ostfriesland, Brandenburg-Preussen-Halberstadt, Mecklenburg.

2001. xii + 656 pp. 15 x 24 cm. Cloth.

Jacob Goldberg

Jewish Privileges in the Polish Commonwealth

Charters of Rights Granted to Jewish Communities in Poland-Lithuania in the Sixteenth to Eighteenth Centuries

Volume Three. 2001. xii + 168 pp. 15 x 24 cm. Cloth.

Paul Mendes-Flohr

Martin Buber: A Contemporary Perspective

Published jointly with Syracuse University Press

Forthcoming in 2002. x + 194 pp., frontispiece.

תקליטור

Dvorah Barzilay-Yegar (ed.)

Archival Sources for the History of the British Mandate in Palestine (1914-1948).

Electronic database on CD-ROM.

חוברות

חמישים שנות מדע בישראל – הישגים ואתגרים

עזרא פליישר, 'יחכמת ישראל במדינת ישראל – חזון והגשמה'. תשס"א. 19 עמ'.

דברים שנאמרו לזכרו של מנחם שטרן במלאות עשר שנים למותו ומחקרים בעקבות מפעלו

תשס"ב. 69 עמ'. 13.5 x 21.5 ס"מ.

Proceedings of the Israel Academy of Sciences and Humanities, Volume VIII

- 1 Ralph Lerner, 'On Speaking in the Language of the Sons of Man'. 2002. 18 pp.
- 2 Josef van Ess, 'Sixty Years After: Shlomo Pines's Beiträge and Half a Century of Research on Atomism in Islamic Theology'. 2002. 23 pp.

4.2 הפעילות במדעי הרוח

מפעלי האקדמיה במדעי הרוח עוסקים במקורות מתחומי תולדות עם ישראל, המחשבה והדת היהודית, מקרא, ספרות חז"ל, השירה והספרות העברית, לשונות היהודים ותולדות האמנות. מקצת המפעלים נערכים בשיתוף עם מוסדות אקדמיים בחו"ל, למשל מפעל הפאליאוגרפיה העברית בשיתוף עם המרכז הלאומי בצרפת (CNRS). מדיניות האקדמיה היא לתמוך רק במפעלים בעלי חשיבות לאומית ובעלי היקף רחב.

תקציב ועדת התכניות והפרסומים לתמיכה בתכניות במדעי הרוח לשנת 2002 הוקצה לתמיכה במפעלים האלה: מפעל הפאליאוגרפיה העברית (פרופ' מלאכי בית-אריה), האונומסטיקון של ארץ ישראל (פרופ' יורם צפרי), מפעל חקר פיוטי הגניזה (פרופ' עזרא פליישר), מפעל ספרות ההלכה בערבית-יהודית (פרופ' חגי בן-שמאי).

הוועדה להגדרת מפעלים מדעיים בעלי חשיבות לאומית

בשנת 2000 הקימה האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים את הוועדה להגדרת מפעלים מדעיים בעלי חשיבות לאומית. המלצות ועדה זו מועברות לות"ת כדי שזו תבדוק את האפשרות לתמוך במפעלים. בשנת 2001 הוגשו לוועדה הצעות של מפעלים מדעיים בעיקר בתחומי מדעי הרוח והחברה, שביקשו הכרה כמפעלים בעלי חשיבות לאומית.

המפעלים היו צריכים לענות לרוב הדרישות האלה: הם בעלי חשיבות מדעית יוצאת דופן; בעלי רמה מדעית גבוהה; יש בהם משום תרומה למדע, להשכלה הגבוהה, לחברה ולתרבות; הם מבוססים על חומר בעל עניין מדעי ומספקים מאגרי מידע כתשתית למפעלים אחרים; נדרשים להם זמן רב להכנת התשתית וכוח אדם רב; הם משרתים קהילה מדעית רחבה; הם פתוחים לציבור החוקרים (ולפעמים גם לציבור הרחב) בלא הבחנה של מוסד, מוצא, דת, מין, ונתינות; יש להם כלים ארגוניים כדי לבצע את משימותיהם בזמן סביר.

בשנת תשס"ב הגישה הוועדה לות"ת המלצה לתמוך במאגר הנתונים בפקולטה למדעי החברה באוניברסיטה העברית כמפעל בין-אוניברסיטאי והציעה למפעל להיערך מחדש כמפעל בין-אוניברסיטאי. הוועדה הציעה גם שהאוספים הביולוגיים באוניברסיטה העברית ובאוניברסיטת תל אביב ייערכו במסגרת מפעל לאומי.

מפעל הפאליאוגרפיה העברית

פרופ' מלאכי בית-אריה ופרופ' קולט סיראט

האקדמיה הקימה את מפעל הפאליאוגרפיה העברית בשנת 1965 בשיתוף עם המרכז הלאומי למחקר מדעי בצרפת (CNRS). מטרת המפעל לתאר את התכונות הגרפיות, הטכניות והפיזיות של כתבי-היד העבריים מימי הביניים בציון תאריכים, מקומות ומעתיקים; לעבד תכונות אלו ולמייין אותן כדי להעמיד לרשות מדעי היהדות כלים מבוססים לזיהוי מוצאם של כתבי-יד ולאומדן זמנם וכדי להציע טיפולוגיה סדורה של הספר העברי הכתוב ביד, של כתבי הספר ושל מלאכת הספר.

כל כתבי-היד בציון תאריך תוארו באמצעות שאלונים מפורטים. תועדו כתבי-יד המצויים בספריות בישראל, בארצות-הברית, בצרפת, באנגליה, ברוסיה, באיטליה, באירלנד, בגרמניה, בהונגריה, בדנמרק, בצ'כיה ובמצרים. כמו כן תועדו מאות כתבי-יד בציון מעתיקים ומאות תעודות בציורי תאריכים, וכן תועדו על סמך מיקרופילמים כתבי-יד שלא נחקרו עדיו, סך הכול כ-6,400 כתבי-יד. כל התיעוד הועבר למאגר נתונים ממוחשב בתיווך שאלון מיוחד שבו כ-700 שדות, ופותחה מערכת עדכון וחיפוש מתוחכמת ומורכבת (יספר דתא'). נבחרו אלפי עמודים לדוגמה ונרכשו תצלומיהם בגודל טבעי. לכל כתבי-יד מתוארך התקינו גרפיקאים לוחות א"ב. הוכנו קובצי תצלומים הממוינים לפי טיפוס הכתב וסוגו בסדר כרונולוגי.

המפעל פרסם עד עתה תשעה ספרים פרי מחקריו: הקורפוס הגדול בשלושה חלקים (שהם שבעה כרכים) של 'אוצר כתבי-יד עבריים מימי הביניים', (בעברית ובצרפתית); חלק ראשון של 'אסופת כתבים עבריים מימי הביניים' (החלק השני בדפוס); 'קודיקולוגיה עברית' (באנגלית); 'אוצר הפאפירוסים העבריים' (בצרפתית), ושני חלקים של 'אוצר המצחפים העבריים' (בעברית ובצרפתית). המפעל משרת בכל שנה עשרות רבות של חוקרים הפונים אליו ונעזרים בו בזיהוי כתבי-יד ובפתרון בעיות של ההדרת כתבי-יד. עבודת שדה - תועדו 34 כתבי-יד בציוני תאריך ובציוני מעתיקים שחסרו בספריית הוויטיקן ובספריית אנגליקה ברומא ונבדקו והושלמו נתונים שחסרו מ-20 כתבי-יד בציוני מעתיקים בספרייה הבודליאנית באוקספורד.

מיכון (ספר דתא) - הנתונים של כתבי-יד שתועדו ברומא ובאוקספורד עובדו, קודדו, הוקלדו, הוגהו ונוספו למאגר הנתונים הממוחשב. סך כל כתבי-יד שכלולים במאגר 6,549, מהם 3,538 מתוארכים (3067 תועדו במלואם, 246 מהם אבדו או לא אותרו, 292 עדיין לא תועדו), 1,578 בציוני מעתיקים בלבד (מהם 1,028 תועדו במלואם), 1,169 תעודות מתוארכות, 143 כתבי-יד ערביים. נמשכה הסבתה המורכבת של תכנת האכסון, העדכון, השליפה, ההצלבה וההדפסות למיניהן של הנתונים לסיבת חלונות באמצעות מחולל יישומים המאפשר שימוש גמיש יותר וחיפושים מתוחכמים יותר, ובעיקר שילוב של התצלומים לדוגמה מכל כתבי-יד. פותחו אמצעים סטטיסטיים, המחשות גרפיות וטבלאות.

נערכה סקירה דיגיטלית של תצלומים שנוספו למפעל. סך הכול נסרקו, אוחסנו במאגר הנתונים הממוחשב וקושרו לרשומות כתבי-יד 7,470 תצלומים.

תצלומים - הושלמה הבדיקה השיטתית של מצאי התצלומים המשובחים לצורך השלמת התצלומים החסרים מתוך מיקרופילמים.

פרסומים - החלק השני של אסופת כתבים עבריים מימי הביניים (הכתב הספרדי) עומד לצאת לאור בהוצאת האקדמיה. נמשכה עבודת איסוף החומר וברירתו לצורך הכנת החלק השלישי של אסופת כתבים עבריים מימי הביניים (הכתב האשכנזי). הסתיימה הכנתו של החלק השלישי של אוצר המצחפים: כתבי-יד בכתב עברי מימי הביניים בציוני תאריך שיצא לאור בקרוב בהוצאת האקדמיה, CNRS, Brepols ובחסות האיגוד הבינלאומי של האקדמיות והאיחוד האירופי.

מפעל השירה

פרופ' עזרא פליישר

את המפעל לחקר השירה והפיוט בגניזה ייסדה האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים בשנת 1967. מטרת המפעל הייתה לקטלג את קטעי השירה והפיוט שנשמרו באוספי הגניזה הקהירית. היזמה נתאפשרה עם השלמת צילומם במיקרופילמים של רוב אוספי הגניזה בעולם במכון לתצלומי כתבי היד העבריים שבספרייה הלאומית בירושלים. כעת, אחרי שלושים וחמש שנות עבודה, הושלם קטלוג השירים ברוב האוספים הגדולים של הגניזה. במאגר המידע של המפעל רשומים 65,000 שירים, שהם הרבה יותר מסך השירים העבריים מימי הביניים שנודעו לפני כן (באוצרו הנ"ל של דוידסון רשומות כ-40,000 התחלות). כעת עובדים על אוסף אדלר השמור בספריית בית המדרש לרבנים באמריקה, שהוא אחרון האוספים הגדולים המצפים לקטלוג. מן האוסף הזה עובדה עד עתה כמחצית בערך. עם השלמת העבודה על האוסף הזה תישאר עוד לעיבוד סדרת הנוספות (Additional Series) של אוסף טיילור שכטר בקמברידג' יש בסדרה הזאת 28 כרכים המוגדרים קטעי שיר, רובם ככולם פירוורים קטנים. לכשתושלם העבודה על סדרה זו תושלם עיקר העבודה שלמענה נוסד המפעל.

פרות המפעל - 'פזמוני האנונימוס', החיבור הראשון שהתבסס כולו על עבודת המפעל, הופיע בשנת תשל"ד בהוצאת האקדמיה. מאז הופיעו לא מעט קובצי טקסטים משירת הגניזה על פי המקורות שרוכזו על המפעל. בולטות בהן מהדורותיה של פרופ' שולמית אליצור: (1) פיוטי רבי יהודה בירבי בנימן; (2) פיוטי ר' אלעזר בירבי קילר; (3) קדושה ושיר: קדושתאות לשבתות הנחמה לרבי אלעזר בירבי קילר; (4) בתודה

ובשיר: שבעתות לארבע הפרשיות לרבי אלעזר בירבי קליר; (5) מחזורי שבעתות לסדרים ופרשות; (6) פייטן בעידן של מפנה: ר' יהושע בר כלפה ופיוטיו; (7) רבי אלעזר בירבי קליר: קדושתאות ליום מתן תורה. על ממצאי המפעל מתבסס גם ספרם של י' יהלום ומי סוקולוב, 'שירת בני מערבא': שולמית אליצור מסרה כעת לדפוס מהדורה מדעית של כל פיוטי פנחס הכהן בירבי יעקב מכפרא, בן המאה השמינית. בדפוס גם ספרה של ד"ר טובה בארי, 'פיוטי ר' יוסף אלברדאני'. עדן הכהן משחזר כעת על פי ממצאי המפעל את הקדושתאות של שלמה סולימן בן עמר אלסנג'ארי, ראשון הפייטנים הבתר קלסיים. למאמרי המחקר הניזונים מן המפעל אין מספר.

אוצר לשון תלמוד ירושלמי

משה קוסובסקי

הקונקורדנציה מיוסדת על תלמוד ירושלמי, דפוס ויניציה, רפ"ד. אוצר הלשון מכנס את כל מילות התלמוד הירושלמי, והוא ערוך לפי השורשים בערכים ראשיים ומשניים בלוויית המובאות. אוצר השמות מכיל את כל השמות הפרטיים של אישים ושל מקומות. המפעל נערך בשיתוף בית המדרש לרבנים באמריקה ונתמך על ידי האקדמיה משנת 1963. עד עתה ראו אור: כרך א (תש"ס), כרך ב (תשמ"ב), כרך ג (תשמ"ד), אוצר השמות (תשמ"ה), כרך ד (תש"ן), כרך ה (תשנ"ג), כרך ו (תשנ"ו), כרך ז (תשנ"ט). בדפוס: כרך ח (תשס"ב).

מפעל האנומסטיקון של ארץ ישראל

פרופ' יורם צפירי

השנה הוגש לאקדמיה הכרך הראשון של החיבור *The Onomasticon of Iudaea, Palaestina and Arabia in the Greek and Latin Sources* בעריכת לאה די סגני ויורם צפירי ובהשתתפות יהודית גרין. יש בו טקסטים הנוגעים לכל היישובים, היחידות הפוליטיות והמנהליות, עצמים גאוגרפיים ויחידות אתניות הנזכרים בשם. בסך הכל נלקטו המובאות מתוך יותר מאלף חיבורים שכתבו יותר משש מאות מחברים (קובצי כתובות, מטבעות, פפירוסים וכיו"נ) נמנים כאן כמקור אחד). סידור הערכים הוא אלפביתי ובתוך כל ערך המובאות מסודרות בסדר כרונולוגי. בגוף הערך מובאים הטקסטים, תרגומם לאנגלית והערות. בסוף מובא דיון קצר באתר, דיון בהצעות הזיהוי שלו, תיאורו הארכאולוגי וביבליוגרפיה מחקרית. כתב היד של הכרך הראשון ובו קרוב ל-1000 עמודי מחשב הוגש לאקדמיה. בכרך של האות A יותר ממאתיים מקומות ועצמים גאוגרפיים ובהם אלפי קטעי מקור ותרגום. יש בו גם רשימה מוארת של המקורות וכן רשימת הביבליוגרפיה המחקרית. כעת נעשים השלמות ועדכונים סופיים לכרך הראשון ובה בעת החלה העריכה של הכרך השני (אותיות C-B).

מפעל ספרות ההלכה בערבית-יהודית

פרופ' חגי בן-שמאי

מטרת המפעל לשחזר את ספרות ההלכה שנכתבה בערבית-יהודית, לתרגמה לעברית עם הערות נחוצות ולפרסם אותה במהדורות מדעיות. המפעל יעמיד לרשות ציבור החוקרים והלומדים ענף מרכזי של ספרות ההלכה, שעד היום כמעט שלא היה מוכר בגלל השפה ומצב השרידים של כתבי היד. לצד החוקר הראשי עובדים במפעל חוקרים בכירים ותלמידי מחקר מתקדמים. במפעל ארבעה מדורים: (1) חיבורי תקופת הגאונים, בעיקר חיבורים מאת סעדיה גאון, שמואל בן חפני והאי בן שריא, וכן חיבורים של אלו שלא היו ראשי ישיבה, למשל חפץ בן יצליח; (2) חיבורים מספרד וצפון אפריקה, לדוגמה כתאב אלחאוי מאת דוד בן סעדיה אלגר; (3) חיבורים של משפחת מימוני וחוג

השפעתה – מזמנו של הרמב"ם עד אחרון המשפחה שחיבוריו בידינו, דוד בן יהושע מימוני במאה הטי"ו. לדוגמה, חיבורים של חננאל בן שמואל, חותנו של אברהם בן הרמב"ם, מתוך כתבי יד אוטוגרפיים; (4) ספרות ההלכה הקראית – במדור הזה יש רשימה ארוכה של מחברים מן המאה העשירית עד המאה החמש-עשרה). סוגי הספרות שיטפלו במפעל כוללים מונוגרפיות הלכתיות, חיבורים קודיפיקטיביים מקיפים, פירושים לספרות חז"ל, ספרי מצוות, שאלות ותשובות, ספרי מבוא, וחיבורים שדנים ביסודות ההלכה (אצול אלפקה).

כעת נמשך הטיפול בשישה חיבורים: (1) כתאב אלאימאן (משפטי שבועות) מאת האי בן שרירא גאון; (2) כתאב אלחאוי (ספר הכולל) מאת דוד בן סעדיה אלגר מספרד; (3) אלמדכיל אלי עלם אלמשנה ואלתלמוד (המבוא ללימוד המשנה והתלמוד) מאת שמואל בן חפני גאון; (4) כתאב אלטלאק (ספר הלכות גירושין) מאת שמואל בן חפני גאון; (5) כתאב אלביוע (ספר המקח) מאת שמואל בן חפני; (6) כתאב אלביוע ואלאשריה (ספר המקח והממכר) מאת האי בן שרירא גאון.

כתאב אלאימאן מאת רב האי - פרופ' שרגא אברמסון ז"ל הכין את החיבור לפרסום, אך לא הספיק לסיים את המלאכה. המפעל מוציא את הספר לאור במתכונת שתכנן פרופ' אברמסון. טיוטת מהדורה של המקור הערבי, תרגום מילולי לעברית שנעשה בידי אלמוני בימי הביניים, והקדמה - נשארו בעיזבון. התרגום וההקדמה נערכו ונמסרו להתקנה בימים אלו. לנוסח המקור הערבי של הספר ששחזר פרופ' אברמסון מיתוספים עתה קטעי גניזה וכתבי יד מאוספי פירקוביץ' בספרייה הרוסית הלאומית בסט פטרבורג ואפרט של שינויי נוסח (על פי שלושים וחמישה קטעי כתבי יד). החוקרים: פרופ' י' ברודי וד"ר ד' סקליר.

'כתאב אלחאוי ו'אלמדכיל' מאת רב שמואל בן חפני - פוענחו, הועתקו ותורגמו עשרים וחמישה קטעים מ'כתאב אלחאוי' ושלושים וחמשה קטעים מ'אלמדכיל'. בין הקטעים של שני הספרים האלו נמצאים קטעים קשים לקריאה. החוקר: נ' סבתו.

'כתאב אלטלאק' מאת רב שמואל בן חפני – המהדורה המבוססת על שמונה-עשר קטעים קרובה להשלמה. החוקר: צ' שטמפפר.

כתאב אלביוע' מאת רב שמואל בן חפני וכתאב אלביוע ואלאשריה מאת רב האי – שני הספרים דומים זה לזה בתוכנם, ולכן נעשה שחזור שני הספרים בה בעת. מספרו של שמואל בן חפני הועתקו ארבעה קטעים ומספרו של רב האי הועתקו שלושים וארבעה קטעים. החוקר: י' בן-יקיר

5. תקציב האקדמיה

תקציב 2002 (ש"ח)

11,520,000

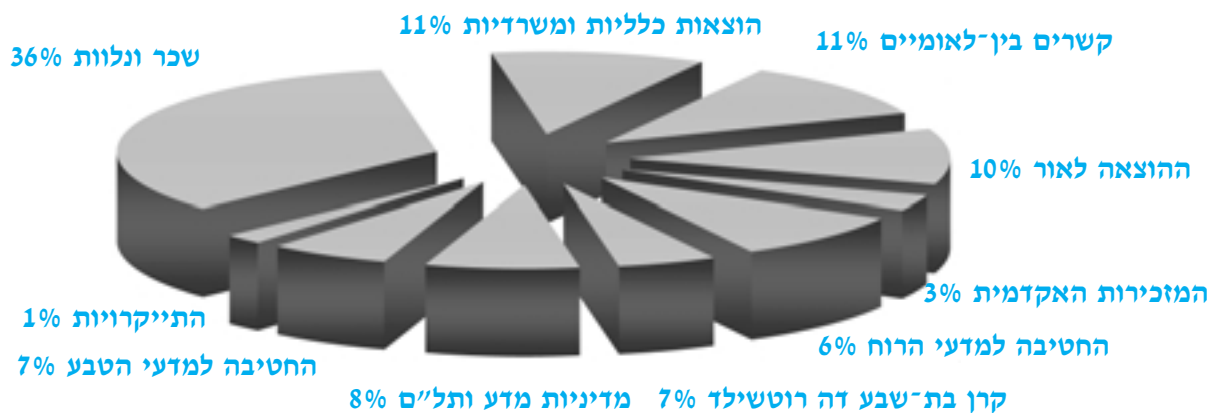
הוצאות

801,000	החטיבה למדעי הטבע
894,000	מדיניות מדע ותל"ם
800,000	קרן בת-שבע דה רוטשילד
719,000	החטיבה למדעי הרוח
314,000	המוזכרות האקדמית
1,100,000	ההוצאה לאור
1,293,000	קשרים בין-לאומיים
1,264,000	הוצאות כלליות ומשרדיות
4,200,000	שכר והוצאות נלוות
135,000	התייקרויות

11,520,000

הכנסות

9,020,000	הקצבת ות"ת
120,000	הכנסות מפרסומים
320,000	השתתפויות ואחרות (כולל תל"ם)
800,000	קרן בת-שבע דה רוטשילד
960,000	תקורה מהקרן הלאומית למדע

נספחים

6.1 חוק האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים תשכ"א/1961

הקמת האקדמיה

1 מוקמת בזה האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים (להלן – 'האקדמיה').

מטרות

- 2 מטרות האקדמיה ותפקידיה הם:
- (1) לרכז בתוכה כחברים מטובי אישי המדע תושבי ישראל;
 - (2) לטפח ולקדם פעילות מדעית;
 - (3) לייעץ לממשלה בפעולות הנוגעות למחקר ולתכנון מדעי בעלי חשיבות לאומית;
 - (4) לקיים מגע עם גופים מקבילים בחוץ-לארץ;
 - (5) לפעול בייצוג המדע הישראלי במוסדות ובכינוסים בין-לאומיים, מתוך תיאום עם מוסדות המדינה;
 - (6) לפרסם כתבים שיש בהם כדי לקדם את המדע;
 - (7) לעסוק בכל פעילות שיש בה כדי לשמש את המטרות האמורות.

מושב האקדמיה

3 מושב האקדמיה יהיה בירושלים.

האקדמיה – תאגיד פטור ממסים

- 4 האקדמיה היא תאגיד, כשר לכל חובה, זכות ופעולה משפטית.
- א4 לענין פקודת מס הכנסה, נחשבת האקדמיה כמוסד בעל אופי ציבורי לענייני תרבות, חינוך ומדע, וכל עיסקה של האקדמיה וכל נכסיה יהיו פטורים מכל אגרה, ארנונה או תשלום-חובה אחר המשתלמים למדינה או לרשות מקומית.

חברי האקדמיה

5 חברי האקדמיה יהיו חברי הוועד המכין להקמת האקדמיה הלאומית למדעים, שנתמנו לכך בתוקף החלטת הממשלה מיום כ"ו בחשון תשי"ט / 9 בנובמבר 1958, וחברים נוספים שייבחרו על ידי האקדמיה באסיפה כללית.

חברות והפסקתה

- 6 חבר האקדמיה יהיה חבר בה לכל ימי חייו; חברותו תיפסק באחת מאלה:
- (1) אם ביקש מאת נשיא האקדמיה, בכתב, לראות את מקומו פנוי;
 - (2) אם חדל להיות תושב ישראל והוא איננו חבר-חוץ;
 - (3) אם הורשע בעבירה בפסק דין סופי והאקדמיה מצאה כי בנסיבות העניין היה בעבירה משום קלון.

נשיא האקדמיה וסגנו

7 נשיא האקדמיה יתמנה על ידי נשיא המדינה, על פי המלצת האקדמיה, מבין חבריה תושבי ישראל; נשיא האקדמיה יתמנה לשלוש שנים, והוא יוסיף לכהן אף לאחר מכן עד למינוי הבא של נשיא האקדמיה; סגן הנשיא ייבחר על ידי האקדמיה.

החטיבות

8 באקדמיה יהיו חטיבה למדעי הרוח וחטיבה למדעי הטבע; כל חטיבה תבחר ביושב־ראש החטיבה.

מועצת האקדמיה

9 ענייני האקדמיה ינוהלו על ידי מועצת האקדמיה.

הרכב המועצה

10 מועצת האקדמיה תהיה מורכבת מנשיא האקדמיה, סגן הנשיא, יושב־ראש החטיבה למדעי הרוח, יושב־ראש החטיבה למדעי הטבע והמנהל האדמיניסטרטיבי שיתמנה על ידי יתר חברי המועצה: נעדר הנשיא – ימלא את מקומו סגן הנשיא; נעדרו הנשיא וסגנו – תבחר המועצה ממלא מקום לנשיא מבין חברי האקדמיה לתקופת העדרם של הנשיא וסגנו.

האסיפה הכללית של האקדמיה

11 האקדמיה תתכנס לאסיפה כללית לפי הצורך, ולפחות אחת לשנה, למטרות אלה:
 (1) לעשות כל פעולה שיוחדה לאסיפה הכללית לפי חוק זה או לפי התקנון;
 (2) להחליט בדבר אישור הדו"חות של המועצה, תכנית הפעולות של האקדמיה ומוסדותיה שתוגש על ידי המועצה, דו"ח רואה החשבון והצעת התקציב;
 (3) להחליט בכל עניין אחר שיועמד על סדר היום של האסיפה הכללית על ידי המועצה, או על ידי חמישה מחברי האקדמיה.

חברי־חוץ

12 האקדמיה רשאית לבחור באנשי מדע מובהקים תושבי חוץ־לארץ כחברי־חוץ של האקדמיה.

ביצוע

13 שר החינוך והתרבות ממונה על ביצוע חוק זה.

תקנון

14 האקדמיה רשאית, בהתייעצות עם שר החינוך והתרבות, להתקין תקנון לאקדמיה ובו ייקבעו בין היתר:
 (1) הכללים לפיהם תבחר האקדמיה את חבריה ונושאי תפקידים בה, במידה שלא נקבעו בחוק זה;
 (2) סדרי העבודה של האקדמיה ומוסדותיה;
 (3) ניהול המשק והכספים;
 (4) מעמדם וזכויותיהם של חברי־חוץ.

הוראות מעבר

15 (א) תקנון האקדמיה הלאומית למדעים שאושר על ידי הממשלה ביום י' באלול תשי"ט / 13 בספטמבר 1959 – פרט להוראותיו שנכללו בחוק זה – ובתיאומים לפי העניין, יהיה תקנון האקדמיה, כל עוד לא שונה או הוחלף על פי סעיף 14.
 (ב) בחירה לאקדמיה ומינוי לתפקיד בה וכן כל פעולה לקידומה ולקידום פעולותיה, שנעשו בהתאם לתקנון האקדמיה לפני תחילתו של חוק זה, שרירים מיום עשייתם.

6.2 תקנון האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים*

הותקן ותוקן בהתייעצות עם שר החינוך והתרבות לפי סעיף 14 לחוק האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים.

פרק ראשון: חברות באקדמיה

מספר החברים

- 1 מספר החברים בכל חטיבה לא יעלה של שלושים וחמישה, אולם חברים שגילם עולה על שבעים וחמש שנים וחברי-חוץ לא יובאו במניין זה.

בחירת חברים חדשים

- 2 כל עוד לא הגיע מספר החברים באחת מן החטיבות לשלושים וחמישה, רשאית האקדמיה לבחור מדי שנה שנה לאותה חטיבה לא יותר מחמישה חברים חדשים – נוסף על החברים שנמנים כחבריה ביום פרסום תקנון זה ברשומות – עד שיגיע מספר החברים בכל חטיבה לשלושים וחמישה.

הצעת מועמדים

- 3 (א) המועמדים לחברות בכל חטיבה יוצעו על ידי שלושה מחברי אותה חטיבה, בכתב, ליושב-ראש שלה לכל המאוחר שבועיים לפני מועד הישיבה.
(ב) הרשות בידי ועדה המורכבת משישה חברים, שלושה נציגים מכל חטיבה, להציע בכתב למועצת האקדמיה מועמד או מועמדים לחברות, נוסף על אלה שיוצעו על ידי החטיבות.

בחירת מועמדים

- 4 (א) מתוך רשימת המועמדים המוצעים בהתאם לתקנה 3 (א) תבחר החטיבה, בהצבעה חשאית וברוב של שני שלישים מהנוכחים בהצבעה, את מספר המועמדים שמותר לבחור לאותה חטיבה לפי תקנה 2; המניין החוקי בהצבעה על בחירת מועמדים יהיה רוב חברי החטיבה.
(ב) מתוך רשימת המועמדים המוצעים בהתאם לתקנה 3 (ב) תבחר המועצה, בהצבעה חשאית ופה אחד של הנוכחים בהצבעה, את המועמד או המועמדים שיוצעו לבחירה סופית על ידי אסיפה כללית שנתית של האקדמיה; המועצה תקבע לאיזו חטיבה ישתיך המועמד לכשיבחר סופית; המניין החוקי בהצבעה על בחירת מועמד לפי תקנת-משנה זו יהיה שלושה מארבעה אלה: הנשיא, סגנו ושני יושבי-ראש החטיבות.

בחירת חברים

- 5 רשימת המועמדים שנבחרו כאמור בתקנה 4 (א) או (ב) תועבר לבחירה סופית לאסיפה הכללית השנתית של האקדמיה, כשבה משתתפים לפחות מחצית חברי האקדמיה; הבחירה תהיה בהצבעה חשאית וברוב של שני שלישים מהנוכחים באסיפה.

הודעה על הבחירה

- 6 נשיא האקדמיה יודיע על בחירתם של החברים החדשים, לאחר שקיבל את הסכמתם; חברותו של חבר חדש מתחילה ביום קבלת הסכמתו לכהן כחבר האקדמיה.

חברי-חוץ

- 7 חברי-חוץ ייבחרו בדרך הקבועה בתקנות 3 עד 6, ובשעת ביקורם בישראל יהיו זכאים להשתתף באסיפות כלליות של האקדמיה ובישיבות החטיבה אליה הם משתייכים, אך בלי זכות הצבעה.

* כולל שינויים שאושרו לאחר פרסום התקנון

פרק שני: כינוסי האקדמיה

אסיפה כללית שנתית

- 8 האקדמיה תתכנס לאסיפה כללית שנתית בסוף כל שנה אקדמאית, ותפקידיה, לפי הצורך, יהיו: בחירת מועמד לנשיא, בחירת סגן הנשיא, בחירת חברי האקדמיה והעניינים שבסמכותה לפי סעיף 11 לחוק.

אסיפה כללית רגילה או מיוחדת

- 9 אסיפה כללית רגילה או מיוחדת (להלן – 'המליאה') תתכנס על פי החלטת המועצה או על פי בקשתם של לא פחות מחמישית חברי האקדמיה; כן תתכנס המליאה על פי הזמנת המועצה לשמיעת הרצאות מדעיות או לרגל מאורעות חשובים.

מניין חוקי באסיפות כלליות

- 10 המניין החוקי באסיפות כלליות של האקדמיה יהיה רוב פשוט של חברי האקדמיה הנמצאים בארץ אותה שעה, פרט למקרים שלגביהם נקבע בתקנון זה מניין חוקי אחר.

הזמנות לאסיפות כלליות

- 11 הזמנות לאסיפות כלליות יישלחו בדואר לחברי האקדמיה לפחות 21 יום לפני מועד האסיפה, ויכילו את סדר יומה של האסיפה.

ישיבות סגורות ופתוחות

- 12 ישיבות האסיפה הכללית יהיו סגורות לקהל, זולת אם תחליט המועצה על ישיבה פתוחה; ישיבה פתוחה תקיים לפחות אחת לשנה.

הצבעה באסיפות כלליות

- 13 ההצבעה באסיפות כלליות תהיה בדרך כלל בהרמת ידיים. פרט למקרה שלגביו נקבעה בתקנון זה הצבעה חשאית, או שאחד החברים בעל זכות הצבעה דרש, לפני ההצבעה, עריכת הצבעה חשאית; ההחלטות יתקבלו ברוב פשוט, פרט למקרה שלגביו נקבע בתקנון זה רוב גדול יותר; היו הקולות שקולים, יהיה ליושב־ראש קול נוסף מכריע.

תוצאות ההצבעה

- 14 תוצאות ההצבעה ייקבעו על ידי היושב־ראש ופרוטוקול מאושר על ידיו ייחשב כהוכחה על תוצאות ההצבעה; נבצר מן היושב־ראש לאשר את הפרוטוקול, ייעשה האישור על ידי המועצה.
15 תוקפן של החלטות האקדמיה לא ייפגע מחמת התפנות מקומו של חבר או מחמת פגם שחל בתהליך מינויו או בחירתו, או מחמת אי־מסירת ההזמנה לחבר.

ישיבות החטיבות

- 16 (א) כל חטיבה תקיים לפחות ישיבה אחת בשנה, שיזמן יושב־ראש החטיבה;
(ב) יושב־ראש החטיבה רשאי לזמן ישיבות נוספות של החטיבה וחיוב לזמן אם חמישה מחברי החטיבה יבקשוהו לעשות כן;
(ג) הזמנות לישיבות החטיבה יישלחו לחברי החטיבה לפחות שבועיים לפני כל ישיבה; יושב־ראש החטיבה רשאי, במקרים מיוחדים, לקצר את המועד שבו יש לשלוח את ההזמנות לפני כל ישיבה;
(ד) בהזמנה לישיבת חטיבה יפורט סדר היום של אותה ישיבה;
(ה) לפי הזמנת יושב־ראש החטיבה יוכלו להשתתף ולהרצות בישיבות אלה גם אנשים שאינם חברים בחטיבה;
(ו) ישיבות החטיבה תהיינה פתוחות לקהל על־פי קביעה של יושב־ראש החטיבה.

פרק שלישי: מינהל

הנשיא וסגנו

- 17 (א) נשיא האקדמיה וסגנו יהיו מחטיבות שונות.
 (ב) סגן הנשיא ייבחר על ידי האקדמיה לתקופת כהונתו של נשיא האקדמיה.
 (ג) המועצה תמנה ועדה של שישה מחברי האקדמיה, שלושה מכל חטיבה, שתפקידה יהיה להמליץ בפני המליאה על מועמדים לתפקידים של מועמד לנשיא האקדמיה ושל סגן הנשיא; מבלי לפגוע באמור, זכאים גם כל חמישה מחברי האקדמיה להציע למליאה מועמדים לתפקידים האמורים.
 (ד) המועמד לנשיא האקדמיה וסגן נשיא ייבחרו בהצבעה חשאית.
 (ה) פסקה חברותו של נשיא האקדמיה או של סגן הנשיא באקדמיה, או נבצר ממנו לכהן בתפקידו באופן קבוע, תכונס אסיפה כללית מיוחדת שתבחר במועמד לנשיא האקדמיה או בסגן הנשיא, לפי הצורך, בהתאם להוראות סעיף 7 לחוק ותקנות משנה (א) – (ד).
 (ו) הנשיא, סגן הנשיא והחברים הנבחרים של המועצה יתחילו בתפקידם בתחילת השנה לפי הלוח העברי.
 (ז) עם מינויו של נשיא חדש תסתיים כהונתו של סגן הנשיא הקודם.

יושבי-ראש החטיבות וסגניהם

- 18 (א) יושבי-ראש החטיבות ייבחרו על ידי החטיבות בבחירות חשאיות לתקופה של שלוש שנים.
 (ב) לכל יושב-ראש ייבחר מדי פעם בפעם, בשעת הצורך או במקרה שיושב-ראש אחת החטיבות מכהן כנשיא או כסגן הנשיא, ממלא מקום היושב-ראש בתפקידו כחבר מועצת האקדמיה או בתפקידיו האחרים.

הצבעות במועצה

- 19 ההצבעות במועצה יהיו בהרמת ידיים בלבד וההחלטות יתקבלו ברוב פשוט, אלא אם יש הוראה אחרת בתקנון זה. היו הקולות שקולים, יהיה לנשיא קול נוסף מכריע. חתימת הפרוטוקול מישיבות והחלטות על ידי הנשיא או ממלא מקומו תשמש כהוכחה לכאורה לנכונותו.

מניין חוקי במועצה

- 20 המניין החוקי בישיבות המועצה יהיה שלושה.

ועדות

- 21 המועצה רשאית, ביזמתה או לפי הצעת החטיבות, למנות ועדות-משנה לטיפול בבעיות הקשורות בתפקידי האקדמיה, ורשאית היא לצרף לוועדות אנשים שאינם חברי האקדמיה.

פרסומים

- 22 המועצה תמנה ועדת פרסומים שתטפל בהוצאת כתבים מטעם האקדמיה.

המנהל האדמיניסטרטיבי

- 23 (א) המנהל האדמיניסטרטיבי (להלן 'המנהל') לא ישתתף בדיונים בעניין מינויו או פיטוריו ובדיונים לפי תקנה 4 (ב) ולא תהיה לו באלה זכות הצבעה.
 (ב) במקרה שנעדר המנהל ימנו יתר חברי המועצה את ממלא מקום המנהל או את המנהל בפועל, אשר יכהן בתפקידו של המנהל עד מינוי המנהל הקבוע החדש.

6.3 חברים שנפטרו

שנת בחירה

1978/ח	פרופסור לתלמוד, האוניברסיטה העברית בירושלים	אברמסון, שרגא (תרע"ו-תשנ"ו)
1959/ך	פרופסור לפרזיטולוגיה, האוניברסיטה העברית בירושלים	אדלר, שאול (תרנ"ה-תשכ"ו)
1959/ך	פרופסור מחקר לאלקטרוניקה, הטכניון מכון טכנולוגי לישראל, חיפה	אולנדורף, פרנץ (תר"ס-תשמ"ב)
1959/ך	פרופסור לתלמוד ולמדרש, האוניברסיטה העברית בירושלים	אורבך, אפרים אלימלך (תרע"ב-תשנ"א)
1961/א	פרופסור להיסטוריה של העמים המוסלמיים, האוניברסיטה העברית בירושלים	איילון, דוד (תרע"ד-תשנ"ח)
1959/ך	פרופסור לתלמוד ולמדרש, האוניברסיטה העברית בירושלים	אלבק, חנוך (תר"ן-תשל"ב)
1987/ז	פרופסור לפיזיקה, מכון ויצמן למדע רחובות	אלכסנדר, שלמה (תר"ץ-תשנ"ח)
1991/ב	פרופסור להיסטוריה עתיקה, האוניברסיטה העברית בירושלים	אשרי, דוד (תרפ"ה-תש"ס)
1959/ך	פרופסור לפילוסופיה סוציאלית, האוניברסיטה העברית בירושלים	בובר, מרדכי מרטין (תרל"ח-תשכ"ה)
1969/ט	פרופסור לכימיה פיזיקלית, המכון לחקר הנגב, באר-שבע	בלוך, משה רודולף (תרס"ב-תשמ"ה)
1981/א	פרופסור לסוציולוגיה, האוניברסיטה העברית בירושלים	בן-דוד, יוסף (תר"ף-תשמ"ו)
1959/ך	פרופסור לתולדות עם ישראל בימי הביניים, האוניברסיטה העברית בירושלים	בער, יצחק פריץ (תרמ"ט-תש"ס)
1964/ד	פרופסור לסטטיסטיקה ולדמוגרפיה, האוניברסיטה העברית בירושלים	בקי, רוברטו (תרס"ט-תשנ"ו)
1960/ך	פרופסור לכימיה אורגנית, האוניברסיטה העברית בירושלים	ברגמן, ארנסט דוד (תרס"ד-תשל"ה)
1968/ח	פרופסור לפרמקולוגיה, בית-הספר לרפואה של האוניברסיטה העברית והדסה בירושלים	ברגמן, פליקס (תרס"ח-תשס"ב)
1959/ך	פרופסור לפילוסופיה, האוניברסיטה העברית בירושלים	ברגמן, שמואל הוגו (תרמ"ד-תשל"ה)
1963/ג	פרופסור ללוגיקה ולפילוסופיה של המדעים, האוניברסיטה העברית בירושלים	בר-הלל, יהושע (תרע"ה-תשל"ו)

תשל"ו/1975	פרופסור לכלכלה, האוניברסיטה העברית בירושלים	ברונו, מיכאל (תרצ"ב-תשנ"ז)
תשי"ד/1959	פרופסור לביולוגיה, מכון ויצמן למדע, רחובות	ברנבלום, יצחק (תרמ"ד-תש"ס)
תשל"א/1971	פרופסור למדידה פסיכולוגית וסוציולוגית, האוניברסיטה העברית בירושלים	גוטמן, אליהו לואיס (תרע"ו-תשמ"ח)
תשל"ו/1976	פרופסור לכימיה, הטכניון מכון טכנולוגי לישראל, חיפה	גינצבורג, דוד (תר"ף-תשמ"ח)
תשנ"ה/1994	פרופסור לשפות שמיות עתיקות, האוניברסיטה העברית בירושלים	גרינפלד, חיים יונה (תרפ"ו-תשנ"ה)
תשכ"ג/1962	פרופסור לפיזיקה, מכון ויצמן למדע, רחובות	דה־שליט, עמוס (תרפ"ז-תשכ"ט)
תשי"ד/1959	פרופסור לתולדות עם ישראל, האוניברסיטה העברית בירושלים	דינור, בן־ציון (תרמ"ד-תשל"ג)
תשכ"ו/1966	פרופסור לזואולוגיה, האוניברסיטה העברית בירושלים	האז, גיאורג (תרס"ה-תשמ"א)
תשכ"א/1961	פרופסור ללימודים קלסיים, האוניברסיטה העברית בירושלים	וירשובסקי, חיים (תרע"ו-תשל"ז)
תשי"ד/1960	פרופסור לפיזיולוגיה פתולוגית ולביוכימיה, בית־הספר לרפואה של האוניברסיטה העברית והדסה בירושלים	ורטהיימר, חיים ארנסט (תרנ"ג-תשל"ח)
תשי"ד/1960	פרופסור לבוטניקה, האוניברסיטה העברית בירושלים	זהרי, מיכאל (תרנ"ח-תשמ"ג)
תשי"ד/1960	פרופסור למשפט אזרחי, האוניברסיטה העברית בירושלים	טדסקי, גוידו (גד) (תרס"ז-תשנ"ג)
תשי"ד/1959	פרופסור ללשון העברית, האוניברסיטה העברית בירושלים	טור־סיני, נפתלי הרץ (תרמ"ז-תשל"ד)
תשכ"ח/1968	פרופסור להיסטוריה של העת החדשה, האוניברסיטה העברית בירושלים	טלמון, יעקב לייב (תרע"ו-תש"ס)
תשכ"ד/1964	פרופסור לארכאולוגיה, האוניברסיטה העברית בירושלים	דין, יגאל (תרע"ז-תשמ"ד)
תשכ"ד/1964	פרופסור לפיזיקה ניסיונית, האוניברסיטה העברית בירושלים	כהן, סולי גבריאל (תרפ"א-תשמ"ד)
תשכ"ט/1969	פרופסור לתלמוד, בית המדרש לרבנים באמריקה, ניו יורק	ליברמן, שאול (תרנ"ח-תשמ"ג)

1985/ תשמ"ה	פרופסור למקרא, אוניברסיטת תל-אביב	ליכט, יעקב (תרפ"ב-תשנ"ג)
1979/ תשל"ט	פרופסור לפיזיולוגיה, מכון ויצמן למדע, רחובות	לינדנר, יוחנן (תרפ"ט-תשמ"ג)
1999/ תשנ"ט	פרופסור לכימיה פיזיקלית, מכון ויצמן למדע, רחובות	ליפסון, שניאור (תרע"ד-תשס"א)
1997/ תשנ"ז	פרופסור ללשון העברית, האוניברסיטה העברית בירושלים	מורג, שלמה (תרפ"ו-תשנ"ט)
1960/ תש"ך	פרופסור לתולדות עם ישראל בימי המקרא ולארכאולוגיה של ארץ-ישראל, האוניברסיטה העברית בירושלים	מזר, בנימין (תרס"ו-תשנ"ה)
1968/ תשכ"ח	פרופסור לאופתלמולוגיה, בית-הספר לרפואה של האוניברסיטה העברית והדסה בירושלים	מיכאלסון, יצחק (תרס"ג-תשמ"ב)
1984/ תשמ"ד	פרופסור לקרדיולוגיה, בית-הספר לרפואה של אוניברסיטת תל-אביב ובית החולים ע"ש שיבא, תל-השומר	נויפלד, הנרי (תרפ"ג-תשמ"ז)
1959/ תש"ך	פרופסור למקרא, האוניברסיטה העברית בירושלים	סגל, משה צבי (תרל"ז-תשכ"ח)
1962/ תשכ"ב	פרופסור ללשון וספרות יידיש, האוניברסיטה העברית בירושלים	סדן, דב (תרס"ב-תש"ן)
1962/ תשכ"ב	פרופסור להיסטוריה ולפילוסופיה של המדעים, האוניברסיטה העברית בירושלים	סמבורסקי, שמואל (תר"ס-תש"ן)
1969/ תשכ"ט	פרופסור למתמטיקה, האוניברסיטה העברית בירושלים	עמיצור, שמשון אברהם (תרפ"א-תשנ"ד)
1959/ תש"ך	פרופסור לבלשנות מצרית ושמית, האוניברסיטה העברית בירושלים	פולוצקי, הנס יעקב (תרס"ה-תשנ"א)
1963/ תשכ"ג	פרופסור לכלכלה, האוניברסיטה העברית בירושלים	פטינקין, דן (תרפ"ב-תשנ"ה)
1960/ תש"ך	פרופסור לפילוסופיה כללית ויהודית, האוניברסיטה העברית בירושלים	פינס, שלמה (תרס"ח-תש"ן)
1961/ תשכ"א	פרופסור לגאולוגיה, האוניברסיטה העברית בירושלים	פיקרד, יהודה ליאו (תר"ס-תשנ"ז)
1980/ תשי"ם	פרופסור למדעי הדתות, האוניברסיטה העברית בירושלים	פלוסר, דוד (תרע"ז-תש"ס)
1961/ תשכ"א	פרופסור למתמטיקה שימושית, מכון ויצמן למדע, רחובות	פקריס, חיים לייב (תרס"ח-תשנ"ג)

תשכ"ג/1963	פרופסור להיסטוריה של ימי-הביניים, האוניברסיטה העברית בירושלים	פראוור, יהושע (תרע"ז-תש"ן)
תש"ך/1960	פרופסור למתמטיקה, האוניברסיטה העברית בירושלים	פנקל, אברהם הלוי (תרנ"א-תשכ"ו)
תש"ך/1959	פרופסור לגניקולוגיה ולאובסטטריקה, בית-הספר לרפואה של האוניברסיטה העברית והדסה בירושלים	צונדק, בנהרד (תרנ"א-תשכ"ז)
תשכ"א/1961	פרופסור לרפואה פנימית באוניברסיטת ברלין; פרופסור-אורח באוניברסיטה העברית בירושלים	צונדק, הרמן (תרמ"ז-תשל"ט)
תש"ך/1959	פרופסור למקרא, האוניברסיטה העברית בירושלים	קויפמן, יחזקאל (תרנ"א-תשכ"ד)
תש"ך/1959	פרופסור לכימיה פיזיקלית, מכון למדע, רחובות	קציר, אהרן (תרע"ג-תשל"ב)
תשל"ד/1974	פרופסור לספרות אנגלית ואמריקנית, אוניברסיטת תל-אביב	קרוק-גלעד, דורותיאה (תר"ף-תש"ן)
תשמ"א/1981	פרופסור לבלשנות כללית והודו-אירופית, האוניברסיטה העברית בירושלים	רוזן, חיים ברוך (תרפ"ב-תשנ"ט)
תש"ך/1959	פרופסור-מחקר לפיזיקה, הטכניון מכון טכנולוגי לישראל, חיפה	רוזן, נתן (תרס"ט-תשנ"ו)
תש"ך/1959	פרופסור לפילוסופיה כללית, האוניברסיטה העברית בירושלים	רוטנשטרייך, נתן (תרע"ד-תשנ"ד)
תש"ך/1959	פרופסור למחקר במכניקה עיונית ושימושית, הטכניון מכון טכנולוגי לישראל, חיפה	רינר, מרכוס (תרמ"ו-תשל"ו)
תש"ך/1959	פרופסור לפיזיקה עיונית, האוניברסיטה העברית בירושלים	רקה, יואל (תרס"ט-תשכ"ה)
תשל"ח/1978	פרופסור להיסטוריה של עם ישראל, האוניברסיטה העברית בירושלים	שטרן, מנחם (תרפ"ה-תשמ"ט)
תשכ"ד/1964	פרופסור לספרות עברית, האוניברסיטה העברית בירושלים	שירמן, חיים (תרס"ה-תשמ"א)
תש"ך/1959	פרופסור לקבלה, האוניברסיטה העברית בירושלים	שלום, גרשם (תרנ"ז-תשמ"ב)
תשמ"ו/1986	פרופסור לספרות יידיש, האוניברסיטה העברית בירושלים	שמרוק, חנא (תרפ"א-תשנ"ז)

6.4 ועדות האקדמיה

ועדת הפרסומים

פרופ' חיים תדמור (יו"ר), פרופ' רפאל משולם, פרופ' יוסף נוה, פרופ' עזרא פליישר, פרופ' יוחנן פרידמן, פרופ' בנימין ז' קדר, רכזת - ד"ר לאה צבעוני

ועדת התכניות של החטיבה למדעי הרוח

פרופ' שאול שקד (יו"ר), פרופ' אברהם גרוסמן, פרופ' הלל דלסקי, פרופ' יוחנן פרידמן, פרופ' חיים תדמור, רכזת - ד"ר לאה צבעוני

ועדת הפאונה והפלורה של ארץ ישראל

פרופ' עוזי פליטמן וד"ר מנחם גורן (יושבי ראש), פרופ' יאיר אחיטוב, פרופ' פרנסיס דב פור, פרופ' מרגלית גלון, פרופ' יוסף הלר, פרופ' יורם יום-טוב, פרופ' מרדכי כסלו, פרופ' רפאל משולם, פרופ' אמנון פרידברג, רכז - ד"ר יוסי סגל

המרכז האקדמי הישראלי בקהיר

המועצה: פרופ' יעקב זיו (יו"ר), פרופ' רחל גלון, פרופ' דוד קושניר
נציגי החברה המזרחית, נציגי האוניברסיטאות, נציגי ות"ת, נציגי משרד החוץ,
ד"ר מאיר צדוק
ההנהלה: ד"ר מאיר צדוק (יו"ר), פרופ' גבריאל ורבורג, פרופ' אמנון כהן, פרופ' אהרן ליש,
רכז - בוב לפידות

ועדת מלגות פולקס בישראל

פרופ' יהודית בירק (יו"ר), פרופ' ערן דולב, פרופ' מאיר וילצ'יק, פרופ' אורי זליגסון, פרופ' מיכאל פריי, רכזת - ד"ר לאה צבעוני

הוועדה להצעת מועמדים לחברות בחטיבה למדעי הרוח

פרופ' איתן קולברג (יו"ר), פרופ' אריאל רובינשטיין, פרופ' דוד שולמן, רכזת - ד"ר לאה צבעוני

הוועדה להצעת מועמדים לחברות בחטיבה למדעי הטבע

פרופ' יובל נאמן (יו"ר), פרופ' מאיר וילצ'יק, פרופ' הלל פורסטנברג, רכזת - ד"ר לאה צבעוני

הוועדות לבחירת הזוכים בפרס "טבע" ובמענקי המחקר

ועדת הפרס: פרופ' מאיר וילצ'יק (יו"ר), פרופ' חיים סידר, פרופ' ברכה רגר, פרופ' גדעון רכבי, פרופ' ברכה רמות, רכזת - ד"ר לאה צבעוני
ועדת מענקי המחקר: פרופ' פאול זינגר (יו"ר), פרופ' חיים גרטי, ד"ר עפרה ספירא

הוועדה למפעלים לאומיים

פרופ' ב"ז קדר (יו"ר), פרופ' גדעון גולדנברג, פרופ' אברהם גרוסמן, פרופ' גבריאל וימן, פרופ' רפאל משולם, פרופ' דניאל פרידמן, פרופ' אניטה שפירא, פרופ' שאול שקד, פרופ' חיים תדמור, רכזת - ד"ר לאה צבעוני

ועדת ההיגוי של הפרויקט המשותף לאקדמיה ול-MGH

פרופ' ב"ז קדר (יו"ר), פרופ' מרדכי ברויאר, פרופ' אברהם גרוסמן, פרופ' ישראל יובל, פרופ' ישראל תא-שמע

הוועדה המייעצת לנושא חקר גנום האדם

פרופ' יורם גורנר (יו"ר), פרופ' בת-שבע בונה-תמיר, פרופ' יעקב בר-תנא, פרופ' מיה הורוביץ, ד"ר בת-שבע כרם, פרופ' דורון לנצט, פרופ' אלכס קינן, פרופ' חרמונה שורק, רכז - ד"ר יוסי סגל

הוועדה המייעצת לנושא היבטים אתיים, משפטיים וחברתיים בפרויקט גנום האדם

פרופ' מישל רבל (יו"ר), שושנה ברמן, פרופ' דוד הד, ד"ר מרדכי הלפרין, ד"ר רם ישי, פרופ' אסא כשר, ד"ר אפרת לוי-להד, פרופ' אלכס קינן, פרופ' חרמונה שורק, פרופ' עמוס שפירא, רכז - ד"ר יוסי סגל

הוועדה הלאומית לאנרגיות גבוהות

פרופ' דוד הורן (יו"ר), פרופ' גדעון אלכסנדר, פרופ' מיכאל גרונאו, פרופ' שלמה דדו, ד"ר יוסי ואן-זוהרן, פרופ' אהרן לוי, פרופ' גיורא מיקנברג, פרופ' יוסף ניר, פרופ' אורי קרשון, פרופ' אליעזר רבינוביץ

הוועדה לבדיקת תחום חקר הסובב

פרופ' אילן חת (יו"ר), פרופ' יורם אבנימלך, פרופ' יאיר זרמי, פרופ' דן יקיר, פרופ' עובדיה לב, פרופ' יצחק ערף, פרופ' יוגיין רוזנברג, רכז - ד"ר יוסי סגל

הוועדה להקמת איגוד עמיתי האקדמיה

פרופ' מיכאל רבין (יו"ר), פרופ' אריאל רובינשטיין, פרופ' עדי שמיר, פרופ' אריאל ששה-הלוי

ועדת הכספים

גוריון מלצר, ד"ר עמנואל שרון

הוועדה הלאומית לקרינת סינכרוטרון

פרופ' משה דויטש (יו"ר), ד"ר נעם אדיר, פרופ' אמיל זולוטיאבנקו, פרופ' עדה יונת, פרופ' יצחק יעקבי, פרופ' לסלי ליזרוביץ, פרופ' משה פז-פסטרנק, רכז - ד"ר יוסי סגל

פורום ים המלח

פרופ' יעקב זיו (יו"ר), פרופ' שינ אייזנשטדט, ד"ר ארווין אשר, פרופ' חנוך גוטפרוינד, שלמה הרשקוביץ, פרופ' יהושע יורטנר, פרופ' נחמיה לבציון, ניסן לימור, פרופ' אמנון פזי, ד"ר מאיר צדוק, פרופ' אלכס קינן, פרופ' חיים תדמור, פרופ' זאב תדמור

הוועדה לבדיקת דרכי המימון של מערכת ההשכלה הגבוהה

פרופ' אמנון פזי (יו"ר), פרופ' ארנון בנטור, פרופ' חנוך גוטפרוינד, פרופ' שלמה גרוסמן, פרופ' ידן דודאי, פרופ' יהושע יורטנר, פרופ' אלכס קינן, פרופ' חיים תדמור

הוועדה לבחינת יחסי הגומלין בין האקדמיה לתעשייה

פרופ' חנוך גוטפרוינד (יו"ר), פרופ' חיים אביב, ד"ר ארנה ברי, אלי הורוביץ, שלמה הרשקוביץ, דן וילנסקי, דן טולקובסקי, פרופ' דוד מירלמן, פרופ' אלכס קינן, פרופ' זאב תדמור. רכז - נפתלי ארנון

הוועדה לבחינת יחסי הגומלין בין האוניברסיטאות לחברה

פרופ' זאב תדמור (יו"ר), פרופ' שמואל אייזנשטדט, פרופ' רות ארנון, פרופ' מנחם בן-ששון, פרופ' חנוך גוטפרוינד, פרופ' אמנון פזי, ד"ר מאיר צדוק, פרופ' אלכס קינן, פרופ' איתמר רבינוביץ, פרופ' דן שכטמן. רכזים: נפתלי ארנון ואביטל בר

6.5 נציגות בגופים ובמוסדות

האקדמיה מיוצגת באמצעות חבריה, הנהלתה או נציגיה בגופים ובמוסדות האלה:

הקרן הדו-לאומית למדע ארה"ב ישראל

פרופ' אמנון פזי

הארכיון המרכזי לתולדות העם היהודי

ד"ר לאה צבעוני

מועצת פרסי הארווי (הטכניון)

פרופ' דן שכטמן

פרופ' נתן שרון

הוועד הישראלי לאונסק"ו

בוב לפידות

קרן יוספה וליאוניד אולשוונג (האפוטרופוס הכללי)

ד"ר לאה צבעוני

הוועדה האקדמית של המכון ללימודים מתקדמים

פרופ' אריה דבורצקי

פרופ' אריאל רובינשטיין

ועדת קרן מינרבה לחילופי מדענים בין ישראל לגרמניה

פרופ' עמנואל אדלר (יו"ר)

פרופ' עוזי קלדור

פרופ' דן שכטמן

מועצת הארגון לפרסי רוטשילד בישראל (בתחום מדעי הרוח)

פרופ' עזרא פליישר

פרס דן דוד

פרופ' יהושע יורטנר

ועדת זכויות האדם

פרופ' רות ארנון

המועצה לניסויים בבעלי חיים

פרופ' יעקב גופס, פרופ' יעקב זוסמן, פרופ' שמואל עינב

6.6 רשימת פרסומי האקדמיה

מקורות ומחקרים בתולדות המחשבה והדת היהודית

ש"ייה ברגמן וני רוטנשטרייך, גבעת המורה לשלמה מימון. מהדורה חדשה, בצירוף ביאורים, מפתחות ומילון-מונחים. תשכ"ו (הדפסה שנייה תש"ס).

מי גילון, קהלת מוסר למנדלסון על רקע תקופתו. מונוגרפיה. תשל"ט.

י"א וידה, ספר משיב דברים נכוחים לרי יעקב בן ששת. מהדורה ביקורתית על-פי כתבי-יד, בצירוף מראי-מקומות ומפתחות. תשכ"ט.

י"א וידה, ספר תיקון הדעות ליצחק אלבלג. מהדורה ביקורתית על-פי כתבי-יד, בצירוף מבוא, מראי-מקומות ומפתחות. תשל"ג.

א"א עברי, מאמר בשלמות הנפש לרי משה נרבוני. מהדורה ביקורתית, בצירוף מבוא וביאורים. תשל"ז.

אי רובינשטיין, יוסף פרל: על מהות כת החסידים. מהדורה ביקורתית של כתב-היד הגרמני, בצירוף מבוא וביאורים בעברית. תשל"ז.

ד"צ בנעט, רי יהודה הלוי: כתאב אלרד ואלדליל פי אלדין אלדליל – אלכתאב אלכזרי. מהדורה ביקורתית של הטקסט בלשון ערבית-יהודית באותיות עבריות עם ניקוד. בשיתוף עם הוצאת ספרים על-שם י"ל מאגנס. תשל"ז.

י"ב סרמוניטה, ספר תגמולי הנפש להלל מווירונה. מהדורה ביקורתית, בצירוף מבוא וביאורים. תשמ"א.

י"בן ששון, משנתו העיונית של הרמ"א. מונוגרפיה. תשמ"ד.

אי רביצקי, דרשת הפסח לרי חסדאי קרשקש ומחקרים במשנתו הפילוסופית. תשמ"ח.

כתבי פילון האלכסנדרוני. בעריכת סוזן דניאלנטף. בשיתוף עם מוסד ביאליק. כרך א: הכתבים ההיסטוריים; הכתבים האפולוגטיים. תשמ"ו. כרך ב: ספר המצוות, חלק ראשון. תשמ"א. כרך ג: ספר המצוות, חלק שני. תש"ס. כרך ד, חלק א: פירוש אליגורי לבראשית א-ה (בעריכת יהושע עמיר). תשנ"ז.

מקורות ומחקרים בספרות חז"ל

מי קוסובסקי, אוצר לשון תלמוד ירושלמי – קונקורדאנציה לתלמוד ירושלמי. בשיתוף עם בית המדרש לרבנים באמריקה. כרך א: א-אן. תש"ס. כרך ב: אנא-דתרי. תשמ"ב. כרך ג: ה"א-חתר. תשמ"ד. אוצר השמות. תשמ"ה. כרך ד: ט"ית-כתת. תש"ן. כרך ה: למ"ד-נתר. תשנ"ג. כרך ו: סמ"ך-פתתה. תשנ"ו. כרך ז: צד"י-שבת. תשנ"ט. כרך ח: שגג-תתורה. תשס"ב.

מי סוקולוף, קטעי בראשית רבה מן הגניזה. תשמ"ב (הדפסה שנייה תשנ"ט).

ירושלמי נזיקין. יוצא לאור על-פי כתב-יד אסקוריאל בצירוף מבוא על-ידי אליעזר שמשון רוזנטל; הוסיף מבוא ופירוש שאול ליברמן. בשיתוף המכון ללימודים מתקדמים, האוניברסיטה העברית בירושלים, והאקדמיה האמריקאית למדעי היהדות. תשמ"ד.

מנחם כהנא, אוצר כתבי-יד של מדרשי ההלכה – שחזור העותקים ותיאורם. תשנ"ה.

מחקרים בתחום השירה העברית

ח' שירמן, שירים חדשים מן הגניזה. מהדורה ביקורתית, בצירוף מבואות וביאורים. תשכ"ו.

ד' פגיס, שירי לוי אבן אלתבאן. מהדורה ביקורתית על-פי כתבי-יד ודפוסים, בצירוף מבוא וביאורים. תשכ"ח.

ע' פליישר, פיוטי שלמה הבבלי. מהדורה ביקורתית, בצירוף מבוא וביאורים. תשל"ג.

ע' פליישר, פזמוני האנונימוס. מהדורה ביקורתית, בצירוף מבוא וביאורים. תשל"ד.

י' לוי, שירי-הקודש של אברהם אבן עזרא. מהדורה ביקורתית על-פי כתבי-יד ודפוסים, בצירוף חילופי-נוסח, ביאורים ומפתחות. כרך א. תשל"ו (הדפסה שנייה תשנ"ח). כרך ב. תש"ס. (הדפסה שנייה תש"ס).

י' יהלום, פיוטי שמעון בר מגס. מהדורה ביקורתית, בצירוף מבוא וביאורים. תשמ"ד.

שירת בני מערבא – שירים ארמיים של יהודי ארץ-ישראל בתקופה הביזנטית. יוצאים לאור בצירוף מבוא, חילופי-נוסח וביאורים בידי י' יהלום ומ' סוקולוף. תשנ"ט.

מקורות לתולדות עם ישראל

ד' קארפי, פנקס ועד ק"ק פאדוואה. בשיתוף הארכיון המרכזי לתולדות העם היהודי. שלי"ח-שס"ג (1603-1577). תשל"ד. שש"ד-ש"צ (1630-1603). תש"ס.

א' לינדר, היהודים והיהדות בחוקי הקיסרות הרומית. תשמ"ג.

ה' לוי, היכרוניקה' – תעודה לתולדות יעקב פראנק ותנועתו. מהדורה ביקורתית של כתב-היד הפולני, בצירוף תרגום לעברית, מבוא והערות. תשמ"ד.

א' מונלש, כתובות מבית-העלמין היהודי העתיק בפראג. תשמ"ח.

פנקס קהל טיקטין – הסכמות, החלטות ותקנות כפי שהעתיק מן הפנקס המקורי שאבד בשואה ישראל היילפרין. ההדיר, ביאר והוסיף מבוא, נספחים, מפתחות ומילון מרדכי נדב (מרקל קציקוביץ). כרך א: הפנקס. תשנ"ז. כרך ב: נספחים ומפתחות. תש"ס.

תולדות היישוב היהודי בארץ-ישראל מאז העלייה הראשונה. בשיתוף עם מוסד ביאליק. חלק א: התקופה העות'מנית. בעריכת ישראל קולת. תש"ן. חלק ב: תקופת המנדט הבריטי. בעריכת משה ליסק, אניטה שפירא, גבריאל כהן. תשנ"ה. בנייתה של תרבות עברית. חלק ראשון בעריכת זהר שביט. תשנ"ט.

מקורות ומחקרים בתחום לשונות היהודים

ח' שמרוק ושי' ורסס, יוסף פרל: מעשיות ואיגרות מצדיקים אמיתיים ומאנשי שלומנו. מהדורה ביקורתית, בצירוף מבוא וביאורים. תש"ל.

ח' שמרוק, חליפת איגרות בין ש"י אברמוביץ ובין ח"י ביאליק וי"ח רבניצקי בשנים 1905-1908. בצירוף מבוא, ביאורים ומפתחות. תשל"ו.

ח' שמרוק, מחזות מקראיים ביידיש, 1697-1750. מהדורה ביקורתית של טקסטים, בצירוף מבוא. תשל"ט.

י"י מייטליס, מדרש לפרקי אבות ביידיש קמאית לאנשל לוי. מהדורה ביקורתית של כתב-יד ביידיש, בצירוף מבוא והערות. תשל"ט.

י' צבר, מדרשים בארמית יהודי כורדיסטאן לפרשיות ויחי, בשלח ויתרו. מהדורה ביקורתית עם תרגום לעברית, בצירוף מבוא, הערות ומילון. תשמ"ה.

ח' טורניאנסקי, ר' אלכסנדר ב' יצחק פאפין הופין: ספר משה ומריבה. מהדורה ביקורתית, בצירוף מבוא וביאורים. בשיתוף עם הוצאת ספרים על-שם י"ל מאגנס. תשמ"ה.

ע' אבינרי, הניב הארמי של יהודי זאכו. טקסטים בצירוף תרגום עברי, מבוא ומילון. תשמ"ט.

פאריז אונ' וויענה. מהדורה ביקורתית בצירוף מבוא, הערות ונספחים בידי חנא שמרוק בשיתוף אריקה טיס. תשנ"ו.

מקורות ומחקרים בספרות השומרנית

תיבת מרקה והיא אסופת מדרשים שומרניים יוצאת לאור מקור, תרגום ופירוש על ידי זאב בן-חיים. תשמ"ח.

ח' שחאדה, התרגום הערבי לנוסח התורה של השומרונים. מהדורה ביקורתית בצירוף מבוא. כרך א: בראשית-שמות. תש"ן. כרך ב: ויקרא-במדבר-דברים. תשס"ב.

כתבי־יד עבריים מימי־הביניים

קולט סיראט ומי בית־אריה, אוצר כתבי־יד עבריים מימי־הביניים בציוני תאריך עד שנת ה'ש. בשיתוף עם C.N.R.S פאריס. חלק ראשון: כתבי־יד בספרות ישראל וצרפת בתבנית גדולה. כרך לוחות וכרך תיאורים. תשל"ב. חלק שני: כתבי־יד בספרות ישראל וצרפת בתבנית קטנה עד שנת ה'רל"א. כרך לוחות וכרך תיאורים. תשמ"א. חלק שלישי: כתבי־יד בספרות ישראל וצרפת בתבנית קטנה משנת ה'רל"א עד שנת ה'ש. כרך לוחות, תוספת לכרך הלוחות של החלק הראשון, כרך תיאורים. תשמ"ו.

מי בית־אריה ועדנה אנגל, אסופות כתבים עבריים מימי־הביניים. כרך א: כתב מזרחי וכתב תימני. בהשתתפות עדה ירדני. תשמ"ח. מי בית־אריה ועדנה אנגל, כרך ב: כתב ספרדי. תשס"ב.

מי בית־אריה, קולט סיראט ומי גלצר, אוצר המצחפים העבריים: כתבי־יד בכתב עברי מימי־הביניים בציוני תאריך. במסגרת הסדרה *Monumenta Palaeographica Medii Aevi – Series Hebraica*. בשיתוף פעולה עם C.N.R.S פאריס ו־Brepols בלגיה. חלק א: עד לשנת 1020. תשנ"ח. חלק ב: השנים 1021-1079. תש"ס.

התרגומים העבריים של כתבי אבן רשד

אי"ז ברמן, הנוסחים העבריים של המאמר הרביעי של הביאור האמצעי של אבן רשד לספר המידות על־שם ניקומאכוס לאריסטו. תשמ"א.

אי היימן, מאמר בעצם הגלגל לאבן רשד. בצירוף מבוא, הערות ומילון־מונחים עברי־לאטיני. בשיתוף עם האקדמיה האמריקאית לימי־הביניים. תשמ"ו.

אליעזר זאב ברמן, הביאור האמצעי של אבן רשד לספר המידות על־שם ניקומאכוס לאריסטו בתרגום שמואל בן יהודה. בצירוף מבוא, חילופי־נוסח, הערות ורשימת מונחים. תשנ"ט.

פרסומים בנושאים שונים

טיפוסי מנהיגות בתקופת המקרא – יום עיון לרגל מלאת שמונים וחמש שנים לדוד בן־גוריון, ג' דחנוכה תשל"ב. תש"ג.
 יי בלאו ואי שייבר, אוטוגרף הרמב"ם מאוסף אדלר ומגניזת לנינגרד – טיוטת ההקדמה לסדר טהרות. תשמ"א.
 הרעיון המשיחי בישראל – יום עיון לרגל מלאת שמונים שנה לגרשם שלום, כ"ד כ"ה בכסלו תשל"ח. תשמ"ב (הדפסה שנייה תש"ן).
 מחקרים בספרות התלמודית – יום עיון לרגל מלאת שמונים שנה לשאול ליברמן, ח'־ט' בסיון תשל"ח. תשמ"ג.
 עיונים בעקבות מפעלו של פולוצקי – דברים שנאמרו בערב לכבוד יעקב פולוצקי בהגיעו לגבורות. תשמ"ח.
 עיונים בספרות – דברים שנאמרו בערב לכבוד דב סדן במלאת לו שמונים וחמש שנה. תשמ"ח.
 סוגיות במחקר התלמוד – יום עיון לציון חמש שנים לפטירתו של אפרים א' אורבך, כ"א בכסלו תשמ"ז. תשמ"ח.
 דוד בן־גוריון והתפתחות המדע בישראל – יום עיון במלאת מאה שנה להולדת דוד בן־גוריון, כ"ד בניסן תשמ"ז. תשמ"ט.
 הלשון העברית בהתפתחותה ובהתחדשותה – הרצאות לרגל מלאת מאה שנה לייסוד ועד הלשון העברית. תשנ"ו.
 עיונים בהגותו של ישעיהו ברלין – דברים שנאמרו בערב לכבוד פרופ' סר ישעיהו ברלין בהגיעו לגבורות. תש"ן.
 עיונים בסוגיות פילוסופיות – דברים שנאמרו בערב לכבוד שלמה פינס בהגיעו לגבורות. תשנ"ב.
 לזכרו של חיים וירשובסקי. בשיתוף עם האוניברסיטה העברית בירושלים. תשל"ח.
 לזכרו של יעקב טלמון. בשיתוף עם האוניברסיטה העברית בירושלים. תשמ"א.
 גרשם שלום – על האיש ופועלו. דברים שנאמרו ביום השלושים להסתלקותו. בשיתוף עם הוצאת ספרים על־שם י"ל מאגנס ומוסד ביאליק. תשמ"ג.

לזכרו של חיים שירמן. תשמ"ד.

לזכרו של יצחק בער. תשמ"ד.

לזכרו של שאול ליברמן. תשמ"ד.

לזכרו של סולי גבריאל כהן. בשיתוף עם מכון רקח לפסיקה, האוניברסיטה העברית בירושלים. תשמ"ו.

לזכרו של יוסף בן־דוד. תשמ"ז.

דברים לזכרו של מרטין בובר במלאת עשרים שנה לפטירתו. תשמ"ז.

- זיכרו של אלכסנדר אלטמן. תשנ"א.
- דברים לזכרו של אליהו לואיס גוטמן ופרקים מעזבונו על תורת השטחות. תשנ"א.
- זיכרו של יהושע פראוור – דברים שנאמרו במלאת שלושים למותו. תשנ"ב.
- זיכרו של ארנלדו מומיליאנו. תשנ"ב.
- זיכרו של שמואל סמבורסקי – דברים שנאמרו במלאת שלושים למותו. תשנ"ב.
- זיכרו של יעקב פולוצקי. תשנ"ג.
- זיכרו של גד טדסקי – דברים שנאמרו במלאת שלושים למותו. תשנ"ה.
- זיכרו של חיים יונה גרינפלד – דברים שנאמרו במלאת שלושים למותו. תשנ"ו.
- זיכרו של נתן רוטנשטרייך – דברים שנאמרו במלאת שלושים למותו. תשנ"ו.
- אפרים א' אורבך, 'הלכה ומדינה' (מן העיזבון). תשנ"ז.
- זיכרו של דן פטינקין – דברים שנאמרו במלאת שלושים למותו. תשנ"ז.
- זיכרו של בנימין מזר – דברים שנאמרו במלאת שלושים למותו. תשנ"ז.
- זיכרו של רוברטו בקי – דברים שנאמרו במלאת שלושים למותו. תשנ"ז.
- זיכרו של נתן רוזן – דברים שנאמרו במלאת שלושים למותו. תשנ"ז.
- זיכרו של שרגא אברמסון – דברים שנאמרו במלאת שלושים למותו. תשנ"ז.
- זיכרו של מיכאל ברונו. תשנ"ח.
- זיכרו של חנא שמרוק – דברים שנאמרו במלאת שלושים למותו. תשנ"ח.
- זיכרו של יצחק טברסקי – דברים שנאמרו במלאת שלושים למותו. תשנ"ח.
- זיכרו של דוד איילון – דברים שנאמרו במלאת שלושים למותו. תשנ"ט.
- זיכרו של שלמה אלכסנדר – דברים שנאמרו במלאת שלושים למותו. תש"ס.
- זיכרו של שלמה מורג – דברים שנאמרו במלאת שלושים למותו. תשס"א.
- זיכרו של חיים ברוך רוזן – דברים שנאמרו במלאת שלושים למותו. תשס"א.
- דברים שנאמרו לזכרו של מנחם שטרן במלאת עשר שנים למותו ומחקרים בעקבות מפעלו. תשס"ב.

חמישים שנות מדע בישראל – הישגים ואתגרים

- נתן שרון, 'הכימיה הביולוגית בישראל – לתולדות התחום ושורשי ההצטיינות הישראלית בוי' תש"ס.
- יובל נאמן, 'מן הקורט אל הקוסמוס – שבעים שנות פיסיקה בישראל (1928-1998)'. תשס"א.
- עזרא פליישר, 'יחכמת ישראל במדינת ישראל – חזון והגשמה'. תשס"א.

דברי האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים

כרך ראשון. תשכ"ו.

- 1 נ"ה טור-סיני, 'באילו דרכים ובאיזו מידה נוכל להגיע לנוסחם המקורי של כתבי המקרא'. תשכ"ד.
- 2 א' הלוי פרנקל, 'עקרון הבחירה ובעיית הרצף (הקונטינוואום)'. תשכ"ד.
- 3 ח' וירשובסקי, 'פלאוויוס מיתרידאטס'. תשכ"ד.
- 4 ג' טדסקי, 'קוצר הכלל המשפטי ונאמנות הפרשן'. תשכ"ד.
- 5 י' ברנבלום, 'ניסויים לבירור מקור היווצרותה של הלוקמיה'. תשכ"ד.
- 6 נ' רוטנשטרייך, 'על גלגוליו של המושג "התנכרות"'. תשכ"ד.
- 7 ב' מזר, 'הפלשתיים וייסוד ממלכות ישראל וצור'. תשכ"ד.
- 8 ד' איילון, 'הממלכים והעוצמה הימית – פרשה במאבק בין האיסלאם ובין אירופה הנוצרית'. תשכ"ד.
- 9 ד' סדן, 'חיטה שנקברה'. תשכ"ד.
- 10 מ' סלע, 'הבסיס הכימי של אנטיגניות'. תשכ"ה.
- 11 ש' פינס, 'הסכולאסטיקה שאחרי תומאס אקווינאס ומשנתם של חסדאי קרשקש ושל קודמיו'. תשכ"ו.

כרך שני. תשכ"ט.

- 1 שי סמבורסקי, 'שלושה פנים למשמעותו ההיסטורית של גליליאני'. תשכ"ד (הדפסה שנייה תשל"א).
- 2 ש"ה ברגמן, 'שלינג על מקור האמיתות הנצחיות'. תשכ"ד.
- 3 י' בר-הלל, 'המחלוקת בין הניאוריאליסטים והניאור-פוזיטיביסטים – ריב מדומה ישן בקנקן חדש'. תשכ"ד.
- 4 א"א אורבך, 'מעמד והנהגה בעולמם של חכמי ארץ-ישראל'. תשכ"ה.
- 5 י' פולוצקי, 'זמני הפועל בשפה המצרית העתיקה'. תשכ"ו.
- 6 י' פראוור, 'מעמדות, קומונות וחוקת ממלכת הצלבנים'. תשכ"ח.
- 7 שי פינס, 'הכינוי האיראני לנוצרים ויראי ה"'. תשכ"ו.
- 8 שי סמבורסקי, 'מושג הזמן באסכולה הניאור-אפלטונית המאוחרת'. תשכ"ז.
- 9 ח' תדמור, 'האנאלים של תגלת-פלאסר השלישי מלך אשור – פרק במחקר תעודות'. תשכ"ז.
- 10 מי בנית, 'חקר הגלוסארים המקראיים של יהודי צרפת בימי הביניים – שיטה ויישום'. תשכ"ז.
- 11 ח' ביינארט, 'תעודות האינקוויזיציה – מקור לתולדות היהודים והאנוסים'. תשכ"ז.
- 12 ח' שירמן, 'השירה העברית שלאחר תקופת המקרא ובעיות מחקרה'. תשכ"ז.
- 13 שי פינס, 'היהודים-הנוצרים במאות הראשונות של הנצרות על-פי מקור חדש'. תשכ"ט.
- 14 ד' איילון, 'העיר המוסלמית והאריסטוקרטיה הצבאית הממלוכית'. תשכ"ז.

כרך שלישי. תש"ל.

- 1 צ"א בראון, 'על האפשרות ועל הניתוח המודאלי'. תשכ"ז.
- 2 א' הד, 'קאנון ושריעה בחוק הפלילי העות'מאני הקדום'. תשכ"ח.
- 3 ח' שירמן, 'הקרוב בין בהמות ולויתן לפי פיוט עברי קדום'. תשכ"ח.
- 4 ז' בן-חיים, 'תרומת מורשת השומרונים לחקר תולדותיה של העברית'. תשכ"ח.
- 5 ב' אקצין, 'על המשפט הציבורי'. תשכ"ח.
- 6 ש"נ אייזנשטדט, 'תמורה דתית, שינוי חברתי ומודרניזאציה – עיונים בהשלכותיה של התיזה על האתיקה הפרוטסטנטית'. תשכ"ח.
- 7 שי שקד, 'נגמות איסוריות בדת הזוראסטרית'. תשכ"ח.
- 8 ח' וירשובסקי, '*Liber Redemptionis* – נוסח קדום של פירוש מורה הנבוכים על דרך הקבלה לר' אברהם אבולעפיה בתרגומו הלאטיני של פלאוויוס מיתרידאטס'. תשכ"ט.
- 9 א' לבונטיין, 'ברירת הדין בחוזים עבר-לאומיים'. תשכ"ט (הדפסה שנייה תשל"ג).

כרך רביעי. תשל"א.

- 1 י' בלאו, 'תיקונים מדומים בלשונות שמיות'. תשכ"ט.
- 2 א"פ רייני, 'הסופר באוגרית – מעמדו והשפעתו'. תשכ"ט.
- 3 י' כ"ץ, "'מדינה בתוך מדינה" – שורשה וגלגולה ההיסטוריים של סיסמה אנטישמית'. תשכ"ט.
- 4 שי סמבורסקי, 'סטרוקטורה ומחזוריות – מאה שנה לתגליתו של מנדלייב'. תשכ"ט.
- 5 ח"ה בן-ששון, 'היהודים מול הריפורמאציה'. תש"ל.
- 6 י' בר-הלל, 'טיעונים בשפות פראגמטיות'. תש"ל.
- 7 א"ג אייר, 'על מה שקיים'. תש"ל.
- 8 ס' קרנר, 'שינוי קאטיגוריאלי וטיעון פילוסופי'. תש"ל.
- 9 מ"א סטון, 'הספרות החיצונית במסורת הארמנית'. תש"ל.
- 10 י"ל טלמון, 'ראשית הקיטוב האידיאולוגי של המאה העשרים ומקורותיו'. תש"ל.
- 11 ב"ר גולדשטיין, 'תרומתו של ר' לוי בן גרשון לאסטרונומיה'. תש"ל.
- 12 ג' בר, 'מבנה הגילדות התורכיות ומשמעותו להיסטוריה החברתית העות'מאנית'. תש"ל.
- 13 ש"ש ויינברג, 'ארץ-ישראל אחרי חורבן בית ראשון – דין-וחשבון ארכיאולוגי'. תש"ל.
- 14 ש"נ קרמר, 'מפיוטי שומר – לקראת פרסומו של מוסף ל-ANET'. תשל"א.
- 15 מ' הרן, 'שירת המצוות לאהרון בן מניר – פיוט שומרני ליום-הכיפורים על תרי"ג מצוות על-פי הרמב"ם'. תשל"א.
- 16 ח' ברקאי, 'כללי-התפעול של מערכת-הייצור של הקיבוץ'. תשל"א.

כרך חמישי. תש"ו.

- 1 י' טברסקי, 'ספר משנה תורה לרמב"ם – מגמותיו ותפקידו'. תש"ב.
- 2 ש' פרלמן, 'מוקדון ביוון ומוקדון במחשבתם של מנהיגי יוון לפני קרב כירונאה ואחריו'. תש"ג.
- 3 א' פוקס, 'דפוסים וטיפוסים של מהפכה חברתית-כלכלית ביוון מן המאה הדי' ועד המאה הב' לפנה"ס'. תש"ג.
- 4 י' נוה, 'התפתחות הכתב הארמי'. תש"ד.
- 5 מ' אלטבאואר, 'כתב-יד סלאבי קדום שנתגלה מחדש במנזר על-שם סאנטה קאתרינה'. תש"ד.
- 6 א' זקס, 'שקיעת הלץ'. תש"ד.
- 7 ש' סמבורסקי, 'קפלה בעיניו של הגל'. תש"ה.
- 8 רבקה הורביץ, 'גילויים לתולדות התהוות הספר "אני ואתה" של מרטין בובר'. תש"ה.
- 9 י' גוטמן, 'פילוסופיה של הדת או פילוסופיה של החוק?'. תש"ה.
- 10 ש' סמבורסקי, 'קופרניקוס באספקלריה של דורנו – חמש מאות שנה להולדתו'. תש"ה.
- 11 חוה לצרוס-יפה, 'הפרובלמטיקה הדתית של העלייה לרגל באיסלאם – דרכי האיסלאמיזציה של טקסי-פולחן קדומים'. תש"ו.
- 12 ח"ה כהן, 'אינדיבידואליזציה של הצורך עם סוציאליזציה של היושר'. תש"ו.

כרך שישי. תשמ"ד.

- 1 א' קליינמן, 'ספר עברי על תיאוריה כלכלית משנת 1900'. תש"ז.
- 2 ש' סמבורסקי, 'מקום ומרחב על-פי אחרוני הניאר-אפלטוניים'. תש"ח.
- 3 י' בלאו, 'לשונו של השיר הפילוסופי בן שבעים הבתים של מוסי אבן טובי מסביליה'. תש"ט.
- 4 א"א אורבך, 'ימי הבית השני ותקופת המשנה בעיני יצחק בער'. תש"ס.
- 5 י' עמיר, 'משה כמחבר התורה אצל פילון'. תש"ס.
- 6 ע' פונקנשטיין, 'המשכיות וחידוש במחשבת המאה הי"ז ובמדינה'. תשמ"א.
- 7 ש' סמבורסקי, 'מאקסוול (1831-1879) – מפנה בתפיסת הממשותף הפיסיקאלית'. תשמ"ב.
- 8 ד' פלוסר, 'מה מובנו המקורי של *Ecce homo*?'. תשמ"ב.
- 9 ש"ז פלר, 'הקטיגוריות המשפטיות בדיני העונשין'. תשמ"ב.
- 10 י"ח ירושלמי, 'דברי שפינוזה על קיום העם היהודי. עם נספח: ספרד וספרדית בספרייה של שפינוזה'. תשמ"ג.
- 11 ד' שולמן, 'הגיבור הטראגי באפוס הודי – מותו של קארנה לפי וילפוטור-אלוואר'. תשמ"ד.
- 12 א' לינדר, 'החוק הרומי כמקור בחקר תולדות עם ישראל'. תשמ"ד.

כרך שביעי. תשמ"ח.

- 1 ש' סמבורסקי, 'מוקדם ומאוחר בהגות מדעית'. תשמ"ד.
- 2 י' פרידמן, 'הנבואה במחשבת התנועה האחמדית באיסלאם'. תשמ"ה.
- 3 א' לאופר, 'מחקרים בפוניטיקה'. תשמ"ה.
- 4 א' כשר, 'מלחמות הורדוס בנבטים'. תשמ"ו.
- 5 ש' סמבורסקי, 'פרוקלוס נשיא האקדמיה האפלטונית ויורשו מרינוס השומרוני'. תשמ"ו.
- 6 י' קפלן, 'הקהילה הפורטוגאלית באמשטרדם במאה הי"ז – בין מסורת לשינוי'. תשמ"ו.
- 7 מ' בר-אשר, 'בירורים בלשניים בכתבי-היד של המשנה – טיפוסים הלשון וקווי ייחוד בלשון'. תשמ"ו.
- 8 מ' בריקנר, 'יהודיותו של ברנר'. תשמ"ז.
- 9 ש' סמבורסקי, 'ניוטון בעיניו של איינשטיין'. תשמ"ח.
- 10 א' טל, 'בין עברית לארמית ביצירת השומרונים'. תשמ"ח.
- 11 י' בן-שלמה, 'הרוח והחיים במשנת הרב קוק'. תשמ"ח.
- 12 רבקה ש"ץ, 'הגותו של רמח"ל על רקע ספרות התיאודיציאה'. תשמ"ח.

כרך שמיני. תש"ס.

- 1 מ' הרן, 'ארבע הברכות וחמשת ה"ספרים" שבספר תהילים'. תשמ"ט.
- 2 א' מילסון, 'נגיב מחפוט וגימאל עבד אל-נאצר – הסופר מול השלטון'. תש"ן.

- 3 ג"י קוגל, 'מדרשים שנעתקו ממקומם'. תשנ"א.
- 4 ח' רוזן, 'קרבת לשונות, משפחות לשונות, השוואת לשונות'. תשנ"ד.
- 5 ח' רוזן, 'על חברה, תרבות ואינטלקט אנושי ועל מבנה לשונות בראיית הסטרוקטוראליזם על שני פניו'. תשנ"ז.
- 6 י' בן-שלמה, 'היסודות הפילוסופיים בקבלה לפי גרשם שלום'. תשנ"ז.
- 7 ז' הרוי, 'על התהיות בתורת התארים של ר' חסדאי קרשקש'. תשנ"ז.
- 8 א' ברק, 'החוקה הכלכלית של ישראל'. תשנ"ח.
- 9 א' גרוסמן, 'שקיעת בבל ועליית המרכזים היהודיים החדשים באירופה במאה הי"א – אגדה ומציאות'. תשנ"ט.
- 10 י' פרידלנדר, 'הרקע ההגותי וההיסטורי של הספרות העברית במזרח-אירופה במאה הי"ט'. תשנ"ט.
- 11 י' בלאו, 'שלוש הלשונות של חברת הגניזה'. תשנ"ט.
- 12 מ' בית-אריה, 'תולדות הפקתם של כתבי-יד עבריים מימי הביניים – קדמה או נסיגה?'. תש"ס.

כרך תשיעי

- 1 י' בלאו, 'בעיות בתורת ההגה והצורות של עברית המקרא – פתרונות קודמים וחדשים'. תשס"א.

החטיבה למדעי הטבע

דברי האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים

- 1 מ"א אבנימלך, 'עקבות של דינוזאורים בהרי יהודה'. תשכ"ו (הדפסה שנייה תשל"ז).
- 2 י' תלמי, 'יואל רקח ז"ל'. תשכ"ו.
- 3 ה' צונדק, 'ויסות תפקודה של הפרשה הפנימית'. תשכ"ח.
- 4 ס"ג כהן, 'מחקרים במבנה העל-דק בחומרים מוצקים'. תשכ"ח.
- 5 מ' קוסטא, 'קשרי-הגומלין שבין אקריות מיזו-סיטיגמאטיות ובין חרקים, בפרט חיפושיות-הזבל'. תשכ"ח.
- 6 י' נאמן, 'חוקי שימור וחוקי כוח במסגרת תורה אלגבראית של פסיקת החלקיק'. תשכ"ט.
- 7 ג' האז, 'על הפאונה של עובידיה'. תשכ"ט.
- 8 י' תמנת, 'חקירת גאזים בטמפראטורות גבוהות בעזרת שפופרת הלם'. תשכ"ט.
- 9 י' נאמן, 'חיצי הזמן'. תשכ"ט.
- 10 נ' רוזן, 'מערכות אינרציאליות ביקום מתפשט'. תש"ל.

סוגיות במדיניות מדע – מדיניות מדע בישראל

קרנות דו-לאומיות למחקר בישראל – סיכום דברים שנאמרו ביום עיון שנערך ביום ט"ז בכסלו תשנ"ז / 27 בנובמבר 1996. תשנ"ח.
 המדען הראשי במשרד הממשלה בישראל – דברים שנאמרו ביום עיון שנערך ביום ט"ז בסיון תשנ"ח / 10 ביוני 1998. תש"ס.

שונות

הכנת כתבי-יד והתקנתם לדפוס. הנחיות למחברים (מדעי-הרוח). תשכ"ו (הדפסה רביעית תשנ"ו).

Humanities

Fontes ad Res Judaicas Spectantes

H. Beinart, *Records of the Trials of the Spanish Inquisition in Ciudad Real*. Volume One: 1483-1485. 1974. Volume Two: *The Trials of 1494-1512 in Toledo*. 1977. Volume Three: *The Trials of 1512-1527 in Toledo*. 1981. Volume Four: *Documents, Biographical Notes, Indexes*. 1985.

M. Stern, *Greek and Latin Authors on Jews and Judaism*. Volume One: *From Herodotus to Plutarch*. 1974 (fifth printing 1998). Volume Two: *From Tacitus to Simplicius*. 1980 (third printing 1998). Volume Three: *Appendixes and Indexes*. 1984 (second printing 1998).

S. Simonsohn, *The Jews in the Duchy of Milan*. Volume One: 1387-1477. 1982. Volume Two: 1477-1566. 1982. Volume Three: 1566-1788. 1982. Volume Four: *Condensed Deeds and Indexes*. 1986.

J. Goldberg, *Jewish Privileges in the Polish Commonwealth*. Charters of Rights Granted to Jewish Communities in Poland-Lithuania in the Sixteenth to Eighteenth Centuries. Volume One. 1985 (second printing 2001). Volume Two. 2001. Volume Three: Polish Introductions, Summaries and Notes to the Documents Published in Volumes One and Two. 2001.

Renata Segre, *The Jews in Piedmont*. Published jointly with Tel-Aviv University. Volume One: 1297-1582. 1986. Volume Two: 1582-1723. 1988.

A. Linder, *The Jews in Roman Imperial Legislation*. Edited with Introductions, Translations and Commentary. Published jointly with Wayne State University Press, Detroit. 1987.

H. Tadmor, *The Inscriptions of Tiglath-pileser III, King of Assyria*. Critical Edition with Introductions, Translations and Commentary. 1994.

D. Cohen, *Die Landjudenschaften in Deutschland als Organe jüdischer Selbstverwaltung von der frühen Neuzeit bis ins neunzehnte Jahrhundert*. Published jointly with the Akademie der Wissenschaften zu Göttingen. Volume One: *Rheinland, Mittelrheinland und Hessen*. 1997. Volume Two: *Mittelrheinland und Hessen (cont.), Franken, Pfalz-Saarland*. 1998. Volume Three: *Pfalz-Saarland (cont.), Oberrheinlande, Schwaben, Niedersachsen, Westfalen-Lippe, Ostfriesland, Brandenburg-Preussen-Halberstadt, Mecklenburg*. 2001.

A. Linder, *The Jews in the Legal Sources of the Early Middle Ages*. Edited with Introductions, Translations and Annotations. Published jointly with Wayne State University Press, Detroit. 1998.

Mediaeval Hebrew Manuscripts

C. Sirat and M. Beit-Arié, *Manuscrits médiévaux en caractères hébraïques portant des indications de date jusqu'à 1540*. Published jointly with the C.N.R.S., Paris.

Part I: *Bibliothèques de France et d'Israël — Manuscrits de grand format*. Planches, Notices. 1972.

Part II: *Bibliothèques de France et d'Israël — Manuscrits de petit format jusqu'à 1470*. Planches, Notices. 1980. Part III: *Bibliothèques de France et d'Israël — Manuscrits de petit format de 1470 à 1540*. Planches, supplément au tome I, Notices. 1986.

M. Beit-Arié, *Hebrew Codicology*. Tentative Typology of Technical Practices Employed in Hebrew Dated Medieval Manuscripts. 1981.

Monumenta Palaeographica Medii Aevi: Series Hebraica. Published jointly with the C.N.R.S., Paris, and Brepols, Belgium.

Malachi Beit-Arié, Colette Sirat and Mordechai Glatzer, *Codices Hebraicis litteris exarati quo tempore scripti fuerint exhibentes*. Part I: *Jusqu'à 1021*. 1997. Part II: *1021-1079*. 2000.

B. Narkiss and G. Sed-Rajna, *Index of Jewish Art. Iconographical Index of Hebrew Illuminated Manuscripts*. Volume One: *Bird's Head Haggadah; Erna Michael Haggadah; Chantilly Haggadah; Greek Haggadah*. Published jointly with the C.N.R.S., Paris. 1976. Volume Two: *The Hileq and Bileq Haggadah; The 2nd Nurnberg Haggadah; The Yahuda Haggadah*. Published jointly with K.G. Saur, Munich. 1981. Volume Three: *The Rothschild Miscellany (Israel Museum MS 180/51)*. 1983. Volume Four: *Illuminated Manuscripts of the Kaufmann Collection at the Library of the Hungarian Academy of Sciences*. Published jointly with the Library of the Hungarian Academy of Sciences, Budapest, and the Institut de recherche et d'histoire des textes, Paris. 1988.

B. Narkiss, *Hebrew Illuminated Manuscripts in the British Isles: A Catalogue Raisonné*. Published jointly with the British Academy. Volume One: *The Spanish and Portuguese Manuscripts*. Part 1: Text. Part 2: Plates. 1982.

Gross Family Collection. Part One. Published jointly with the Centre for Jewish Art, The Hebrew University of Jerusalem.

B. Narkiss and Bracha Yaniv, Volume One: *Objects*. B. Narkiss, Bracha Yaniv and Yael Zirlin, Volume Two: *Manuscripts and Printed Books*. 1985.

Ruth Jacoby, *The Synagogues of Bar'am. Jerusalem Ossuaries* (The Franciscan Biblical School Collection; The Institute of Archaeology of the Hebrew University). Published jointly with the Mastro Trust and the Centre for Jewish Art, The Hebrew University of Jerusalem. 1987.

Corpus Glossariorum Biblicorum Hebraico-Gallicorum Medii Aevi

M. Banitt, Part I: *Le Glossaire de Bâle*. Volume One: *Introduction*. 1972. Volume Two: *Texte*. 1972.

M. Banitt, Part II: *Le Glossaire de Leipzig — Texte*. Volume One: *Genèse-II Rois*. 1995. Volume Two: *Jérémie-Malachie*. 1998. Volume Three: *Psaumes-Esther*. 2001.

Averroes Hebraicus

A. Hyman, *Averroes' De Substantia Orbis*. Published jointly with the Medieval Academy of America. 1986.

Other Titles in the Humanities

C. Wirszubski, *Flavius Mithridates: Sermo de Passione Domini*. 1963.

La compréhension de l'histoire — Entretiens de Jérusalem, 4-8 avril 1965. 1968.

Proceedings of the International Conference on Semitic Studies, Jerusalem, 19-23 July 1965. 1969.

J. Blau, *On Pseudo-Corrections in Some Semitic Languages*. 1970.

R.R. Eifermann, *Determinants of Children's Game Styles — On Free Play in a 'Disadvantaged' and in an 'Advantaged' School*. 1971.

S. Pines, *An Arabic Version of the Testimonium Flavianum and Its Implications*. 1971.

S. Sambursky and S. Pines, *The Concept of Time in Late Neoplatonism*. Texts with translation, introduction and notes. 1971 (second printing 1987).

S. Sambursky, *The Concept of Place in Late Neoplatonism*. Texts with translation, introduction and notes. 1982.

M.E. Stone, *Armenian Apocrypha Relating to the Patriarchs and Prophets*. 1982.

Spinoza — His Thought and Work, Entretiens in Jerusalem, 6-9 September 1977. 1983.

Totalitarian Democracy and After. International Colloquium in Memory of Jacob Talmon, 21-24 June 1982. Published jointly with Magnes Press. 1984.

B. Pinkus, *The Soviet Government and the Jews 1948-1967. A Documented Study*. Published jointly with Cambridge University Press and The Hebrew University of Jerusalem — Institute of Contemporary Jewry. 1984.

C. Wirszubski, *Pico della Mirandola's Encounter with Jewish Mysticism*. Published jointly with Harvard College. 1989.

On the Thought of Isaiah Berlin. Papers Presented in Honour of Professor Sir Isaiah Berlin on the Occasion of his Eightieth Birthday. 1990.

Louis Guttman in Memoriam; Chapters from an Unfinished Textbook on Facet Theory. Published jointly with The Hebrew University of Jerusalem. 1991.

S.N. Eisenstadt (ed.), *Democracy and Modernity*. International Colloquium on the Centenary of David Ben-Gurion. Published jointly with E.J. Brill, Leiden. 1992.

M. Altbauer, *The Five Biblical Scrolls in a Sixteenth-Century Jewish Translation into Belorussian (Vilnius Codex 262)*. 1992.

Y. Tsafrir, Leah Di Segni and Judith Green, *Tabula Imperii Romani — Iudaea. Palaestina: Eretz Israel in the Hellenistic, Roman and Byzantine Periods*. Maps and Gazetteer. 1994.

B. Richler, *Guide to Hebrew Manuscript Collections*. 1994.

L.Y. Rahmani, *A Catalogue of Jewish Ossuaries in the Collections of the State of Israel*. Published jointly with the Israel Antiquities Authority. 1994.

Paul Mendes-Flohr (ed.), *Gershom Scholem — The Man and His Work*. Published jointly with State University of New York Press. 1994.

Zeev Sternhell (ed.), *The Intellectual Revolt against Liberal Democracy, 1875-1945*. International Colloquium in Memory of Jacob L. Talmon. 1996.

History, Memory and Action. International Conference in Memory of Nathan Rotenstreich, Jerusalem 1994. Published jointly with the S.H. Bergman Center for Philosophical Studies, The Hebrew University, and *Iyyun — The Jerusalem Philosophical Quarterly*. 1996.

Nahman Avigad, revised and completed by Benjamin Sass, *Corpus of West Semitic Stamp Seals*. Published jointly with The Israel Exploration Society and The Institute of Archaeology, The Hebrew University of Jerusalem. 1997.

Benjamin Z. Kedar and R.J. Zwi Werblowsky (eds.), *Sacred Space: Shrine, City, Land*. International Conference in Memory of Joshua Prawer. Published jointly with Macmillan, U.K. 1998.

Paul Mendes-Flohr (ed.), *Martin Buber: A Contemporary Perspective*. Published jointly with Syracuse University Press. 2002.

Roberto Bachi, *New Methods of Geostatistical Analysis and Graphical Presentation: Distributions of Populations over Territories*. 1999. Published jointly with Kluwer/Plenum, USA.

Dvorah Barzilay-Yegar (ed.), *Archival Sources for the History of the British Mandate in Palestine (1914-1948)*. Electronic database on CD-ROM. 2002.

Louis D. Brandeis Memorial Lectures

L.H. Tribe, 'Five Reigning Myths about Constitutionalism and Judicial Review'. 1994.

Louis Henkin, 'Human Dignity and Human Rights'. 1995.

Gerald Gunther, 'The Art and Craft of Judging in the United States: Reflections of Judge Learned Hand's Biographer'. 1997.

Francis Reynolds, 'The Diversity of the Common Law: A Warning for Unification Projects'. 2000.

Ralf Dahrendorf, 'The Global Class and the New Inequality'. 2000.

Proceedings of the Israel Academy of Sciences and Humanities — Section of Humanities.

Volume One. 1967.

- 1 N.H. Tur-Sinai, 'By What Methods and to What Extent Can We Establish the Original Text of the Hebrew Bible?'. 1963.
- 2 A.A. Fraenkel, 'The Principle of Choice and the Continuum Problem'. 1963.
- 3 G. Tedeschi, 'Insufficiency of the Legal Norm and the Loyalty of the Interpreter'. 1963.
- 4 L. Picard, 'The Quaternary in the Northern Jordan Valley'. 1963.
- 5 I. Berenblum, 'On Attempts to Elucidate the Origin of Leukaemia Formation'. 1963.
- 6 N. Rotenstreich, 'Alienation, Transformation of a Concept'. 1963.
- 7 B. Mazar, 'The Philistines and the Rise of Israel and Tyre'. 1964 (third printing 1985).
- 8 D. Ayalon, 'The Mamluks and Naval Power — A Phase of the Struggle between Islam and Christian Europe'. 1965.
- 9 M. Sela, 'Chemical Basis of Antigenicity'. 1965.
- 10 S. Pines, 'Scholasticism after Thomas Aquinas and the Teachings of Hasdai Crescas and his Predecessors'. 1967.

Volume Two. 1968.

- 1 S. Sambursky, 'Three Aspects of the Historical Significance of Galileo'. 1964.
- 2 S.H. Bergman, 'Schelling on the Source of Eternal Truths'. 1964.
- 3 Y. Bar-Hillel, 'Neorealism vs. Neopositivism — A Neo-Pseudo Issue'. 1964.
- 4 E.E. Urbach, 'Class-Status and Leadership in the World of the Palestinian Sages'. 1966.
- 5 H.J. Polotsky, 'Egyptian Tenses'. 1965.
- 6 J. Prawer, 'Estates, Communities and the Constitution of the Latin Kingdom'. 1966 (second printing 1969).
- 7 S. Pines, 'The Iranian Name for Christians and the "God-Fearers"'. 1967.
- 8 S. Sambursky, 'The Concept of Time in Late Neoplatonism'. 1966.
- 9 H. Tadmor, 'Introductory Remarks to a New Edition of the Annals of Tiglath-Pileser III'. 1967.
- 10 M. Banitt, 'L'étude des glossaires bibliques des Juifs de France au moyen âge — Méthode et application'. 1967.
- 11 H. Beinart, 'The Records of the Inquisition — A Source of Jewish and Converso History'. 1967.
- 12 J. Schirmann, 'Problems in the Study of Post-Biblical Hebrew Poetry'. 1967.
- 13 S. Pines, 'The Jewish Christians of the Early Centuries of Christianity According to a New Source'. 1966.
- 14 D. Ayalon, 'The Muslim City and the Mamluk Military Aristocracy'. 1967.

Volume Three. 1969.

- 1 U. Heyd, 'Kānūn and Shari'ā in Old Ottoman Criminal Justice'. 1967.
- 2 A.V. Levontin, 'Conflict of Laws with Reference to Transnational Contracts'. 1968.
- 3 Z.A. Bar-On, 'On Possibility and Modal Analysis'. 1968.
- 4 A.F. Rainey, 'The Scribe at Ugarit — His Position and Influence'. 1968.
- 5 B. Akzin, 'On Public Law'. 1968.
- 6 Z. Ben-Hayyim, 'The Contribution of the Samaritan Inheritance to Research into the History of Hebrew'. 1968.
- 7 S. Shaked, 'Esoteric Trends in Zoroastrianism'. 1969.
- 8 A.J. Ayer, 'On What There Is'. 1969.
- 9 B.R. Goldstein, 'Preliminary Remarks on Levi Ben Gerson's Contributions to Astronomy'. 1969.
- 10 S. Körner, 'Categorical Change and Philosophical Argument'. 1969.

Volume Four. 1971.

- 1 S. Sambursky, 'Structure and Periodicity — Centenary of Mendeleev's Discovery'. 1969.
- 2 S.N. Kramer, 'From the Poetry of Sumer — Preview of a Supplement to *ANET*'. 1969.
- 3 J. Katz, 'A State Within a State — The History of an Anti-Semitic Slogan'. 1969.
- 4 M.E. Stone, 'The Apocryphal Literature in the Armenian Tradition'. 1969.
- 5 S.S. Weinberg, 'Post-Exilic Palestine — An Archaeological Report'. 1969.
- 6 D.J. de Solla Price, 'Measuring the Size of Science'. 1969 (second printing 1970).
- 7 H. Blanc, 'The Arabic Dialect of the Negev Bedouins'. 1970.
- 8 Y. Bar-Hillel, 'Argumentation in Pragmatic Languages'. 1970.
- 9 M. Michaely, 'The "Rules of the Game" of Balance-of-Payments Adjustment in the Post-War Period'. 1970.
- 10 G. Baer, 'The Structure of Turkish Guilds and its Significance for Ottoman Social History'. 1970.
- 11 M. Barasch, 'A Holy-Water Basin in Acre'. 1970.
- 12 H.H. Ben-Sasson, 'The Reformation in Contemporary Jewish Eyes'. 1970.
- 13 J. Schirmann, 'The Battle between Behemoth and Leviathan According to an Ancient Hebrew *Piyyut*'. 1970.

Volume Five. 1976.

- 1 J. Naveh, 'The Development of the Aramaic Script'. 1970.
- 2 B. Blumenkranz, 'La Représentation de *Synagoga* dans les Bibles moralisées françaises du XIIIe au XV siècle'. 1970.
- 3 S. Sambursky, 'Kepler in Hegel's Eyes'. 1971.
- 4 S. Pines, 'Some Traits of Christian Theological Writing in Relation to Moslem *Kalām* and to Jewish Thought'. 1973.

- 5 E. Katz, 'On the Use of the Concept of Compatibility in Research on the Diffusion of Innovation'. 1973.
- 6 J. Guttmann, 'Philosophie der Religion oder Philosophie des Gesetzes?'. 1974.
- 7 M. Haran, 'The Song of the Precepts of Aaron ben Manir — A Samaritan Hymn for the Day of Atonement on the 613 Precepts as Listed by Maimonides'. 1974.
- 8 R. Brandwajn, 'Aspects méconnus de l'œuvre de Molière'. 1975.
- 9 S. Pines, 'The Oath of Asaph the Physician and Yohanan ben Zabda — Its Relation to the Hippocratic Oath and the *Doctrina Duarum Viarum of the Didachē*'. 1975.
- 10 I. Twersky, 'The Mishneh Torah of Maimonides'. 1976.
- 11 S. Sambursky, 'Copernicus in the Perspective of Our Generation'. 1976.
- 12 H.H. Paper, 'A Judeo-Persian Book of Job'. 1976.

Volume Six. 1983.

- 1 J. Blau, 'An Adverbial Construction in Hebrew and Arabic — Sentence Adverbials in Frontal Position Separated from the Rest of the Sentence'. 1977.
- 2 J. Blau, 'On Polyphony in Biblical Hebrew'. 1982.
- 3 A. Wasserstein, 'Galen's Commentary on the Hippocratic Treatise *Airs, Waters, Places*'. 1982.

Volume Seven.

- 1 G.H. Hartman, 'The State of the Art of Criticism'. 1987.
- 2 H.B. Rosén, 'Early Greek Grammar and Thought in Heraclitus — The Emergence of the Article'. 1988.
- 3 S. Pines, 'Points of Similarity between the Exposition of the Doctrine of the *Sefirot* in the *Sefer Yezira* and a Text of the Pseudo-Clementine *Homilies*'. 1989.
- 4 J. Assmann, 'Akhanyati's Theology of Light and Time'. 1992.
- 5 H. Daiber, 'What is the Meaning of and to what End do we Study the History of Islamic Philosophy?'. 1998.
- 6 M. Goodman, 'Josephus and Variety in First-Century Judaism'. 2000.
- 7 H.M. Cotton and W. Eck, 'Governors and Their Personnel on Latin Inscriptions from Caesarea Maritima'. 2001.

Volume Eight.

- 1 R. Lerner, 'On Speaking in the Language of the Sons of Man'. 2002.
- 2 J. van Ess, 'Sixty Years After: Shlomo Pines's *Beiträge* and Half a Century of Research on Atomism in Islamic Theology'. 2002.

The Bulletin of the Israeli Academic Center in Cairo

Issue no. 20. Contributors: Sasson Somekh, Sami Michael, Yossi Yzraely, Shmuel Moreh, Yoram Meital, Ami Ayalon, Reuven Amitai-Preiss, Asher Ovadiah, Carla Gomez de Silva, and Sonia Mucznik.
In Arabic: Sami Michael, Naim Araydi, Nabawi Serag. 1997.

Issue no. 21: Special Issue on the Cairo Genizah. Contributors: Menahem Ben-Sasson, Geoffrey Khan, Shulamit Sela, Paul Fenton, Yosef Tobi, Benjamin Hary, Meira Polliack, and Sasson Somekh.
In Arabic: Mark Cohen and Nabawi Serag. 1997.

Issue no. 22. Contributors: Nava Semel, Ziva Ben-Porat, Orly Lubin, Amia Lieblich, Hana Taragan, and Hana Wirth-Nesher. *In Arabic:* Nida Khouri, Tsipi Sharoor, Shawqiya Uruq-Mansour, Inbal Perlson, and Judith Rosenhouse. 1997.

Issue no. 23: Special Issue on the Jews of Modern Egypt. Contributors: Shimon Shamir, Jacques Hassoun, Michael M. Laskier, Wolfgang Freund, Inbal Perlson, Albert Benyakov Salama, and Jacqueline Kahanoff.
In Arabic: Nabawi Serag, Joseph al-Gamil, Marcel Sagiv, Naim Takla, and Eli Amir. 1998.

Issue no. 24: Contributors: Gideon Weigert, Gabriel M. Rosenbaum, Sasson Somekh, Gabriel Warburg, Amira Galin. *In Arabic:* Amr Zakariya, Nabawi Serag. 2001.

Sciences

Flora Palaestina

M. Zohary, Part One: *Equisetaceae to Moringaceae*. Text Volume. 1966. Plates Volume. 1966 (second printing 1981).

M. Zohary, Part Two: *Platanaceae to Umbelliferae*. Text Volume. 1972. Plates Volume. 1972 (second printing 1987).

N. Feinbrun-Dothan, Part Three: *Ericaceae to Compositae*. Text Volume. 1978. Plates Volume. 1977 (second printing 2000).

N. Feinbrun-Dothan, Part Four: *Alismataceae to Orchidaceae*. Text Volume. 1986. Plates Volume. 1986.

Flora Palaestina — Lower Plants

A. Ehrlich, *Atlas of the Inland-Water Diatom Flora of Israel*. 1995.

Other Publications in Botany

Conspectus Florae Orientalis: An Annotated Catalogue of the Flora of the Middle East

M. Zohary, C.C. Heyn and D. Heller, *Fascicle 1: Papaverales: Papaveraceae — Moringaceae; Rosales: Platanaceae — Neuradaceae*. 1980.

M. Zohary, C.C. Heyn and D. Heller, *Fascicle 2: Geraniales to Myrtiflorae*. 1984.

D. Heller and C.C. Heyn, *Fascicle 3: Ericales to Tubiflorae*. 1986.

D. Heller and C.C. Heyn, *Fascicle 4: Tubiflorae (cont.) to Disacales*. 1987.

D. Heller and C.C. Heyn, *Fascicle 5: Rosales (cont.) to Podostemales*. 1990.

D. Heller and C.C. Heyn, *Fascicle 6: Helobiae to Microspermeae*. 1991.

D. Heller and C.C. Heyn, *Fascicle 7: Umbelliflorae: Cornaceae — Umbelliferae (Apiaceae)*. 1993.

D. Heller and C.C. Heyn, *Fascicle 8: Campanulales: Campanulaceae — Compositae (Asteraceae)*. 1993.

D. Heller and C.C. Heyn, *Fascicle 9: Lycopodiales to Sarraceniales*. 1994.

M. Galun, *The Lichens of Israel*. 1970.

B.R. Baum, *The Genus Tamarix*. 1978.

M. Zohary and D. Heller, *The Genus Trifolium*. 1984.

A. Fahn, E. Werker and P. Baas, *Wood Anatomy and Identification of Trees and Shrubs from Israel and Adjacent Regions*. 1986.

Fauna Palaestina

O. Theodor, *Insecta I — Diptera: Pupipara*. 1975.

O. Theodor, *Insecta II — Diptera: Asilidae*. 1980.

L. Fishelson, *Insecta III — Orthoptera: Acridoidea*. 1985.

A. Freiberg and J. Kugler, *Insecta IV — Diptera: Tephritidae*. 1989.

H. Dumont, *Insecta V — Odonata of the Levant*. 1991.

L. Botosaneanu, *Insecta VI — Trichoptera of the Levant: Imagines*. 1992

G. Levy and P. Amitai, *Arachnida I — Scorpiones*. 1980.

G. Levy, *Arachnida II — Araneae: Thomisidae*. 1985.

G. Levy, *Arachnida III — Araneae: Theridiidae*. 1998.

Al. Barash and Z. Danin, *Mollusca I — Annotated List of Mediterranean Molluscs of Israel and Sinai*. 1992.

H. Mendelssohn and Y. Yom-Tov, *Mammalia of Israel*. 1999.

Other Publications in Zoology

O. Theodor and M. Costa, *A Survey of the Parasites of Wild Mammals and Birds in Israel. Part 1: Ectoparasites.* 1967.

O. Theodor, *On the Structure of the Spermathecae and Aedeagus in the Asilidae and their Importance in the Systematics of the Family.* 1976.

O. Theodor, *The Genitalia of Bombyliidae (Diptera).* 1983.

M. Dor, *Checklist of the Fishes of the Red Sea.* 1984.

M. Dor and M. Goren, *An Updated Checklist of the Fishes of the Red Sea — CLOFRES II.* 1994.

Ch. Dimentman, H.J. Bromley, & F.D. Por, *Lake Hula — Reconstruction of the Fauna and Hydrobiology of a Lost Lake.* 1992.

The Pleistocene of the Central Jordan Valley — The Excavations at 'Ubeidiya

G. Haas, *On the Vertebrate Fauna of the Lower Pleistocene Site 'Ubeidiya.* 1966.

L. Picard and U. Baida, *Geological Report on the Lower Pleistocene Deposits of the 'Ubeidiya Excavations.* 1966.

P.V. Tobias, *A Member of the Genus Homo from 'Ubeidiya.* 1966.

M. Stekelis, *Archaeological Excavations at 'Ubeidiya, 1960-1963.* 1966.

E. Tchernov, *A Preliminary Investigation of the Birds in the Pleistocene Deposits of 'Ubeidiya.* 1968.

M. Stekelis, O. Bar-Yosef and T. Schick, *Archaeological Excavations at 'Ubeidiya, 1964-1966.* 1969.

O. Bar-Yosef and E. Tchernov, *On the Palaeo-Ecological History of the Site of 'Ubeidiya.* 1972.

E. Tchernov, *On the Pleistocene Molluscs of the Jordan Valley.* 1973.

E. Tchernov, *The Early Pleistocene Molluscs of 'Erq-el-Ahmar.* 1975.

E. Tchernov, *The Pleistocene Birds of 'Ubeidiya, Jordan Valley.* 1980.

Geology

L. Picard and F. Hirsch, *The Jurassic Stratigraphy in Israel and the Adjacent Countries.* 1987.

Y.K. Bendor and M. Eyal, *The Geology of Southern Sinai, Its Implication for the Evolution of the Arabo-Nubian Massif. Volume One: Jebel Sabbagh Sheet.* 1987.

Solar Site Testing in Israel and Sinai

V. Bar, *Solar Seeing in Israel and Sinai.* 1972.

V. Bar, U. Feldman, A. Kovetz and G. Shaviv, *Meteorological Conditions at the Mizpe Ramon Observatory Site.* 1972.

L. Staveland, *Solar Site Testing at Mizpe Ramon and Caesarea.* 1975.

The Jerusalem Symposia on Quantum Chemistry and Biochemistry

Volume One: *Physico-Chemical Mechanisms of Carcinogenesis.* 1969.

Volume Two: *Quantum Aspects of Heterocyclic Compounds in Chemistry and Biochemistry.* 1970.

Volume Three: 'Aromaticity, Pseudo-Aromaticity, Anti-Aromaticity'. 1971.

Volume Four: *The Purines — Theory and Experiment.* 1972.

Volume Five: *Conformation of Biological Molecules and Polymers.* 1973.

Volume Six: *Chemical and Biochemical Reactivity.* 1974.

Proceedings of the Israel Academy of Sciences and Humanities — Section of Sciences

1 M.A. Avnimelech, 'Dinosaur Tracks in the Judean Hills'. 1966 (second printing 1969).

2 I. Talmi, 'In Memoriam Giulio Yoel Racah'. 1966.

3 H. Zondek, 'Regulation of Endocrine Function'. 1966.

4 L. Picard and U. Baida, 'Stratigraphic Position of the 'Ubeidiya Formation'. 1966.

- 5 E.H. Colbert, 'New Adaptations of the Triassic Reptiles'. 1967.
- 6 Y. Ne'eman, 'Conservation Laws and Laws of Force in an Algebraic Theory of Particle Physics'. 1967.
- 7 G. Haas, 'On the Fauna of 'Ubeidiya'. 1968.
- 8 R.A. Dart, 'Australopithecus — Tool-User or Tool-Maker?'. 1968.
- 9 L. Picard, 'On the Structure of the Rhinegraben'. 1968.
- 10 Sir Christopher Ingold, 'The Benzidine Re-arrangement'. 1968.
- 11 J.R. Raper, 'Steroid Sexual Hormones in a Water Mould'. 1968.
- 12 N. Rosen, 'Inertial Systems in an Expanding Universe'. 1968.
- 13 Y. Ne'eman, 'The Arrows of Time'. 1969.
- 14 Y. Manheimer-Timnat, 'Shock Tube Studies of High Temperature Gases'. 1969.
- 15 E.D. Bergmann, 'The Recent History of the Benzene Formula'. 1969.
- 16 D.H.R. Barton, 'Specific Fluorination in the Synthesis of Biologically Active Compounds'. 1969.
- 17 K.V. Thimann, 'The Role of the Plant Sciences in World Affairs'. 1970.
- 18 Y. Ne'eman, 'Quasars and Pulsars'. 1971.
- 19 M.R. Bloch, 'Dead Sea Whiteness and its Origin'. 1980.
- 20 M. Ginzburg, 'Life in the Dead Sea'. 1982.
- 21 Y. Ne'eman, 'Patterns, Structure and then Dynamics — Discovering Unitary Symmetry and Conceiving Quarks'. 1983.

Aharon Katzir Memorial Lectures

- P. Handler, 'Science and the Condition of Man'. 1974.
 Sir Frederick Dainton, 'Science in Democracy: Salvation or Damnation?'. 1975.
 H. Brown, 'The Scientist and the World Food Crisis'. 1976.
 U. Colombo, 'Science, Technology and Global Problems'. 1992.

Albert Einstein Memorial Lectures

- J.E. Wansbrough, 'Res Ipsa Loquitur: History and Mimesis'. 1987.
 Carlo Rubbia, 'Harmless Energy from Nuclei'. 1999.

Miscellaneous

- Preparation of Manuscripts (Sciences)*. 1967.
Proceedings of the Sixth World Congress on Fertility and Sterility. 1970.
 Sir David Martin, *The Royal Society of London (1660-1970)*. 1970.
Israel National Collections of Natural History, compiled by Ilana Ferber. 1985.
 D. Wilkinson and S. Sambursky, *Solly Gabriel Cohen — In Memoriam*. 1985.
Scientific Research Activity in Israel — Guidelines for a Master Plan for Basic Research. 1986.
Mind Over Matter. Symposium in Honour of Professor Bernhard Witkop. 1989.
 Jacques-Louis Lions, 'Global Change and Mathematics'. 1992.
International Workshop on Regional Implications of Future Climate Change. Published jointly with the Israel Ministry of the Environment. 1993.
 Jesse H. Ausubel, 'Rails and Snails and the Debate over Goals for Science'. 1994.
 Joshua Jortner, 'In Defence of Basic Research'. 1994.
 Sir James Lighthill, 'Ocean Tides from Newton to Pekeris'. 1995.

Issues in Science Policy

- Strategies for the National Support of Basic Research: An International Comparison*. Proceedings of an International Conference, Jerusalem, 23-26 October 1991. 1995.
International Workshop on The Human Genome Project: Legal, Social and Ethical Implications. 1997.
The Human Genome Project in Israel: Research Projects. 1998.
 I. Asher, A. Keynan and M. Zadok (eds.), *The Future of the Research University*. Proceedings of an International Workshop, Jerusalem, 1-3 June 1999. 2000.

Editor: Dr. Lea Tzivoni

The Israel Academy of Sciences and Humanities

Albert Einstein Square, Jerusalem 91040

Tel. 02-5676222, Fax 02-5676242

e-mail: [tizivoni@academy.ac.il](mailto:tzivoni@academy.ac.il)

Website: www.academy.ac.il

Design: Amitai Design & Production

The Israel Academy of Sciences and Humanities

Annual Report 2001/2002